

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporunun mtüzakeresine başlıyoruz.

6. - *Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/661) (S. Sayısı : 586) (1)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Başkanlık temsilcisi?.. Burada.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarımıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Teklifin tümü üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyi-maya; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) - Değerli Başkanım, Yüce Meclisin kıymetli üyeleri; Partim ve şahsım adına, sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Onlar, millet için öldüler, vatan için şehit oldular ve hepimizin güvenlikleri için canlarını feda ettiler. Mutlak iradede, şühedaya rahmet diliyor, Yüce Milletimize başsağlığı temennisiyle, yakınlarına sabırlar ve iyi duygular iletiyorum.

Değerli arkadaşlar, öteki Türkiye ile imtiyazlı Türkiye arasında yoksulluk, yolsuzluk ve özgürlük noktasındaki açığı kapatmadıkça, Türkiye'nin, bu gibi sürpriz olaylarla karşılaşması, menhus vakalarla karşılaşması ve klasik telinleri zaman zaman yaşaması kaçınılmaz bir kader gibi görülüyor.

Yüce Meclisimiz acaba ne yapıyor; mevcut olaylar karşısında konjonktürün tepkilerini mi, yoksa tarihin, günün ve geleceğin büyük aklıyla olayları okuyup, doğru değerlendirmelerde mi bulunuyor. Elbette ki laf üretmiyoruz; doğru, ama, aynı şekilde doğru olan, çözüm de üretmiyoruz. Bir ikrar ve itiraf olarak belirtmeye mecburum ki, Yüce Meclis, milletin sorunlarını çözmek yerine, sorun üreten aygıt olmaya doğru yavaş yavaş adım almaya başlıyor. Daha dört gün önce, milletimizin, sistemimizin sadece milli iradeye verdiği kurucu iktidar yetkisi, özünü Anayasanın dahi denetleyemeyeceği Anayasa yapma yetkisi, bir yüksek mahkememizin bildirisiyle eleştirildi; ama, sanki başka bir kurum eleştirilmiş gibi hiçbir ses yok, tepki yok. Büyük Meclisin bu refleks zaafı, bu tepki körlüğü, elbette ki onun güveniyle ve itibarıyla çok yakından ilgili olan bir meseledir. Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Türk Milleti hukuken var olan; ama, bir tekel anlayışı içerisinde, bir cimrilik anlayışı içerisinde milli irade için gerekli refleks göstermek zorunda bulunan, görevini taşıyan Meclis Başkanını bu konuda bir şey yapmaya davet ediyor ve bekliyor. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Büyük Meclisin şu anda yaptığı iş, aslında, kendi iç anayasasıdır, kendi çalışma düzenidir. İçtüzük dediğimiz bu kurallar bütünü hazırlarken veya kurallaştırırken uyul-

(1) 586 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

ması gereken yöntemler, var olan gelenekler, büyük bir vurdumduymazlık ve çoğunluğun veya partilerin her şeyi yapabileceği anlayışı içerisinde önümüze getirilmiş vaziyettedir.

Değerli arkadaşlar, Meclisimiz, aşağı yukarı birbuçuk sene bu Tüzük konusunda çalışma yaptı; alt komisyonlar kurdu ve Büyük Heyetinizin oylarıyla gündemdeki sırasını aldı; ama, ne olduysa, geri çekildi ve bir gece baskını anlayışı içerisinde, sizlere anlatacağım, gerçekten, bir emrivakiyle karşı karşıya kalıyor şu anda Meclisimiz.

Bakınız, bilinçle söylüyorum, yapılan, bir hukuk hilesidir. İçtüzüğümüzün 88 inci maddesi, geri çekilen teklif veya tasarıların komisyonda yeniden müzakeresi ve Millet Meclisi önüne getirilmesi mecburiyetini öngörüyor. Komisyona çekiliyor, 88 inci madde atlanıyor, iç hukuk by-pass ediliyor ve yeni bir kurallar dizgesi önümüze getiriliyor.

Arkadaşlar, oyunun kuralları, oyuncuların iradeleri, düşünceleri alınarak oluşturulur. Bu, bir tüzük kuralı değil, bir oyun kuralıdır ve evrensel kuraldır. Aksi takdirde, iradelerini almanızın yoluyla, oyuncuların bazılarının görüşlerini almama yoluyla oluşturduğunuz kurallar, oyunun kuralları değil, sizin kurallarınız olur.

Gerçekten tatmin olmak istiyorum. Ömrünü hukuka veren bir insanın hassasiyeti içerisinde, bu Tüzük Meclise layık mı, bu Tüzük Türkiye'nin gündemini, yasama sorunlarını çözebilecek mi sualine cevap arıyorum. Buyuruluyor, deniliyor ki "hızlı bir yasama dönemi içerisinde olmamız lazım." Hızlı yasama, tehlikeli yasamadır. Yasama organları, müzakere organlarıdır. Süreç içerisinde hataları ortaya çıkaran organlardır. Vergi kanunu, hızlı yasama, kaç defa değiştirildi. Af, hızlı yasama, sosyal yapıda nasıl makes buldu? Kanun hükümünde kararnameler daha daha hızlı bir yasama.

O halde, hızlı yasama, kaliteli yasama demek değil.

Değerli arkadaşlar, yine başka bir ihtiyaç; temel kanunlar Avrupa Birliğine giriş için zorunlu. İşte, Ceza Kanunu, Medenî Kanun ve entegrasyon kanunları...

Sevgili arkadaşlar, bu ihtiyacı hiçbir muhalefet partisinin dışlaması, buna hayır demesi mümkün değil. Bunun için geçici bir uzlaşma yapılabilir, hatta, muvakkat bir tüzük dahi yapılabilir; ama, bir parlamentonun 1876 yılından bu yana, hiçbir zaman diliminde, geleneğinde mevcut olmayan bir kural dayatmasını getirmek neyin nesi; konuşuldu mu, uzlaşılmaya çalışıldı mı? Ben, Doğru Yol Partisi adına izhar ediyorum, samimiyet içerisinde arz ediyorum Genel Kurula; Avrupa Birliği normları... Evet, iki sene evvel, Meclis Başkanına, bu konuda hazırlığınız nedir; bir komisyon kuracak mısınız sualiyle meseleyi gündeme getiren benim; onu yaparız. Medenî Kanun; yaparız. Ceza Kanunu; yaparız; ama, yapılan yol, yanlış yol.

Neler yapıyoruz arkadaşlar, iki üç cümleyle söyleyeyim: Raporlar okunmayacak; ondan bir zaman kazanılacak. Öyle bir zaman gelir ki, bir Ermeni sorunuyla ilgili, bir önemli sorunla ilgili raporu okumak mecburiyetinde kalırsınız; on yıl muhtaç olmadığınız bir kural, 10 dakika çok zarurî bir millî ihtiyaç haline gelebilir. Geneli üzerinde konuşma, son konuşma... Maddeler müzakere edilmiyor, maddeler okunmuyor, maddeler oylanmıyor. Benimseme oylaması diye bir kavram!.. Maddeler üzerinde oylama olduğu zaman, benimseme oylaması bir sorun çıkarmaz. Aşağıda anlatacağım. Maddelere geçişte açık oylama yok; sorgudan kaçan bir Meclis ve akşam veya saat 2'de 48 saat beklemeden bir komisyonu çağıracaksınız, 180 maddelik bir teklif gelecek, komisyon 11'e kadar, 12'ye kadar veya iki günde bitirecek, geceyarıları rapor yazılacak, ertesi gün Danışma Kurulunu çağıracaksınız; geneli üzerindeki konuşmayı, yetki gereği, 20 dakikadan 10'ar dakikaya indirebileceksiniz; yarım saat, 40 dakika, 50 dakika; 180 maddeyle ilgili önergeler hazırlayabilecek muhalefet veya vicdanlı milletvekilleri, iktidardan veya milletvekili arkadaşlarımızın tümü... Ar-

kadaşlar, siz, mucize mi bekliyorsunuz sistemden; siz, mucize mi bekliyorsunuz?! Nasıl olabilir bu?! Bunun, rejim bakımından anlamlarını... Biraz sonra konuşacağım; ama, merak ediyorum; Sevgili Başkanım, merak ediyorum; değerli milletvekili arkadaşlarım, merak ediyorum... Sayın Prof. Aksoy, bu gibi kurallara "cibiliyetsiz kurallar" derdi; büyük filozoflar "kanun giysili, kural giysili zulüm" derlerdi. Bu acayip kuralın mimarı kim? Şu teklife imza atan hiçbir arkadaşımızın böyle bir cümleyi, böyle bir metni teklife almadıkları yönünde katiiyen şüphem yok; biliyorum ki, almamışlardır. Yazan kişinin, ömründe, parlamento tecrübesi yoktur. İfşa anlamında almayın; ama, bu dönemde, bilhassa Anayasa Mahkemesinin iptallerine, Cumhurbaşkanımızın vetolarına, komisyondaki muhalefetin kalitesine baktığınız zaman, bir organ, bir merci -o adresi siz bulun- kötü teklifler hazırlamak suretiyle, hukuku kirletmeye çalışıyor; gerçekten, arkadaşlar, bu tüzük, kirli tüzük olur.

Bakınız, izah edeyim: Şimdi, Anayasaya uygunluk konusunda en ufak bir çalışma yapılmamış. Maddeleri okumuyorsunuz, tamam; maddeler müzakere edilmiyor, tamam; önergeler müzakere ediliyor, önergeler oylanıyor. Hukukun temel kuralı, alt işlem için, daha zayıf işlem için öngördüğünüz prosedürden daha güçlü işlemi mahrum edemezsiniz. Bu, standardın, kalitenin gereği, hukuk devletinin versiyonu, temel yansıması; bu, çelişki.

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Bir demokrasi ayıbıdır Sayın Hatip.

AHMET İYİMAYA (Devamla) - O konuya geçeceğim efendim.

Şimdi, Anayasamızın 97 nci maddesine göre, müzakereler yoluyla ancak zabıtlar tutulabilir. Okunmayan ve müzakere edilmeyen bir maddeyi, milletin iradesinin tecelli ettiği belgeye nasıl aktarabileceksiniz? Daha dün sizler değil miydiniz arkadaşlar, seçilmemiş bir kişi, şu kürsüden zabıt okuyamaz, şu kürsüden belgeler okuyamaz veyahut da gündem öncesi tezkereleri okuyamaz diyen ve içtüzüğü bu yönüyle tadil eden; Anayasanın 6 nci maddesinin birinci bendi nereye gider?!

Oylama... Oylama bir iptal sebebi. Hakkında görüş oluşturulmayan, müzakere edilmeyen bir madde nasıl oylanabilir? O halde, 148 inci maddeye de aykırı. Benimseme oylaması... Olur; bu mümkün olur. Gerçekten, Anayasa Komisyonunda bütün konuda tek tek müzakereler yapılır ve benimseme oylaması diye bir metin yazarınız Anayasaya, ancak öyle olur.

180 madde... 14 üncü madde 20 nci maddeyle çelişkilil.. Çelişkili maddeleri, benimseme oylaması yoluyla, anayasal bir cevaz olmadan nasıl yapabilirsiniz; yapmanız mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, bu içtüzükte Parlamentonun yakın gelecekte karşılaşacağı bir açmazı ortaya koymak istiyorum: 6 maddeyi değiştiriyorsunuz. Değişiklik yürürlüğe girdiği anda, değiştirilen maddeler yürürlükten kalkıyor. Anayasa Mahkemesinin bu Tüzük hakkında yürürlüğü durdurma kararı vermesi halinde de, müzakerelerle ilgili bir usul boşluğu yaratıyorsunuz. İchtüzükte, yapamazsınız. Korkum, Anayasa, 91 inci maddeyle ilgili yöntemi incelemeye alacak, şu anda Anayasa denetiminden geçmediği için var olan bu yöntem, bana göre de, iyileştirilmesi halinde gerekli olan bu yöntem, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sebebiyle -çünkü, katılımcılığı ortadan kaldırıyor- artık, hiçbir zaman getirilemeyecek. Bunlar, hukukî ayıplar, işin hukuku; rejime yansıması var arkadaşlar. Bir rejim sorunudur içtüzük.

Bakınız, 1925'te Atatürk döneminde içtüzük yapıldı. Tekparti rejimi vardı. "Bu içtüzük Meclisin içtüzüğü olamaz" denildi, dört sene, beş sene müzakeresi sürdü. 1957 yılında, çoğunluğun partileriyle içtüzük yapıldı ve darbenin gerekçelerinden bir tanesi de, çoğunluğun diktası veya çoğunluğun zulmüydü.

Rejim bakımından ne yapıyoruz; bu içtüzüğün rejim noktasından taşıdığı anlamlar ne; hangi anlamların hamallığını yapıyor bu içtüzük; onu ortaya koymaya mecburuz.

Değerli arkadaşlar, bu İçtüzüğün kabulüyle, artık, Büyük Meclisin, millî iradenin temerküz ettiği yer olması karakteri, kapasitesi, hususiyeti tamamen tarihe karışacak ve Parlamento, demokratik yasamadan bürokratik yasamaya geçecektir! (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Sevgili Başkanım, büyük devrimlerin kazanımı olan millî iradeyi hâkim, Kuvayı Milliye'yi amel kılma iradesinin tecellisi ve sembolü olan şu "egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ibaresi, artık, sembolik bir irade haline gelecek. Çünkü, komisyonları tabi, muhalefetin kolları, parmakları kilitli, sesleri kilitli, iktidarın da bu konuda, aynen, önerge, müzakere vesaire söz söyleme yetkisi yok... Buna, bir millî Parlamento, buna, bir demokratik Parlamento deme imkânı yoktur. Değerli arkadaşlar, bu İçtüzük, muhalefeti yok eden İçtüzüktür.

Rejimin adı komünizm olabilir, rejimin adı faşizm olabilir; ama, öyle unsurları vardır ki, o rejim demokratik olabilir; ama, siz, bu İçtüzükle, Türkiye Parlamentosunu, demokratik parlamento olarak göremezseniz; çünkü, muhalefeti; çünkü, milletin iradesinin tecelli ettiği şu kürsüyü; çünkü, halkın aydınlatılması, siyaset yoluyla aydınlatılması imkânını bertaraf ediyorsunuz ve dinamitliyorsunuz. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bu İçtüzük, bundan böyle, Parlamentosu, tamamen bir oy makinesi ve imalathane haline getirecek bir İçtüzüktür. Bu İçtüzüğün arkasındaki akıl, sosyal, demokratik ve siyasal akıl değildir; süreçlerin erdemine inanmayan bir akıldır, süreçlerin yaratıcılığına, üretkenliğine inanmayan bir akıldır.

Arkadaşlar, parmakların da, çoğunluğun da başaramayacağı sonuçlar vardır, parmakların da bariyerleri vardır ve o bariyerler zorlandığı zaman, belki, bu İçtüzüğü çıkarabilirsiniz; ama, sosyolojik yırtılmalar, öteki Türkiye'nin sorunları Parlamentoda ifade edilmediği zaman, şu kürsüden dile getirilmediği zaman, baskı altına alınan duygular, bir sosyal meşruiyet sorununu rahat rahat besleyebilir.

Arkadaşlar, parmaklarımızla, bugün, kutuplaşan Türkiye'yi, kutuplaşan Parlamentosu üretmeye çalışıyoruz.

Sevgili Meclis Başkanımız, bakın, Kalemli döneminde yapıldı, o İçtüzük Komisyonundaydım; iki gün müzakerede bulundu muhalefet partileriyle ve uzlaşma sağlandı; zannediyorum, iki oturumda da, bir büyük İçtüzük çıkmıştı. Bir defa olsun, burada, uzlaşmanın altyapısı veya uzlaşma girişi mi hiçbir zaman için ortaya konulmadı.

Sevgili arkadaşlar, değerli milletvekilleri; oy, bir milletvekilinin, her zaman, partisine bağımlı bir değer değildir. Oyların atomizasyonu, tek tek güç olması diye bir gerçeklik vardır siyasette. Bu Parlamentoda o gerçek yaşanmıştır; Körfez Savaşında yaşanmıştır. Belki, kurucu veya oluşturucu irade savaştan yanaydı; ama, bu Parlamento, o iradeye rağmen, her oyunu atomize ederek, milletiyle bütünleştirerek, o vahim durumdan, Parlamentosu ve Türkiye'yi korudu. Şu anda, siz, inanınız ki, eğer, ciddi şekilde tahlil edildiği zaman görülecektir ki, Parlamentosunun önünü tıkayacak, millî iradenin önünü tıkayacak bir kurallar dizisinin inşaatı durumundasınız veya durumundayız, o durumda kalabiliyoruz; benim üslubum daha sert bir konuşmaya mâni ve bugün, milletvekillerinin kendi iç anayasalarını yapma kapasitelerini taşıyıp taşımadıklarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET İYİMAYA (Devamla) - Sayın Başkan, 1 dakika...

BAŞKAN - Açtım efendim; buyurun.

AHMET İYİMAYA (Devamla) - Çok değerli milletvekillerimin bugünkü tavırları, kendi partileriyle bağlarını koruyarak, kendi liderleriyle ve organlarıyla bağlarını koruyarak, Parlamentosun

iç hukukunu ve Anayasasını bağımsız bir şekilde kurabileceklerini veya kuramayacaklarını ortaya koyacaktır.

Değerli arkadaşlar, bu Meclis, DYP'nin Meclisi değil; bu Meclis, DSP'nin Meclisi değil; bu Meclis, MHP'nin Meclisi değil; bu Meclis, FP'nin Meclisi değil; bu Meclis, ANAP'ın Meclisi değil; bu Meclis, milletin Meclisidir, yüce milletin Meclisidir. (DYP sıralarından alkışlar)

Bu Meclisi milletin Meclisinden çıkarmak isteyen iradeye hayır demenin günü de zamanı da saati de şu dakikalardır. Büyük filozof Sartori, demokrasisini, ara verdirerek, kazaya uğratan ülkeler için aynen şöyle diyordu: "Parmakların akılları olsaydı, demokrasiyi yutan ejderhalar türemezdi." Zafer, parmakların değil, milletin olacaktır. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın İyimaya.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, usulle ilgili bir şey söyleyebilir miyim...

BAŞKAN - Buyurun efendim; mikrofonunuzu açalım, kamuoyu da duysun sizi.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkanım, söz verdiğiniz için teşekkür ederim.

İçtüzüğümüzün 35 inci maddesinin ikinci fıkrası, komisyonun yetkilerinden bahseder. En önemli cümlesi şu: "Komisyonlar, kendilerine gelen kanun tasarı ve tekliflerini parça parça Genel Kurula indiremezler" der. Bu, çok önemli.

Gündemin 4 üncü sırasındaki İçtüzük değişiklik teklifinin maddelerini, biz, daha önce komisyona iade ettik. Teklif, 58 maddeydi. Bu 58 madde içerisinde, komisyon, tutuyor, 7 veya 8 maddesini Genel Kurula indiriyor, ötekileri orada bırakıyor. Şimdi, bu, İçtüzüğün 35 inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı; çünkü, orada, Meclisin kabul ettiği maddeler var. Yani, o maddeler de rafa alınıyor. Onun için, Başkanlığınızın bu konuda bir karar vermesi lazım. Yoksa, böyle, gelmiş, bu kadar tartışılmış, konuşulmuş, komisyon geri almış teklifin 58 maddesini; ama, bunun içinden 10 veya 12 maddesi kabul edildi. Şimdi, bunların içerisinde 4 maddesini getiriyor... İçtüzüğün 35 inci maddesine göre, bunun ayrı bir madde olarak gündeme alınmaması lazım. Komisyon, İçtüzüğün 35 inci maddesine aykırı bir rapor getirmiştir. Bu raporun müzakere edilmemesi gerektiği kanısındayım.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Efendim, müsaade ederseniz, cevap vereyim.

35 inci madde doğru da, biraz evvel okuduğum ve İçtüzüğün 88 inci maddesine göre komisyona geri verdiğimiz teklif duruyor; ama, Aralık 2000 tarihinde 3 sayın milletvekili yeni bir teklif vermiş.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ama, bu, hile Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Efendim, bu, yeni teklif; parça parça değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Hayır efendim, onun içinden 5 maddeyi alıp getiriyor. Yani, bu son verilen teklifin içinde, aynen, öteki maddeler de var efendim. Yani, o, bizim komisyonun geri aldığı maddeler içerisinde bu getirilen maddeler var.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Son fıkradan bahsediyor, "bölerek getiriyor" diyor. Olay bu.

BAŞKAN - Efendim, Başkanlığımız ayrı mütalaa ettiği için bu şekilde görüşüyoruz; ama, ben size bir şey söyleyeyim; Sayın İyimaya, Başkanı göreve çağırdı. Onun için, Sayın Başkanın gelişine kadar (saat 16.00'ya kadar) ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati : 15.40

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati:16.00****BAŞKAN: Ömer İZGİ****KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Yahya AKMAN (Şanlıurfa)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50 nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin tümü üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz; ancak, görüşmelere geçmeden önce bir açıklamam olacak.

IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**C) OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**

1. - TBMM Başkanı Ömer İzgi'nin, Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan ve 5 polis memurunun menfur bir saldırı sonucu şehit edilmesi nedeniyle, bu ve benzeri haince saldırıları şiddet ve nefretle kınadığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin, dününden başlayarak, bugününe ve yarına yönelik ihanet planlarını koyanlar, çok kolay kullanabildikleri maşaları vasıtasıyla, tüm milletimizi derin acıya sokan menfur suikastlarından birini daha işlemiş bulunmaktadır. Ülkemiz dışında gerçekleştirdikleri düşmanca tavırlarıyla denk zamana düşen bu terörist eylem bile, onların suçluluğunu kanıtlamaktadır. Allah, bir dahasını göstermesin; ama, o gün gelecek olursa, bu büyük millet "Ordular, İlk Hedefiniz Akdenizdir"i onlara yeniden yaşatacak güç ve imana sahiptir. (Alkışlar)

Yaşadığımız menfur cinayetleri şiddetle kınıyor, ebedî hayatlarına dönen evlatlarımıza, Yüce Yaradan'dan rahmet ve geride kalanlara sabır diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin tümü üzerindeki görüşmelere devam edeceğimizi biraz önce söylemiştim.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. - Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/661) (S. Sayısı : 586) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, söz sırası, Fazilet Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Bülent Arınç'a aittir.

Buyurun Sayın Arınç. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok önemli bir görüşme yapıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün bazı maddelerinin değiştirilmesi konusunda 3 arkadaşımızın verdiği teklif görüşülüyor.

Bildiğiniz gibi, daha önce, başka arkadaşlar tarafından verilen teklif, hemen hemen bir yıl Anayasa Komisyonunda tartışıldıktan sonra, kasım ayında önümüze gelmişti. Notlarına bakıyorum, 30 Kasım'da teklifin tümü üzerinde görüşmeler yapıldı; sıra sayısı 527'dir. Haftalarca müzakere edildi, 13 üncü maddesine gelindiğinde teklif geri çekildi ve halen komisyonunda. Daha sonra üç arkadaşımız alâlacele bir teklif hazırladılar -8 maddeliktir- bu teklif süratle Anayasa Komisyonundan geçti ve bugün görüşülmek üzere önümüze geldi; 586 sıra sayılı bir tekliftir.

Değerli arkadaşlarım, biraz evvel Doğru Yol Partisi Grubu adına konuşan değerli arkadaşımız Sayın Ahmet İyimaya'nın konuşması fevkalade yerindedir ve doğrudur. Özellikle, bunu, bir can-hıraş feryat olarak görüyorum, konuşmasından dolayı kendilerini kutluyorum. Yapmakta olduğumuz işin ne kadar önemli olduğunu ve dikkat edilmesi gerektiğini bir defa daha huzurlarınızda arz ediyorum.

Değerli arkadaşlar, içtüzükler, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerini gösteren, âdeta Meclisin anayasası hükmünde önemli belgelerdir. "Dahili nizamname" sonra "ıçtüzük" ismini almış, zaman zaman değiştirilmiş, en kapsamlı değişiklik de 1996 yılında yapılmış 100'den fazla maddesiyle; ama, onun haklı bir gerekçesi vardı; çünkü, 1995 Temmuz ayında Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesiyle bir uyum sorunu ortaya çıktı ve Türkiye çift meclisten tek meclise indirildi, bazı tabirlerin de kurumların da değişmesi gerekiyordu; ancak, bugün önümüze getirilen teklifin böylesine köklü, dayanaklı sebepleri yok. 30 Kasım'da, yine Grubumuz adına konuşma yaparken bazı konuları dile getirmişim, bunlardan üç tane önemli konuyu arz etmişim. Bir tanesi, Meclisin daha ekonomik çalışması, süratli çalışması, veriminin daha da artırılması hedeflenmiş. Bunlara çok fazla bir şey söylemek mümkün değil, bunlara katılıyoruz; ama, ikinci önemli konu -ki, bunlar özellikle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çoğunluğun, azınlıkta olan partilere veya muhalefete karşı tutumunu göstermesi açısından fevkalade önemlidir- muhalefet hakkı kısıtlanmak hatta yok edilmek isteniyor, muhalefet yok farz ediliyor, bir suskun Meclis arzu ediliyor ve maalesef, bunun neticesini bugün, çekilen tekliften daha fazla, önümüzdeki teklifle görüyoruz.

Çok önemli bir gerçek var; konuşmamdan bir cümleyi almak istiyorum. Muhalefet partilerinin veya Mecliste muhalefetin, çalışmaları sırasında, önelerine engel olarak getirilmesi düşünülen bir-kısım değişiklikler özellikle bu yeni teklifte var. Demokrasilerde iktidarlar mutlaka vardır; ama, önemli olan muhalefettir; o rejimi demokratik yapan da muhalefetin olmasıdır, muhalefetin haklarının açıkça gösterilmesi ve o hakların korunmasıdır. Yoksa, totaliter rejimlerde bir iktidar sorunu yok zaten; ama, muhalefet nerededir, hangi imkânlarla sahiptir; bunlara bakmamız gerekiyor.

Yine, demokratik ülkelerde ve çağdaş ülkelerde kabul gören çok önemli bir anlayış, muhalefetin obstrüksiyon hakkının sonuna kadar tanınmasıdır; yani, engelleme denilen hak, muhalefetin tabii hakkıdır, doğal hakkıdır; bu hakkı hiçe saymak, dünyada demokratik ülkelerde görülmüş bir keyfiyet değildir; hatta, Amerika Birleşik Devletlerinde "freebaster" denilen bir uygulamayla saatler boyunca konuşmak bile mümkündür; ama, hiçbir Temsilciler Meclisi üyesi veya senatörün aklından, bu hakkın, çok fazla zaman harcadığı, bunun, milletvekillerine bir lüks olduğu düşüncesi geçmemiştir.

Değerli arkadaşlarım, muhalefetin önerge vermesinden tutunuz, konuşma süresine, cevap süresine kadar bütün konularda önümüze getirilen teklif, bir kısıtlama teklifidir; kısıtlamanın ötesinde, maalesef, bu hakların hiç kabul edilmemesi teklifidir.

Üç tane değerli arkadaşımız -ki, sürekli işbirliği halindeyiz- böyle bir teklife nasıl imza atmışlardır, nasıl getirmişlerdir; Anayasa Komisyonu, Başkanından başlayarak, üyeleriyle, böyle bir meseleyi nasıl görüşebilmiştir?! Sadece hayretler içinde olduğumu ifade etmek istiyorum.

Şimdi, görüşmelerimizde hep beraber göreceğiz ki, teklif, bir felakettir. Bunun buradan geçmemesi gerekir. Bunu burada oylarken ve konuşurken, mensup olduğumuz siyasi partilerin etiketleri bir tarafa, milletvekili, milletin vekili olduğumuzu düşünmeliyiz ve mutlaka, bir gün, muhalefetiyle iktidarıyla, hukukun da adaletin de muhalefet haklarının da hepimize lazım olacağının idraki içerisinde olmalıyız.

Şu anda Fazilet Partili milletvekili arkadaşlarımızın bu konuda büyük hassasiyetlerini, Genel Başkanından başlayarak ifade etmek istiyorum ve bu içtüzük konusundaki görüşmeler sırasında, gerek bu Meclisin Genel Kurulunda gerekse bu Meclisin Genel Kurulunun dışında bütün yasal haklarımızı çok önemli biçimde kullanacağımızı ifade etmek istiyorum. Bu, bizim var olma, yok olma mücadelemiz kadar önemlidir. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, dikensiz gül bahçesi istemek, suskun Meclis istemek yanlıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1920'den bu yana, müzakere usulünü benimsemiştir. Mustafa Kemal Atatürk döneminden bu yana, hatta tasarıların ve tekliflerin ikiye defa görüşüldüğünü düşündürseniz, harp halinde bile maddelerin müzakeresinden vazgeçilmemiştir.

Şimdi size ne oluyor ki, hele hele 351 tane güvenoyluk, muhalefetin 200'ü bile bulamadığı Mecliste neyimizden sıkıldınız, size ne kadar güç gelen işler yaptık ki, böyle bir teklifi Meclise getirmek cüretinde bulundunuz?

Değerli arkadaşlarım, burada, biraz sonra maddelere indiğimizde göreceğiz ki, elbette bu teklif, âdeta bir Takriri Sükûn Kanunu gibidir. Buna evet demek mümkün değildir; hiçbirimiz evet demeyeceğiz. Bu teklifi layık olduğu yere hep beraber göndereceğiz. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bunu şunun için söylüyorum: Arkadaşlarımıza saygımız var. Bir ihtiyaçtan doğduğunu da belki konuştukları zaman söyleyeceklerdir; ama, biz birbirimizi biliriz. Bu teklifin niçin önümüze getirildiğini de az çok tahmin ediyoruz; ama, yanlış yapıyorsunuz. Sayısal çoğunluk, aynı zamanda siyasi ağırlık değil.

Bakın, bugün bu ülkenin Başbakanı, olaylar karşısında şunu söylüyor: "Ne oluyor, anlayamıyorum!"

Herhalde bu çok acıklı bir ifadedir. Ben bunu Sayın Başbakanın kişiliğiyle ilgili olarak söylemiyorum; ama, Türkiye'de çok şey oluyor, dünyada çok şey oluyor; ama, bu ülkenin Başbakanı "ne oluyor, anlayamıyorum" diyorsa, gelin önce bu sorunu çözelim; yoksa bizim burada konuşmalarımız, maddeleri müzakere etmemiz, Sayın Başbakanın, olacak hadiseleri veya vuku bulan olayları anlamasına bir engel değil ki... Yol gösterici olmaya çalışıyoruz, elbirliğiyle ülkemizin, halkımızın mutluluğa gitmesi için çalışıyoruz. Konuşmadan niye korkulur, niye bu Mecliste müzakereler, âdeta, kısıtlanmak istenir, bunu anlamak mümkün değildir.

Son yaşadığımız olaylar, ekonomik sorunlar, siyasi otoritenin boşluğu, hükümetin varlığı veya yokluğu, ta yukarılara kadar paçalara bulaşan yolsuzluk ve usulsüzlükler, bu ülkede her gün olacak; ama, bir başbakan ve onun yardımcıları -şüphesiz, sadece onu kastetmiyorum- düğmeye kimin bastığını gelip muhalefete soracaklar!.. Değerli arkadaşlarım, düğmeye kimin bastığını da onların bilmesi, ne olup bittiğini de onların anlaması lazım. Hep beraber anlayalım, birbirimize yardımcı olalım ve yol gösterelim.

Değerli arkadaşlar, bu teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma usullerini doğrudan doğruya hedef alan bir teklif değildir. Eğer, bir fabrikada olsaydık, bir fabrikanın yönetim kurulu başkanı veya genel müdürü olsaydık, daha ne kadar çok cıvata üretilebilir, bir saatte ne kadar çok

tel çivi çekilebilir diye bir hesap yapılsa, bir maliyet hesabıyla veya üretim hesabıyla bunu ortaya koymak mümkün; şöyle çalışırsınız, böyle üretim yaparsınız... Seri imalat yapan bir fabrikada ancak böyle bir teklif getirebilir; ama, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi; burada verim de olmalı, üretim de olmalı; ama, daha önce kalite olmalı. (FP sıralarından alkışlar) Her yaptığını üç gün sonra değiştiren, beş gün sonra "yanlış yaptık" deyip, yeni reformlar getiren, on gün sonra da Anayasa Mahkemesinden geri dönen tasarı ve teklifler değil, oturarak, konuşarak, üzerinde hassasiyet göstererek, nasıl yapılması gerektiğini ortaya koymamız gerekir diye düşünüyorum.

Bu teklifte hâkim olan ikinci unsur, ifrat ve tefrit arasında bocalamaktır; Türkçesiyle, en azı veya en çoğu diye tabir edebileceğim bu, teklifin içinde gösteriliyor. "Efendim, soru sorma hakkını istismar eden milletvekilleri var; ne yapalım; soru sorma hakkını kaldıralım... Konuşurken başka konulara giren milletvekilleri var; en iyisi onları hiç konuşturmamak..."

Değerli arkadaşlar, bu içtüzüğü yapanlar insanlar; bizden öncekiler yaptı, biz de devam ediyoruz; yani, bir Sayın Meclis Başkanı veya Başkanvekili -ki, hepsi birbirinden kıymetlidir- gerektiği zaman "sadece gel" diyebilir; gerektiği zaman "sorunu şöyle sor" diyebilir; gerektiği zaman mikrofona kapatabilir; gerektiği zaman Genel Kurula "konuşsun mu, konuşmasını mı?" diye sorar; yani, elde bu imkânlar ve mekanizma varken, bunların hiçbirisini yok farzederek "konuşmayacaksınız; sizin burada varlığınız bile bize utanç veriyor" şeklindeki bir teklifi kabul etmemiz, mümkün değildir. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, istismarlar olabilir, kötüye kullanmalar olabilir; ama, bunun ne kadarının istismar, ne kadarının kötüye kullanma, ne kadarının da engelleme hakkı olduğunu Meclis Başkanı tayin eder. Bu kalıplar içerisinde herkesin hakkı var. Önemli olan, bu hakkı en güzel biçimde kullanmak, yoksa, sesi kesmek veya totaliter bir sistemdeymiş gibi, böylesine suskun bir Meclisi karınıza getirmek değil.

Bakınız arkadaşlar, bu yeni içtüzükte gelen hükümler şunlardır: Soru-cevap süresi 10 dakikayla sınırlanıyor. Komisyon raporlarının okunup okunmaması oylanmayacak, okunmaması kabul ediliyor. Kanun tasarısı ve tekliflerinin Genel Kurulda görüşülme usulü yeniden düzenleniyor; maddeler üzerinde ayrıca konuşma yok, madde metnini okumak yok, sadece varsa bir madde üzerinde önerge, önerge konuşulacak ve bunun doğrultusunda daha sonra da oya sunulacak. Değişiklik önergeleri sayısız kısıtlanıyor. Bir de 91 inci maddeyle ilgili temel kanun, içtüzük ve kapsamlı değişiklikler getiren tasarı ve tekliflerin Genel Kurulda özel görüşme usulü uygulanması, beşte 3 gibi bir çoğunlukla temin edilmiş oluyor.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bu kadıyla bile kaldığında, önümüze getirilen bu yeni içtüzük değişikliğinden sonra şunu görmemiz lazım. Demek ki, sürat isteniyor; verimin, sayının artırılması isteniyor. 20 inci Dönem ile 21 inci Dönem, en çok sayıda kanun çıkaran bir dönemdir. Ne çıkardığımıza baktığımızda, o ayrı; ama, sayısal fazlalık isteniyorsa, böyle bir dönem gelmedi; ama, çıkardıklarımızın ne kadar uluslararası sözleşme, ne kadar anayasa değişikliği veya tasarı, bunun, ayrıca bir envanterini yapmak mümkün. Demek ki, Meclis, aslında, süratli çalışıyor. Ben, 20 nci Dönemden öncesini bilmem; ama, ben geldim geleli, sadece bir yaz aylarında bu sene memleketimize gidebildik; bir. İkincisi, böyle sabahlara kadar çalışmayı da, eski dönemlerde çok fazla bilmiyorum. Yani, istediğiniz zaman, saatler boyu burada kalabiliyoruz; istediğiniz zaman, yaz- da ara vermeyi Eylül sonuna kadar bile uzatabiliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, burada sayısal artırmanız mümkün; ama, kalite gittikçe düşecektir. Bu teklif kabul edildiği takdirde, Meclis, çok sayıda belki kanun çıkaracak; ama, hiçbir şeyi görüş-

meden çıkarmış olacaktır. Meclis görüşmelerinde müzakere usulü terk edilmektedir, otomasyona gidilmektedir.

Değerli arkadaşlar, görüşme yapılmadığı takdirde, kabul ettiğiniz zaman, görüşülmeyen ve öncelikle okunmayan metinlerin oylaması yapılacak. Böyle bir durum, Türkiye Büyük Millet Meclisinde ilk defa konuşulmakta ve maalesef, ilk defa teklif edilmektedir. Bu husus, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama ve denetleme faaliyetlerini kısıtlayan ve Meclisin bu görevlerini anlamsız kılan, maalesef, çok yanlış bir husustur.

Biraz evvel, aslıolan müzakeredir dedim. Şimdi müzakere etmedik, soru sormaya da fırsat vermediniz. Peki, kabul oyumuzu veya ret oyumuzu neye göre kullanacağız biz? Konuşmadığımız, tartışmadığımız, madde metninden bile haberdar olmadığınız bir konuda, neye göre oy kullanacağız? Yoksa, bunu teklif eden arkadaşlarımız, 550 milletvekilinin, en azından kendilerine ait olan kısmını "onların hiçbir şey bilmesine gerek yok; onlara kaldırı deriz kaldırırlar, indir deriz indirirler" demek mi istiyorlar?! (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, ben, kendi şahsım adına, böyle bir zillete tahammül edemem; bu, çok yanlıştır. Komisyon raporları okunmadan burada görüşülmeye başlanırken, bir de madde metinlerini okuyup müzakere etmeden oylamaya gidebilmenin, acaba, bu söylediğimden daha hafif bir şekli var mıdır? Hiçbir şey bilmenize gerek yok, tartışmanıza gerek yok; siz, el kaldırıp indirin... Böyle bir şeyi kabul etmek mümkün değil.

Peki, bu kanunun maddeleri görüşülmedi, müzakeresi yapılmadı; yarın, uygulayıcılar "bu madde üzerinde milletvekilleri ne söylediler, acaba neyi amaçladılar bu kanunu getirirken, kim ne söyledi" dediğinde, tutanakta bir şey yok! Acaba, ANAP'lı Ahmet isimli arkadaşımız ne konuşmuştu, Fazilet Partili Mehmet isimli bir arkadaş bunun karşısında neyi tartışmıştı, DYP'li, DSP'li değerli milletvekili arkadaşlarımız, kendi müktesebatlarıyla birlikte, bu madde üzerinde acaba neyi ileri sürmüşlerdi dediğinizde, karşınıza bomboş bir tutanak sayfası çıktığında utanmayacak mıyız?!

Değerli arkadaşlarım, bir de, bu kanunlar yargısal denetime tabi. Yargısal denetime gittiniz Anayasa Mahkemesine, filan maddenin iptalini istiyorsunuz; bana o maddenin görüşme tutanaklarını gönderin; gönderdik, bomboş bir sayfa... İnsaf edin arkadaşlar, getirilen teklif budur. Eğer, buna, bugün de, tartışmadan, konuşmadan evet diyeceksek, vallahi, bu sıralarda niçin oturduğumuzu millet bize sorar. Böyle bir şeye evet demek mümkün değil. Yani, gaipen mi haber vereceksiniz?! Anayasa Mahkemesi tutanak istediği zaman, hukukçular bir şeye karar verecekleri zaman, uygulayıcılar, yasa koyucu neyi amaçladı acaba diye sordukları zaman, bomboş bir sayfa mı göndereceğiz; tarihe tanıklık edecek neyimiz kalacak bizim?! Yarının siyasetçisi ne öğrenecek bu Mecliste ne konuşulmuştur diye?! (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Fevkalade yanlış... İstirham ediyorum; geliştigüzellikten bir netice alamayız. Affedersiniz, halk tabiridir: Hamhum şaralop... Al, gönder, getir, kabul et; arkasından ne olacak? Neyin sıkıntısını çekeceğiz biz?

İSMET ATTILA (Afyon) - Boyacı küpü mü?!

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, yani haddimi aşmış olabilirim, lütfen hassasiyetime verin; inanın, ben, böyle bir teklif görmedim, bugüne kadar da okumadım, böyle bir teklife nasıl cesaret ettiler onu da anlayabilmiş değilim.

Bütün makamlar gelip geçicidir, burada milletin emaneti olarak oturuyoruz, hepimiz gider, yarın başka arkadaşlarımız gelir. Anadolu insanı bizden bin defa daha beceriklidir bu konuda. Yarın bu sıraları kim doldurur; eminiz ki, bizden çok daha iyileri gelir; ama, onlara ne bırakacağımız önemli, ne gösterdiğimiz önemli, ne yaptığımız, ne amaçladığımız önemli...

Vaktim kalmadı, birkaç dakikayla bir diğer noktaya gidelim: Soru-cevap süresini 10 dakikayla sınırladık. 10 dakika, aynı zamanda soru, aynı zamanda cevap. Yani, 5 dakikada soracak, 5 dakikada cevaplayacak. 5 dakikada Beşiktaş... Böyle şey olur mu?! 5 dakikada soru soran sadece 3 arkadaşımız. Peki, biz, o maddeyi tartışacağız, üzerinde soru soracağız. Tabii, bazen, beni kınamasmlar, Adalet Bakanlığıyla ilgili bir tasarıyı Çevre Bakanı orada oturarak, savunmaya kalktığıında, doğrusu, bazen biz de sıkılıyorz. Bilmediği bir konu belki tartışılıyor olabilir; ama, o sayın bakandan bir şey öğreneceğiz biz; bu böyle midir diyeceğiz; buna imkân vermiyorsunuz. Halbuki, en önemli yeri de soru sorma yeridir. Dersiniz ki, gerekçesiz, yorumsuz, şöyle soru soracaksınız; adam gibi soru sorarlar veya sormasını temin edersiniz. Ama, süreyi kısıtlayarak, bu imkânı elimizden alarak "hayır, böyle bir şey yok" dersiniz, bu yanlış olur değerli arkadaşlarım. Bununla ilgili bir Anayasa Mahkemesi kararı var biliyorum; ben, olması lazım geleni söylüyorum.

İkinci önemli konu, yine, bu tekliflerin görüşölme usulü konusudur. Değişiklik önergelerinin sayısı kısıtlanmıştır ve bir de, alıştığımız bir süre var biliyorsunuz, 20 dakika ve 10 dakika; tümü üzerinde 20, maddelerde 10. Danışma Kurulu aksine karar vermediği sürece bu imkâna sahipmişiz. Danışma Kurulu diyecek ki, tümü üzerindeki konuşmalar 10 dakika mesela, maddeler 5 dakika. Alın size bir resmî geçit daha... Peki, tümünü bile anlatabilmek için, maddeler üzerinde yeterli bilgiyi verebilmek için, acaba, bu süre yeterli mi?.. Yani, tümü üzerinde kabul ediyorsunuz, maddeleri kabul etmiyorsunuz; ama, onun süresini bile indirebilecek bir mekanizmayı içeriye koymuşsunuz. Değerli arkadaşlarım, bu yanlıştır.

"Benimsenip benimsenmeme" tabiri var. Tümünün oylaması diye yaptığımız usul...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Sayın Arınç...

BÜLENT ARINÇ (Devamla)- Sayın Başkan, 1-2 dakika daha lütfederseniz...

BAŞKAN- Sayın Arınç, 1 dakika eksüre veriyorum; buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Devamla)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, benimsenip benimsenmeme hukukî bir tabir midir onu da tartışalım. Sürem yetmedi, belki diğer arkadaşlar temas ederler. Peki, benimsendiği zaman, sonunda açık oylama, ancak istek üzerine olabilecek, işaretle biz neticeye gideceğiz.

Hep bakıyorum hesaplar otomasyona göre yapılmış. 3 maddelik bir teklif gelirse, bütün partiler konuşursa, süre de şu kadar olursa, 160 dakika; bu, yanlış, başta da, niçin yanlış olduğunu söyledim. Peki, 100 maddelik gelir, 50 maddelik gelir... Siz, 91 inci maddeyi değiştirerek, uzlaşma imkânını ortadan kaldırılıyorsunuz. Demokrasi, uzlaşma ve paylaşma rejimidir. (FP sıralarından alkışlar) Biz, bunu yerine getirmişsek, kendimizi bahtiyar sayarız. Bizim bu konuda hatalarımız olmuşsa, lütfen siz doğrusunu yapın. Paylaşacağız ve uzlaşacağız. Gümrük Kanununda biz bu uzlaşmayı göstermedik mi? Anayasa değişikliklerinde biz bu uzlaşmayı göstermedik mi?! Mesela, Avukatlık Kanununda uzlaşmaya hazır olduğumuzu ifade etmedik mi?! Böylesine anlayışlı bir muhalefete karşı, böylesine sayısal çoğunluğu hâkim kılmaya çalışmak, vallahi, muhalefete karşı çok büyük bir haksızlıktır.

Bakınız, daha dün burada KİT'lerle ilgili bir kanun tasarısı görüşüldü. İki konuşmacımız çıktı "çok gecikmiş bir işti, sizi kutluyoruz, hayırlı olsun" dedi ve teşekkür etti. Yani, biz, iki kere ikiye üç veya beş demeyeceğiz, dört diyeceğiz; ama, lütfen, siz de, söylediklerimize bakınız. Bu hakları elimizden alarak değil, bu hakları belki daha da genişleterek, Türkiye Büyük Millet Meclisinin

kaliteli yasa yapmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasanın 7 nci maddesindeki o aslı görevini en güzel şekilde yapmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisinin millet iradesinin tecelli ettiği en önemli yer olduğunu, elbette, bununla göstereceğiz; ama, bu kısıtlamaları getirip, hele hele bir de bunları kabul ettikten sonra, milletimizin, bu Meclise karşı vereceği değer hükmünün ve bizim yaptığımız işin ne anlama geldiğinin acı acı düşünülmesi gerekir.

Ben, bütün değerli arkadaşlarımdan, getirilen bu teklif üzerinde hiçbir önyargı olmaksızın, Türkiye Büyük Millet Meclisimize en güzel şekilde yakışan, bütün milletvekili arkadaşlarımızın ortak düşüncesi olan en güzel şekli verebileceğimize inanıyorum. Bu haliyle kabul edilmesi mümkün değildir. Vicdanlarınıza sesleniyorum, böyle bir ayıptan Türkiye Büyük Millet Meclisini kurtaralım.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arıncı, Fazilet Partisi Grubu adına konuştu, kendilerine teşekkür ediyorum.

Şimdi, konuşma sırası, Anavatan Partisi Grubu adına Bartın Milletvekili Sayın Zeki Çakan'da.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 586 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu raporu üzerinde, Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğümüzle birlikte 5 polisimizi şehit eden terörlü şiddetle kınıyorum. Failerinin bir an önce yakalanarak, adalete teslim edilmesini sabırsızlıkla bekliyoruz. Şehitlerin yakınlarına ve ulusumuza başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni teklif ne getiriyor? Biraz önce, çok değerli muhalefet partisi grup başkanvekili arkadaşımız, yine muhalefet partisine ait bir sözcü arkadaşımız düşüncelerini dile getirdiler. Kendilerine saygılıyız, tabii ki, bu kürsüde herkes hür iradesiyle, gerek partilerinin gerekse kendi düşüncelerini ortaya koyarak ifade edecek; ancak, doğruları saptırmadan, doğruları ortaya koymak mecburiyetindeyiz.

Bakın, gerek milletvekili arkadaşlarıma gerekse bizi dinleyen vatandaşlarıma, bu içtüzük teklifi o kadar karartılı, o kadar kötü tanıtılarak ortaya konuldu ki, bu teklifi getirenlerin bunu hak etmediklerini, bunun yerine, ülkeye hizmet edebilmek için, bu Parlamento'yu daha fazla çalıştırabilmek için, ortaya bir teklif koyduklarını özellikle belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu teklifte, komisyon raporlarının okunması kaldırılıyor. Şimdi, Sayın Başkandan bugüne kadar, komisyon raporlarının hangileri bu Genel Kurulda görüşülerek kabul edilmiş ve okunmuş, hangileri okunmamış, onu, milletvekilleriimize bilgi açısından göndermesini rica ediyorum.

Bugüne kadar...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Siz kaldırdınız bütün bunları.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Okunan olmaması, bundan sonra okunmayacak anlamına gelmez herhalde.

ZEKİ ÇAKAN (Devamlı) - Bugüne kadar...

Genel Kurul kendi gündemini tayin eder. Demokrasi çoğunluk rejimidir. Bu milletvekillerinin çoğunluğunu bu millet gönderdi.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Demokratik olmayan bir hareket getiriyorsunuz!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bu millet gönderdi...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - O zaman neden milletvekillerinin sesini kısımaya çalışıyorsunuz?

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bugün A partisiyse, yarın B partisi olacağız...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Dikta rejimi bu, dikta, dikta!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Önce dinleyelim...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Parmak rejimi getiriyorsunuz, parmak; demokrasi değil ki bu!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dün siz iktidardınız, bugün burası iktidarsa yarın muhalefet olacaktır. Bunu dinleyeceksiniz.

Bu Genel Kurul, kendi gündemini kendi tayin eder...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Senin kafan bu kadar basıyor, bu kadar!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dolayısıyla, eğer...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Kafan bu kadar basıyor!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bakın, demokrasilerde...

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, lütfen hatibin sözünü kesmeyiniz.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Demokrasilerde, muhalefet ve iktidar vardır...

BAŞKAN - Sayın Bekâroğlu, lütfen sabır gösteriniz efendim.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Dinlemiyorlar ki sabır gösterelim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sabır gösteriniz efendim, sizi de dinleyeceklerdir.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Sayın Başkan, sükûneti sağlarsanız konuşmama devam edeceğim.

BAŞKAN - Buyurun efendim, devam edin.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işte şu konuşmaya dahi sabır gösterememenizden dolayı, bundan önce gelen 51 maddelik bir içtüzük değişikliğini istismar ederek, 13 maddesini iki ayda geçirtmediniz. İşte, bu nedenle, bu 8 maddelik içtüzük değişikliği tekrar geldi.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Doğruları söyle, doğruları...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - İçtüzüğün verdiği hakkı kullandık; neden rahatsız oluyorsun?

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dolayısıyla...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Muhalefeti konuşturmama taktikleri bütün bunlar!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bakın... Dinleyin... Önce dinlemesini öğreneceğiz. Dinlemesini öğrenmeden konuşmasını öğrenemezsiniz; önce dinleyeceksiniz.

Bu içtüzük değişikliği...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Ayıp, ayıp!.. ANAP'ın ruhuna bu yakışmıyor. Özal'ın kemikleri sızlıyordur herhalde şu anda.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Arkadaşlar, ne kadar laf atarsanız, ne kadar sinirlendirmeye çalışsanız çalışın -ben, yirmi altı yıl, gerek belediye başkanı gerek milletvekili olarak kamuda görev yaptım- beni burada sinirlendirerek, benim burada konuşmama mani olamazsınız. Sizi incitecek, kendi Grubumu zor durumda bırakacak hiçbir konuşma, hiçbir üslup, hiçbir kelime de kullanmam. Onun için, beni sinirlendirmeye çalışmayın...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Konuş, konuş; bundan sonra bir daha hiç konuşamayacaksınız, millet sizi göndermeyecek bu kürsüye.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Tekrar ediyorum...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Sen konuş, son konuşmalarını yap.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Tekrar ediyorum, komisyon raporlarının okunmaması kaldırılıyor. Bugüne kadar, Genel Kurul gündemine hakimdir, komisyon raporlarının çoğu da okunmamıştır.

Daha sonra ne getiriyor; soru-cevap süresi...

T.RIZA GÜNERİ (Konya) - Ne getirecek; soru-cevap süresi 10 dakika...

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Sayın milletvekilim, siz bakanlık yaptınız, dinleyin, laf atmayın.

Böyle bir usul var mı Sayın Başkan? (FP ve DYP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, sükûneti sağlar mısınız?

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Savunamıyorsunuz, savunamıyorsunuz!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Süremi de...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Zorbalıkla muhalefeti susturamazsınız!

(FP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri, masaya yumruk vurup ellerimizi acıtmaya hiç gerek yok.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Muhalefet anlayışınız bu!

BAŞKAN - Biz, fikirlerimizi şu kürsüden serbestçe ortaya koyabiliriz. (FP ve DYP sıralarından gürültüler)

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Yasaklıyorsunuz, yasaklıyorsunuz; kürsüye çıkmayı yasaklıyorsunuz Sayın Başkan!

BAŞKAN - Sayın Bekâroğlu, yasaklayanlar... Milletvekilleri bir teklif getirmiş; yasaklanırsa, bu Meclisin iradesi yasaklayacak.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Hayır efendim, bu, antidemokratik gelişmenin ifadesidir.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Böyle irade olmaz Sayın Başkan; millet yasaklanmaz, muhalefet yasaklanmaz!

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Milletın sesini kesiyorsunuz!

BAŞKAN - Şu anda iktidarıyla muhalefetiyle Mecliste bulunan tüm milletvekilleri, milletin temsilcileridir, milletin seçtikleridir. Onların iradeleri de, yüce iradedir.

Yapılan bir işleme yasaklama... (FP ve DYP sıralarından gürültüler)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Yani, Anayasayı ihlal etmek de mi onun iradesi?!

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Yasaklıyorsunuz Sayın Başkan!

BAŞKAN - Sayın Bekâroğlu, yapılan bir işlemden, bir kabulde, bir teklifte inanmadığımız, doğru bulmadığımız konular olabilir; ama, doğru bulanların doğru bulduklarına da hürmet etmeniz gerekir. Sizin doğrunuz size, benim doğrum bana...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Efendim, bundan sonra doğru olduğunu söyleyemeyeceğiz bu kürsüden!

BAŞKAN - Efendim, görüşme yapıyoruz; müdahale etmeyiniz; görüşme bitsin.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) - Millet'in iradesi, millet'in sesini kesmekle mi olur?!

BAŞKAN - Sizlerin de söz hakkınız var, burada konuşacaksınız. Sözünüzü kimse kesemez; ama, siz, söz kesmeye kalkıyorsunuz, doğru bulmuyorum. Lütfen, sükûnetle dinleyelim.

Buyurun Sayın Çakan.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, siz, muhalefetin sesini kesmeye kalkıyorsunuz, biz onun sözünü kesmişiz çok mu?!

(FP ve DYP sıralarından gürültüler)

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisin daha hızlı, verimli, etkin ve sağlıklı çalışabilmesi için bazı değişiklikler yapılmak mecburiyetindedir. Dolayısıyla, bu İçtüzük teklifi de, Meclisin hızlı, verimli çalışması için getirilmiştir. Bundan sonra da, zaman dilimi içerisinde getirilecektir. Bu Yüce Meclis, iradesiyle bu değişikliği kabul ederse, buna herkes saygılı olacaktır.

İSMET ATTİLA (Afyon) - Hangi irade?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Saygılı olmak da mecburiyetindedir. Demokrasinin gereği budur. (FP ve DYP sıralarından gürültüler)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Anayasayı ihlale nasıl saygı duyacağız?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Orada muhalefet etme anlayışı bu değildir.

TURAN GÜVEN (İçel) - Anayasayı ihlal edeceksiniz; biz nasıl saygılı olalım?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bakın, bu değişiklik ne getiriyor: Soru ve cevap süresi 10 dakikayla sınırlandırılıyor.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - 550 kişiye mi?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, soru ve cevap süresi 10 dakikayla sınırlandırılıyor. Niçin sınırlandırılıyor; eğer, biz, milletvekilleri olarak, muhalefet etme ile, muhalefet anlayışını birbirine karıştırmasaydık, belki, bugün, bu İçtüzük değişikliği gelmezdi; ama, bazı arkadaşlarım...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, bakın, onun için getirmişler.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bazı arkadaşlarım... (DYP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Onun için getiriliyor; bize ceza kesiyorlar.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Muhalefet etmeyle...

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Ceza mı veriyorsunuz bize?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Muhalefet etme ile, muhalefet anlayışını birbirine karıştırdılar.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Millet, bunun hesabını soracak sizer!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Daha, iki gün önce, muhalefet anlayışı ile muhalefet etme anlayışını birbirine karıştıran bir arkadaşım, grubunun haricinde bir oy kullandığında "ne yapalım, ret vermeye alıştık" diyor. İşte, muhalefet etme anlayışı bu.

AYVAZ GÖKDEMİR (Erzurum) - Ceza mı tertip ediyorsunuz bize?! Bunun gerekçesini savunmak için utanmak lazım, utanmak!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dolayısıyla, bunu ortadan kaldırmak için, biz, içtüzük değişikliğini getirdik.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Muhalefetin sesini kesmek için getirdik diyor; çok güzel...

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Soru-cevap süresi 10 dakikayla sınırlandırılıyor.

AYVAZ GÖKDEMİR (Erzurum) - Biraz hicap duyun, biraz hicap!..

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Verme kardeşim, sıfıra indir o zaman!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - İstisnayı ortadan kaldırmak, sadece soruyu sormak...

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) - Millettin iradesini kısmak diye nasıl takdim edersiniz?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Sadece soruyu sormak; dolayısıyla, yorum yapmamak için, biz bu teklifi getirdik. Biz, bunda haklıyız, oylarınızla, bu Yüce Meclis buna karar verecek.

(FP sıralarından "10 dakika doldu Sayın Başkan" sesleri)

Önergeler: Hükümet 1, komisyon 1, milletvekilleri 3 önerge verme hakkına sahip bu içtüzük değişikliğiyle...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Yolsuzluklar dökülüp saçıldıkça rahatsız ediyor sizi değil mi?..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bakın, bir açıklık getireyim. 3 önerge bile fazla...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Kaldırın hepsini!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Milletvekillerinin değişiklik önergesi... (DYP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Bu kürsüyle de kapatın!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Fazla...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Yahu, ayıp, ayıp!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bunu, belki, önergeyle 1'e düşüreceğiz. (DYP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Meclisi kapat, Meclisi...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Yuh!.. Yuh!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bakın, niye fazla...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Müdahale edin Sayın Başkan...

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dinleyin, dinleyin...

TURHAN GÜVEN (İçel) - İdare...

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bakın, dinleyin, dinleyin...

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Önerge vermeyi de kaldırın Sayın Başkan, önerge vermeyi kaldırın; en güzeli o.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dinleyin, dinlemesini öğrenmeden bu iş olmaz, dinleyin.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Siz konuşmayı öğrenin!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bir maddelik bir kanun değişecek. (DYP ve FP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, lütfen müdahaleyi keser misiniz?

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Yahu, sen Meclise müdahale ediyorsun.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başkan.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Konuşmıyorum... Lütfen...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Sen konuşsan ne konuşacaksın; sen neyi konuşacaksın Zeki Bey?!

BAŞKAN - Buyurun efendim, buyurun. (DYP ve FP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Zamanı gelince hiç konuşamayacaksınız.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Biz konuşuruz. Ek süremi de Başkandan isteyeceğim.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Konuşamayacaksınız; millet göndermeyecek seni o kürsüye konuşmaya.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Biz, her zaman, her yerde konuşuruz.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Göreceksiniz, millet hesabını soracak.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 000 maddelik bir kanun; Örneğin, Medeni Kanun, 1 049 madde; bekliyor sırada, gelecek. Bakın, 1 000 maddelik bir kanunla ilgili olarak, yeni gelen değişiklikle hükümet 1 önerge veriyor, komisyon 1 önerge veriyor, milletvekilleri veriyor; 3 önerge veriliyor. $1\ 000 \times 3 = 3\ 000$. Bir önergeyle ilgili 5 dakika konuşulacak, bir maddeyle ilgili milletvekilleri 3 önerge verecek, eder 15 000 dakika. 15 000 dakikayı bölün 60'a, 250 saat. Ee, kardeşim 250 saat....

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Uzlaşırsak çıkarabiliyorduk.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Çağ, hız.. Çağ, hız...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - O zaman, kapat, Meclisi kapat o zaman.

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Olur mu ya!..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - ... teknoloji çağı, bilgi çağı, kendini yenileme çağı. Bu Parlamento da çalışmalarıyla, içtüzüğüyle, kanunlarıyla kendini yenileyebilmesi için içtüzük değişikliği yapacak, bu kanunlar, ülkenin, vatanın, milletin yararına buradan hızlı geçecek, buna da kimse mani olamayacak. Açık söylüyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Anayasa Mahkemesinden dönecek bu, dönecek.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Hem de çok rahat dönecek.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, önergede ne getiriyor?

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Meclisi götürüyor, hiçbir şey getirmiyor

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Tabii, muhalefet eden arkadaşlarım, belki, bu kadar fevri hareket etmekte haklılar. Ne getiriyor?

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Meclisi tarihe karıştırıyor.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bir önergeyi 200 tane milletvekili arkadaşım imza ediyor. 200 tane milletvekili arkadaşımın adı Meclis Başkanlık Divanınca okunuyor. 200 milletvekili arkadaşım o önergeyi benimsediklerini -burada mani olma niyet olmasa- burada işaretleriyle, oylarıyla gösterirler; ama, işe mani olmak var ya, muhalefet değil, muhalefet etme anlayışı var ya, o anlayışla hareket ettiklerinden ve o anlayışın önünü biz kestiğimizden buna karşılar.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Hakkı yok mu?..

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, bu madde geçmişti, geçmişti; kabul edilmişti canım.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Beş milletvekilinin ismi okunacak. Eğer beş milletvekili isminin değil, önergede bulunan 120, 130 milletvekilinin isminin okunmasını istiyorlarsa, hangi mantığa, hangi akla hizmet ettiklerini benim anlamam mümkün değil. Siz anlıyorsanız bana söyleyin.

İSMET ATTİLA (Afyon) - Siz, hiçbir şey anlayamıyorsunuz.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Siz anlayamazsınız zaten.

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Biz her şeyi çok iyi anlıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, dolayısıyla, tümü üzerindeki görüşmeler...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - 5 dakika...

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - ... bu Mecliste, detayıyla -daha önce olduğu gibi- görüşülüyor. Değerli arkadaşlarım, Yüce Türk Milleti de bizi dinliyor. Bu Mecliste, 16 tane ihtisas komisyonu var. 16 ihtisas komisyonunda, kanun teklifi, tasarısı veya herhangi bir kanun hükmünde karamame görüşülürken, milletvekili arkadaşlarım gitsinler komisyonlara, komisyonlarda her türlü katkıda bulunsunlar; kim mani?!. (FP ve DYP sıralarından gürültüler) Kim mani, kim?!

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Televizyonlarda milletin sesini duyması sizi rahatsız ediyor mu?..

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Aynı anda kaç tanesine katılacak?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - O zaman şunu söylüyorum...

Değerli milletvekili arkadaşım, bakın, dinleyin. Beni sinirlendirmeye çalışıyorsunuz, ben sinirlenmem. Konuşmama devam edeceğim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Milletin bu sesi duyması mı sizi rahatsız ediyor?!

SEDAT ÇEVİK (Ankara) - Seçmene selam mı vereceksin?!

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Niye millete selam vermekten korkuyorsun?!

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Bizim esas gayemiz, buradaki temel gayemiz, ihtisas komisyonlarına hız vermek, kanunları komisyonlarda pişirmek, kanunlar komisyonlarda piştikten, görüşüldükten ve her milletvekili arkadaşım, bu komisyonlarda, bu kanuna, tasarıya, teklife katkıda bulunduktan sonra Genel Kurula indirmek, tümü üzerindeki görüşmeleri yapmak, maddeleri üzerinde değişiklik isteniyorsa, önergeleri görüşmek ve hızla kanunu buradan çıkararak, ama, komisyonlarda, milletvekili arkadaşlarımın aldıkları yetki kadar kendilerini sorumlu tutarak, takip esasını elden bırakmadan, işi, bilgili, burada hangi kanuna ne şekilde oy verdiğinin bilincinde, meseleyi vatan-daşımıza intikal ettirmektir.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Millet nasıl takip edecek oylamayı?..

ZEKİ ÇAKAN (Devamla) - Dolayısıyla, bu düşünceyle, bu duygularla, Anavatan Partisi olarak, bu içtüzük değişiklik teklifine olumlu oy vereceğimizi bildiriyor, hepinize en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Emir komuta...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Maddeler okunmadan nasıl müzakere yapacağız, onu söylemediniz.

BAŞKAN - Sayın Çakan, teşekkür ederim.

Şimdi, söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına konuşacak olan, Erzurum Milletvekili Sayın İsmail Köse'de.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; altın-da imzamız olan ve Türkiye Büyük Millet Meclisimizin çalışma esaslarını içeren İçtüzük değişik-lik teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Grubum ve şahsım adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Çarşamba günü hainane bir saldırı sonucu vefat eden ve bugün toprağa verdiğimiz şehit-lerimize Allah'tan rahmet, yüce milletimize ve yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii, çağımız değişim çağıdır ve bu değişim sonucunda da gelişme çağıdır. Değişim ve gelişmeyi nasıl yakalayacağız; değişim ve gelişmeyi yakalayacak en önemli faktör zamandır. Türkiye'nin en büyük sermayesi zamandır. Zamanı israf edenlere, bugün, vatandaşımız "Hain" diyor. Evet, zamanı değerlendirmedığınız müddetçe ekonomiyi istikrara kavuşturamayız, zamanı değerlendiremediğiniz müddetçe günümüzün ihtiyacı olan yasaları çıkaramazsınız, zamanı değerlendiremediğiniz müddetçe, dün şehit olan insanların yetimlerine ve ailelerine para veremezsiniz, onun haysiyetini koruyamazsınız... (DYP ve MHP sıralarından ("ayıp, ayıp" sesleri, gürültüler)

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - İstismar ediyorsun.

İSMET ATTILA (Afyon) - Ayıp, ayıp!..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Evet, onun için, bugün, bu zamanı israf etmek suretiyle yüce mil-letimizin...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) - Şhitlerin kanı üzerine hesap yapıyorsunuz.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Ayıp, ayıp!..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bu güzide müessesesini...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Ne alakası var; getirdiniz de hayır mı dedik.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bu Yüce Meclisimizin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan milletvekillerimizin iradesinin ortaya çıkabilmesi için, Meclisimiz, yasama organı olarak, Genel Kurul ve komisyonları tayin etmiştir. Değerli Zeki Çakan Beyefendinin de ifade ettiği gibi, yasamanın bir parçasıdır komisyonlar.

Birçok konuşmada, değerli konuşmacılar, burada, yasaların çok süratli geldiğini, hukukî içerik taşımadığından dolayı ya da çok iyi değerlendirilerek getirilmediği için Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğini ifade ettiler. İşte, bugün, muhalefetin söylemiş olduğunu iktidar dinledi, hak verdi ve diyoruz ki, bugüne kadar, gerçekten, tam anlamıyla çalışmayan ya da çalıştırılmayan komisyonları, tam kendi fonksiyonunu icra edecek bir göreve getiriyoruz, bir göreve davet edi-yoruz. Bu da şudur...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Öyle bir şey yok ki!..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Kanunların maddeleri ve tüm içerisindeki ne mana ifade ediyor-sa, onun amacı, ilkesi komisyonlarda değerlendirilecektir.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Başkan, komisyonla ilgili bir şey yok.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Konuşmal..

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Ne olmuş yani, ne olmuş; konuşmayacak mıyız?! Ne var, ne bağırıyorsun?!..

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) - Terbiyesiz!

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Terbiyesiz sensin!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ... ve komisyonlarda değerlendirilmek suretiyle... (MHP ve FP sıralarından ayağa kalkmalar, karşılıklı konuşmalar, gürültüler)

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) - Gel buraya!.. Gel buraya!..

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Gel hadi!..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bir dakika... Ahmet Bey...

AHMET ÇAKAR (İstanbul) - Arkadaşlar oturun.

MUSTAFA ZORLU (İsparta) - Yapmayın, ayıp denen bir şey var.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri... (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın hatip, devam edin efendim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri... (MHP sıralarından gürültüler) İzin verir misiniz değerli arkadaşlarım, sizin Grup Başkanvekiliniz konuşuyor. Lütfen... Rica ediyorum... Evet... (FP sıraların alkışlar [!]) Bizim, o sahada, o zeminde yerimiz yok. Biz kavgaya gelmedik! (MHP sıralarından alkışlar) Evet, Türk Milletinin ihtiyacı olan yasaları çıkarmaya, milletimizin ihtiyacı olan, meselemiz neyse onu görüşmeye, onu konuşmaya geldik.

İSMET ATTİLA (Afyon) - Sonradan oldun sen.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bizi, o zemine çekemeyeceklerdir. Dikkat ediniz. Lütfen... Evet... Daha dün kadar...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Belli oluyor, kavgaya başlıyorsunuz hemen.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Köse, buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bir önceki İçtüzük değişikliğinde, burada, konuşmalarda "16 ncı madde ne zaman gelecek, bu başı açık meselesi ne zaman halledilecek" diye konuşulmuyor muydu?

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Hep istismar yapıyorsunuz, hep... İşin gücün istismar...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bakın bakalım... Şimdi, değişiklik teklifine bakın bakalım, var mı içerisinde?!. Var mı içerisinde?!. (MHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Halledilmiş mi oldu?! Çözümlemiş mi mesele?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Peki... Şimdi, şunu söylüyorum: Allah'a şükürler olsun ve iki grubumuza, Türk Milleti adına şükranlarımı sunuyorum ki, sizin istismar ettiğiniz konuyu anlayışla, beraberce oturarak, bunun içerisinde çıkararak, bugünkü silahınızı elinizden aldık. (MHP sıralarından alkışlar, FP sıralarından gürültüler)

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Daha kötüsünü yapıyorsunuz...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Evet, bugün, en güçlü silahınızı elinizden aldık.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) -Demokrasiyi iptal ediyorsunuz.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Onun için, oturun, rahat rahat dinleyin. Eğer bu memlekete hizmet etme anlayışınız ve inançlarınızın gereği de bu ise, lütfen, bu içtüzüğe oy verin, oy!.. (FP ve DYP sıralarından gürültüler) Bu içtüzüğe oy vermek suretiyle, yasaların süratli çıkarılmasını...

1 000 maddeden fazla Medenî Kanun Tasarısının burada görüşülmesinde on sene mi geçireceğiz?

T. RIZA GÜNERİ (Konya) - İmzalamadınız mı?!

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Uzlaşma yaparız o konuda Başkan.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Medenî Kanun yüz seneye yaklaşıyor; değiştirilecek, değiştiremiyoruz.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Niye?..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Efendim, temel kanun olarak kabul edelim; bu çok teklif edildi. Ceza Kanunu geliyor, 1 000 küsur maddelik; 250-500 maddelik...

Bizim meselemizi bizden daha iyi bilemezsiniz. Biz neden biliyoruz bu meseleyi?

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Biz kimiz, kim?!

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - İktidara tapulandınız mı siz?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin fonksiyonunu, görev anlayışını ve Türkiye'nin, dünyanın şartlarının ne olduğunu biliyoruz, onun için bu değişikliği getirdik. Evet, onun için bu değişikliği getirdik.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Bize gelip sorsaydınız...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Şimdi, Değerli Ahmet İyimaya Beyefendi, Anayasa Mahkemesine müracaat ediyor; bir kanunun görüşülmesinde, konuşma sürelerinin kısıtlanması dolayısıyla Anayasa Mahkemesine gidiyor. Anayasa Mahkemesi, Danışma Kurulunun konuşma süresini kısıtlayabileceğine dair kararını veriyor.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sıfırlar diyor mu?

İSMAİL KÖSE (Devamla) - İşte, Anayasa burada, Anayasa Mahkemesi kararı da burada. (MHP sıralarından alkışlar)

Onun için, biz, demokrasiyi, azınlığın çoğunluğa tahakkümü olarak da anlamıyoruz...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Çoğunluğun azınlığa tahakkümü.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Evet, çoğunluğun azınlığa tahakkümü olarak anlamadığımız gibi, azınlığın çoğunluğa tahakkümü olarak da anlamıyoruz.

Biz, demokrasiyi, hakkın sahibine teslimi ve hukukun, bu Yüce Millet'in anlayışı istikametindeki hukukun hâkim olmasını istiyoruz.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Hadi, millete gidelim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - İşte, o söylediğin Kuvayı Milliye'yi amil ve irade-i milliye'yi hâkim kılacağız Allah'ın izniyle. (MHP sıralarından alkışlar)

Onun için, biraz sabırlı olursanız, bu iktidar, Allah nasip ederse...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Arkanızda millet kaldıysa...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Yolsuzluklardan bahsedildi.

Şu anda, 20'ye yakın operasyonda, 4 katrilyon -bir rakama göre, daha doğrusu bir rivayete göre 20 katrilyon liradan bahsediliyor da, ben verileri, resmî rakamları söylüyorum- liradan fazla...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Operasyonları hükümet mi yapıyor acaba?..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ...suüstimmaller, hırsızlıklar yapıldığı ve bugüne kadar da, o milletin cebinden, devletin kasasından çalışanlardan -işte bu siyasî iktidar, iradesini arkasına koydu, şu anda 20'ye yakın operasyonla- milletimizin 4 katrilyon lirasını kurtardı. (FP ve DYP sıralarından gürültüler)

İSMET ATTİLA (Afyon) - Hangi hükümet zamanında olmuş bu?

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Devam edecek... 12 Eylül 1980 tarihi milattır. Bunlar devam edecek.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Gensoruda gördük sizi; soruşturmalarda gördük sizi...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Soruşturmalara, kimin oy verdiğini burada gördük; burada soruşturmalarda kullanılan oylar. Tamam mı!.. (MHP sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Gensoruda gördük sizi; yolsuzlukları nasıl örttüğünüzü gördük.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Neyse...

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Altında kalacaksınız...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Biz birbirimizi biliriz; 40 kişiyiz, birbirimizi biliriz, ciğerimizi biliriz, bu millet de bilir. (MHP sıralarından alkışlar)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Eğer o ciğerde bir şey varsa, sen varsın evvela, o ciğerde sen de varsın.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Onun için, sözü söyleyen, millet tarafından itibar gören insanlar olsun diyorum.

Değerli milletvekilleri, buradaki maksat, Türkiye'nin, içerisinde bulunmuş olduğu ekonomik, sosyal meselelerine çare aramaktır. Komisyonlara gidiyorum ben, bir milletvekili olarak komisyonlara gidiyorum. Komisyonlardaki arkadaşlarımızın dörtte 3'ü komisyonlara devam etmiyor.

İSMET ATTİLA (Afyon) - Verdiğiniz sözleri yerine getirin.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Benim Partimin milletvekilleri de gitmiyorlar. Ben, değerli kardeşlerime söylüyorum.

Değerli milletvekilleri, milletvekilinin yetiştiği yer komisyondur. Komisyonunda kim var: Bakan var, müsteşar var, genel müdür var, uzman var, maliyeci var, Sayıştaycı var, Danıştaycı var.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Genel Kurulu kapatalım Başkan.

İSMET ATTİLA (Afyon) - Komisyonunda hükümet var.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Neyi öğrenecek milletvekili, milletvekili, devletin yapısını öğrenecek. Maliyeye kim bakıyor, mahkemeye kim bakıyor, siyasete kim bakıyor?..

Şimdi, biz -kusura bakmayın da- gruplar olarak, asıl fonksiyonuna döndüreceğiz bu mesleği Allah nasip ederse.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Yakında kapatacaksınız.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Kulislarda çay, kahve içmek suretiyle, burayı, bu zemini, bu Yüce Meclis zeminini, muhalefet yapalım derken, milletin en önemli ihtiyacı olan zamanını israf ettirmeyeceğiz. (MHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN ÖZSÜZ (Konya) - Meclis toplanamıyor.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Zamanı siz israf ediyorsunuz. Yanlış kanun getiriyorsunuz; bir daha, bir daha getiriyorsunuz. Zamanı siz israf ediyorsunuz.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Türkiye, bir fırsat yakalamıştır; bu fırsatı, 57 nci cumhuriyet hükümetiyle yakalamıştır.

Ben, bu Mecliste, dört dönemdir milletvekiliiyim. Allah razı olsun bu üç gruptan da. Evet... (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar) Şu kulislerde, çaylar, kahveler içilmesine rağmen "Allah rızası için, şurada bir yoklama yapalım, Genel Kurul çalışmasına bir başlasın, ondan sonra ne yapıyorsunuz..." dememize rağmen, buralarda zamanın nasıl geçirildiğini ve muhalefetin nasıl dejenerasyona uğrattığını çok iyi bilenlerdenim; ama, Allah'a şükrediyorum, hiçbir şekilde bunlara tenezzül etmeyen bir milletvekiliiyim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Muhalefete tahammülünüz yok!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın milletvekilleri...

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) - Grubunuzun yarısı yok, grubunuzun...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın milletvekilleri, burada, siyasi boşluktan bahsedildi. İç-rüzgün görüşülmesinde, siyasi boşluğun ne alakası var?! Siyasi boşluk da yok, hükümet boşluğu da yok. Hem demokratım diyorsunuz, hem demokrasiden bahsediyorsunuz, hem... Siyasi boşluk ne demek, biliyor musunuz; sizin de içinde bulunduğunuz bir boşluk demektir. Kendinizi boşlukta hissediyorsunuz; ama, biz, bunu kabul etmiyoruz. Türkiye'de siyasi boşluk yoktur, demokratik hukuk devletinin kuralları uygulanmaktadır, hükümet işinin başındadır, herhangi bir problem de yoktur. Evet...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Siyasi boşluk değil, siyasi otorite boşluğu var.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Her şey güzel; ama, Başbakan anlayamıyor.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Şimdi, değerli bir konuşmacı "bu bir hukuk hilesidir" diyor. Bakın, biz, buraya, size teklif getirdik; dedik ki, bu teklifi süratle görüşelim. Eğer siz, burada bir hakkı suiistimal etmemiş olsaydınız, o 51 maddeyi içeren İçtüzük değişikliği çıkmıştı...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Uzlaşma arayışı...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ... ama, bir maddesi değiştirilerek çıkacaktı, onu da söyleyeyim. Yani, şu anda geri çektiğimiz madde...(FP sıralarından gürültüler) Evet... O, bir madde de değiştirilerek çıkacaktı. Yani, size o fırsatı vermezdik; onu bilin.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Haydi!.. Haydi!..

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Acaba?! Acaba?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Dolayısıyla, siz böyle bir hakkı suiistimal edince, o zaman, demek ki, bugün bizim ihtiyacımız olan, zaman. Şimdi, biz bunu parça parça değiştireceğiz. Bugün, zamana ihtiyacımız var; bu zaman dolayısıyla...

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Bugün değiştirelim; buyurun, bugün değiştirelim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bir de, sokaktaki vatandaşımız, karnı aç, ekonomik yönden sıkıntı da olsa dahi, inancı dolayısıyla...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Kim bu hale getirdi vatandaşı?!

SALİH SÜMER (Diyarbakır) - Ne verdin vatandaşa?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Malum, bizim insanımız Müslüman. Bu vatandaşımıza, burada içtüzüğü görüşürken, ellibin defa buradan mesaj verdiniz...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Dini istismar etme şimdi, dini istismar etme!.. Kürstüde din istismarı yapmayın bakalım.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - İşte, o mesajı da buradan çıkarmak suretiyle, ylice milletimizin bu içtüzük değişikliğiyle hiç alakası olmamasına rağmen, bu içtüzükle hiçbir zaman uzaktan yakından ilgisi olmamasına rağmen...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Din istismarı yapmayın.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın Nazlı Hanımefendi mi başörtüsünden bahsediyor, anlamadım; Nazlı Hanımefendi mi bahsediyor? (MHP sıralarından "Evet" sesleri) Tebrik ediyorum sizi, sizi tebrik ediyorum.

ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) - Senden daha iyi savunuyor, sen ne konuşuyorsun?! Senden daha iyi savunuyor.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Başörtüsüne sahip çıktığınız için, sizi tebrik ediyorum hanımefendi, teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Siz de sahip çıkın o zaman; biz de sizi tebrik edelim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Burada arkadaşlarımız, komisyon ve aynı zamanda Genel Kurul olarak yasama meclisini tarif ediyoruz; ama, bir şey daha söyledik; diyoruz ki, bir de gruplar var, gruplar... Bakın, bu çatı altında... Değerli arkadaşlarım, daha Parlamentonun ne olduğunu kavrayamamışız. Grup nedir?

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Hadi anlat da öğrenelim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Grup, her grup toplantısında, genel başkanların gelip, orada yarım saat, bir saat, birbuçuk saat konuşması demek değildir. O grup toplantısında, komisyonlarda hangi kanun görüşülüyorsa, o komisyonun ilgili ve yetkili arkadaşı çıkar grubun kürsüsüne, kendi grubundaki milletvekillerine bilgi verir ve bilgi vermek mecburiyetindedir.

T. RIZA GÜNERİ (Konya) - Bir sefer yapın da görelim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Nereden bilgenecek; milletvekili komisyon üyesi dahi olmasa - ki, içtüzüğümüze göre hakkıdır- gider, komisyonları takip eder, kanunları orada görür, orada öğrenir veya kendi grubundaki bu çalışmasında, normal grup toplantısının dışında olağanüstü grup toplantısı da yapar ve o grup toplantılarında bu kanun tasarısı ve tekliflerinin mahiyetini öğrenir ve ondan sonra da buraya gelir. Burada, işte, geneli üzerindeki görüşmeleri dinler, onu dinledikten sonra da - maddelerin ne olduğunu komisyonlarda öğrenir; grubundaki ilgili ve yetkili arkadaşlarından bu bilgileri alır ve - burada elini vicdanına koyarak, çıkacak olan yasaya da, maddelerine de oyunu verir.

Efendim, maddeler üzerinde niçin görüşülüyor, niçin önerge verilmiyor? Biraz sonra iki tane daha önergemiz var; şimdiden müjdesini vereyim. Belki, biraz daha sesiniz fazlalaşacak...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Tüzüğü savunun efendim; hükümlere daha gelmediniz ki kardeşim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ... ama, şunu söyleyeyim: Hiçbir zaman, bu, ayıplı bir demokrasi değildir. Ayrıplı demokrasi dediğiniz zaman siz de içine giriyorsunuz, farkında değilsiniz. Evet...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Kardeşim, tüzüğü savunun. Siz, maddeleri savunamıyorsunuz, genel gerekçelerle geçiştiriyorsunuz.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Burada, tüzülerek ifade ediyorum ve size yakıştıramadım Sayın İyimaya, ağzına yakıştıramadım; çünkü, mezun olduğumuz okul aynı orijinli. "Cibilliyetsiz" kelimesini kullanmandan dolayı ben size yakıştıramadım.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Ben demedim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Size yakıştıramadım. (MHP sıralarından alkışlar)

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Çarpıtma!

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Çarpıtmayın Sayın Köse, çarpıtmayın.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Onun için, değerli arkadaşlarım, şimdi, mesele şudur: Mesele...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Muhalefeti konuşturmamaktır, değil mi?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Burada, bir "aygıt" denildi, "aygıt..." Değerli arkadaşlarım, düşünebiliyor musunuz; Sayın İyimaya, Yüce Meclisimizin değerli milletvekillerinin haysiyetiyle oynadı, farkında değil.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Ne haysiyeti kardeşim?!

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Ne demek istiyorsun?

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Aygıt ne demek biliyor musunuz? Aygıt, şu madene derler, buna... Bu, araç demektir, araç... Bu, eşya demektir. Bütün milletvekillerimi, kendisini de tenzih ediyorum. Hiçbir milletvekili eşya değildir; şuurlu, inançlı, Allah'ın yarattığı en mükemmel ve en istisnai bir mahluktur, bir varlıktır. Bu insana siz "aygıt" demek suretiyle, bu insanın iradesinin başkalarının emrinde, yani, hükümetin emrinde "orası ne diyorsa, buradan gelen geçiyor" şekliyle, bunu söylemek suretiyle bunu yapıyorsunuz...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Niye konuşturmuyorsunuz milleti, niye konuşturmuyorsunuz?! Niye milleti konuşturmuyorsun be?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Değerli milletvekilleri, şimdi, işte, bundan sonra...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Rahatsız mı oluyorsun ben konuşunca?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ...bundan sonra, size, bilginizi, belgenizi ve görgünüzü, bugüne kadarki birikiminizi komisyonlarda aktarmak suretiyle, komisyonlarda değerlendirmek suretiyle, çok daha çalışabileceğiniz bir mekân tavsiye ediyoruz, bir mekânın önemini vurguluyoruz ve bugüne kadar kullanmadığınız, bugüne kadar tam anlamıyla idrak edemediğiniz bir mekânda bundan sonra bu verimli çalışmalarınızı yapacaksınız.

T. RIZA GÜNERİ (Konya) - Siz iktidar sahibisiniz, biz konuşamıyoruz!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sözün kısası, zaten, arif olan milletimiz bizi anlıyor; o millet için, burada, bu zamanın değerlendirilmesini yaptığımızı da biliyor...

T. RIZA GÜNERİ (Konya) - Haksızlık Sayın Başkan!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - ...ve inanıyorum ki, yapacağımız çalışmaların da milletimize hayırlı olacağına inanıyorum ve bu teklifin, İktidardaki zamanlama meselesinin ülkemize, milletimize hayırlı olacağına inanıyorum; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Köse, teşekkür ederim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın İyimaya, buyurun efendim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkan, müsaade eder misiniz... (MHP sıralarından "Geç otur yerine!" sesleri)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Mikrofonu açın Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, dinliyorum; açarım mikrofonunuzu. Buyurun, sizi dinleyeyim. Nedir konu?

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkan, sayın sözcü, bana hiçbir şekilde ait olmayan "cibilliyetsiz" gibi ağır bir sözcüğü...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sen söyledin.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Ben ne dediğimi biliyorum; açıklayacağım.

...bana izafe etmek yoluyla, 69 uncu madde hükmü çerçevesinde sataşmaya karşı cevabın iç-tüzük hukuku çerçevesinde koşulları doğmuştur; iki üç dakika lütfedin, cevap vereceğim efendim.

BAŞKAN - Sayın İyimaya, sizin...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Siz yoktunuz efendim.

BAŞKAN - Sizin konuşmanızı ben de dinledim, izledim. Siz, şu andaki anladığınız anlamda konuşmadınız; ben de onu biliyorum; ama, bu konuda açıklama hakkına sahipsiniz.

Yerinizden söz verdim, buyurun efendim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Peki.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Sayın Başkanım, niye kürsüde söz vermiyorsunuz

BAŞKAN - Mikrofonu açtım efendim, açtım.

Buyurun, açıklayın efendim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Fark etmez...

BAŞKAN - Açıklayın efendim, oradan da duyuluyor.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Tabii... Tabii...

BAŞKAN - Buyurun.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkan,

Yüce Parlamentonun değerli üyeleri; bütün kelimeleri, en ince detaylarıyla düşünerek kullanan bir arkadaşınızım. Kanunun, yerinde olmayan şekilde kullanılması... Yani, kanun diyorsunuz, tüzük diyorsunuz, ama, içine o kavramın anlamıyla bağdaşmayan kuralları koyarsanız, Sayın Aksoy, 158 sayfalık bir incelemesinde, bu gibi kurallara "cibilliyetsiz kurallar" demiştir dedim ve atıf yaptım, herhangi kimseye değil; ama, şu anda, Türkiye Parlamentosunun kendisinin hazırlamadığı ve önerge sahiplerinin hazırlamadığı ve hukuku kirleten bir odaktan bu kuralların hazırlandığını da açıkça ortaya koydum; bu adresi bulma borcu da, yasama yetkisini kullanan Parlamentonundur dedim.

Saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Konu aydınlanmıştır; teşekkür ederim.

Sayın Güneri, Sayın Ilıcak -özellikle Sayın Güneri için öncelikle söylemek istiyorum- sizin, kürsüde hatip konuşurken, yerinizden, devamlı ona müdahalenizi, çok açık ve yasal dayanaklarından da bahsederek, Grup Başkanvekiliniz biraz önce söylemişti; bunu, Yüce Meclis ve dinleyicilerimiz duydu. Şuradaki kürsüde konuşmacılara bu gibi müdahalelerde bulunmazsanız, konuşduğumuz konuyu, siz de, biz de, burada başka dinleyen izleyicilerimiz de daha iyi anlayacak, daha iyi tartışma ortamını yakalamış olacağız.

Sayın Ilıcak, zatiâliniz için de aynı şeyi söyleyeceğim. Oradan yapmış olduğunuz müdahaleleri dikkatle izledim; hepsini, Grup Başkanvekiliniz söyledi. Elbette ki, bu gibi görüşmelerde, bazen asabımıza hâkim olmadığımız anlar oluyor...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Asap meselesi değil Sayın Başkan...

BAŞKAN - Ama, bunların konuşma yeri...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Parlamenterin müdahale hakkı vardır.

BAŞKAN - Sayın Ilıcak, bunların konuşma yeri, bulunduğunuz yerden kürsüye hitaben bağırıp çağırmak değil. Söz isterseniz, usulümüz çerçevesinde, varsa verilir ve sonuna kadar da hakkınızı kullanırsınız. (MHP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Parlamentoda müdahale hakkı vardır.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkanım, konuşma hakkımızı kesiyorsunuz.

BAŞKAN - Lütfen, İçtüzüğümüzün 68 inci maddesini uygulamaya bizi zorlamayın; görüşmelerimizi usul ve adabı içerisinde yürütelim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Ona gerek kalmayacak ki bu tüzük değişikliği geçerse, 68'e gerek kalmayacak ki...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Grup Başkanvekili.

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, burada üç parti yetkilisi konuştu, sözcüsü konuştu MHP'den önce. Anavatan Partisi sözcüsü konuştu, Doğru Yol Partisi sözcüsü konuştu, Fazilet Partisi sözcüsü konuştu. Hiçbir partinin sözcüsü, bu kürsüde, başörtü meselesini konuşmadı, başörtü meselesini açmadı, başörtü istismarı yapmadı; ancak, başörtü istismarı, dördüncü konuşmacı tarafından yapıldı; sanki muhalefet partileri burada başörtüsü istismarı yaptı, kendileri de başörtü meselesini çözdü gibi. Milliyetçi Hareket Partisine olan saygımdan, düşündüklerimi söylemek istemiyorum. Milliyetçi Hareket Partisini tanıyorum; izah edemediklerini Sayın Köse'ye konuşturuyorlar burada. (FP sıralarından alkışlar)

Türkiye'de başörtüsü sorunu vardır. Marmara Üniversitesinin önünde hâlâ öğrenciler coplanmaktadır...

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) - Sizin yüzünüzden...

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - MHP de başörtüsü meselesini çözmemiştir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim, konu aydınlanmıştır.

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - MHP'nin başörtüsü meselesini nasıl çözdüğünü milletimiz biliyor.

BAŞKAN - Konu aydınlanmıştır; teşekkür ederim efendim... Teşekkür ederim...

Şimdi konuşma sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Necdet Saruhan'da.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA NECDET SARUHAN (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Demokratik Sol Parti Meclis Grubu adına ve şahsım adına Yüce Heyetinize saygılarımı arz ederken, çok elim bir olay sonunda kaybettiğimiz Sayın Gaffar arkadaşımıza ve şehit olan diğer emniyet mensuplarımıza Allah'tan rahmetler diliyorum, şehit yakınlarına başsağlığı diliyorum, ulusumuzun başı sağ olsun.

Değerli arkadaşlarım, bizler, ülkemizi bugüne getirene kadar binlerce şehit verdik. Türkiye'nin bölünmez bütünlüğü için, halkımızın dirliği ve güvenliği için, gerekirse biz milletvekilleri de dahil olmak üzere binlerce şehit vermeye hazırız. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Anayasamızın 95 inci ve yine geçici 6 ncı maddelerinde, İktidârın nitelikleri ifade edilmiş bulunmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin İktidâr hükümleri, diğer parlamentolarda olduğu gibi, bu Meclisin sessiz anayasalarıdır, iç anayasalarıdır; diğer bir deyişle, usul kanunlarıdır.

Malumlarımız, hukukta en zor şey, usul yasalarını yapmaktır; ancak, usulün olmadığı bir yerde, hukukun esasından bahsetmek de mümkün değildir. Bu nedenle, 1982 Anayasamızın yürürlüğe girmesinden sonra, yine Anayasa hükümlümüze göre, bizler, 1961 Anayasası ile 1982 Anayasası arasındaki farklılıklar nedeniyle, 19 uncu Yasama Döneminde, İktidârda bazı değişiklikler yapmaya gayret ettik; ama, maalesef, bu değişiklikler kadük kaldı.

Bilahare, 20 nci Dönem yasama organımız, İktidâr ile ilgili, şu anda mevzuatımızda bulunan, uyguladığımız İktidâr değişikliklerini getirdi; ama, bunlar 1982 Anayasasındaki değişiklik düşüncelerimiz nedeniyle, bugünün koşullarında yeterli görülmemeye başlandı ve 21 inci Yasama Döneminde, kendilerine huzurlarınızda teşekkür etmeyi bir borç bildiğim alt komisyon üyesi arkadaşlarımız tarafından, sanıyorum 51 maddelik yeni bir İktidâr değişiklik teklifi hazırlandı. Ancak, bu İktidâr değişiklik teklifinin, 13 maddesini geçirdik; ama, maalesef, mevcut İktidârımızdaki engeller nedeniyle bunu tamamlamak nasip olmadı.

Biraz evvel, bir konuşmacı arkadaşım, bu 8 maddelik, ki, 2 maddesinden biri yürürlükte, bir yürütmelidir; dolayısıyla, 6 maddelik İktidâr değişiklik paketini getirmenin bir hukuk hilesi olduğunu söylediler. Ben, sayın arkadaşımıza katılmıyorum; bu, olsa olsa, bir hukuk boşluğunu doldurma gayretidir. O nedenle de, teklifi getiren sayın grup başkanvekillerime, bu boşluğu, geçici bir dönem için olsa bile, doldurmaya çalıştıkları için teşekkür ederim.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Muhalefeti konuşturmamak, hukuk boşluğunu doldurmak mı oluyor?! Muhalefetin sesini kesmek, hukuk boşluğunu doldurmak mı oluyor?!

NECDET SARUHAN (Devamla) - Şimdi, sevgili arkadaşlarım, benden önceki konuşmacıların tümü eski parlamentolar idi. Bendenizin örgütte siyasi deneyimim çok uzun; ama, Parlamente'ye ilk defa bu yasama döneminde geldim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Hoş geldiniz.

NECDET SARUHAN (Devamla) - Eğer, benim konuşmam sırasında, konuşmamı, böyle, sözlerinizle kesmeye çalışırsanız, açık söyleyeyim, ürkerim, konuşmam, konuşmam. Eğer konuşmazsam, bu da, sayın muhalefetin her zaman vurguladığı "bu kürsü, konuşulacak yerdir" düşüncesiyle tenakuz teşkil eder. O zaman, lütfen beni ürkütmeyin, konuşayım arkadaşlar. (DSP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) - Siz, sesimizi kesiyorsunuz. Getirdiğiniz teklifle, muhalefetin sesini kesiyorsunuz sayın konuşmacı; onu açıklayın.

NECDET SARUHAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, biraz sonra anlatacağım.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Anlatın, anlatın...

NECDET SARUHAN (Devamla) - Biraz müsaade buyursanız ve hemen sırası gelmişken, Sayın Erzurum Milletvekilime şunu anımsatmak istiyorum: Dün akşamki konuşmaları sırasında, özellikle Demokratik Sol Parti sıralarına döndüler ve kendisini dinlemelerini, dinlerlerse çok güzel

şeyler öğreneceklerini söylediler. Demek ki, arkadaşlarım, bu kürsüde, ben, değil 20 dakika, 200 dakikada konuşsam, beni arkadaşlarım dinlemeyecek olurlarsa hiçbir yararı yok; arkadaşlarım, özüllere bunu yine söyleyeyim.

Ben, çok kısmetli bir milletvekiliyim herhalde, şu kürsüye; ne zaman nasip oldu çıktım ise, Genel Kurulumuz bir hayli kalabalıktı ve şimdi, yine, sevinerek, iftiharla söylüyorum, beni dinleyen 2 sayın muhalefet partisi başkanımız da buradalar, bu bir şans.

Arkadaşlarım, iki gün önce bir olay yaşadık; Mecliste toplantı yetersayısını bulamadık, yani 184 kişiyi bulamadık ve birleşime ara vermek zorunda kaldı Başkanımız. Arkadaşlarım, eğer biz, Genel Kurula gelmeyeceksek... Ki, geçen sene yapılan devam çizelgesinde -bendeniz, anımsarsınız, altı aylık süreyle, bu Meclise koltuk değneğiyle geldim- o listede beşinci sıradaydım, grup başkan-vekilleri de dahil; ama, arkadaşlarım, ben, bu kadar devamlı olmama rağmen, mevcut Parlamen-tomuzdaki arkadaşlarımın maalesef üçte l'iyle tanışma onurunu yakalayamadım. Eğer, bizler, Genel Kurula gelmeyeceksek veya Genel Kurula geldiğimiz zaman, konuşmacı arkadaşımızı dinlemek yerine, kulislere çıkıp oturmaya tercih edeceksek veya Genel Kurul salonunda telefonla görüşmeleri yeğleyeceksek, burada hangi arkadaşımız ne kadar konuşursa konuşsun, hiçbir önemi yok arkadaş-larım.

Değerli arkadaşlarım, Meclisteki çalışmaların temelinde, bugün, tüm Batı devletlerinde, demokratik ülkelerde olduğu gibi, çalışmaların asıl temeli komisyonlardır ve enteresan bir şey söy-leyeyim, malumlarıdır bu -rakamda yanılabilirim- Amerika Birleşik Devletlerinde, her millet-vekilinin 22 danışmanı, Avrupa'da, pek çok ülkede de, her milletvekilinin 16 danışmanı vardır; bizim, l'er danışmanımız var. Üzülerek belirtmek istiyorum, bunların çoğu, ya gelen misafirlerimizi terminallerden alıp getiriyorlar ya onların hastaneye gitmesini sağlıyorlar ya da bazı arkadaş-larımızın araçlarının sürücülüğünü yapıyorlar.

Arkadaşlarım, bu şekilde, hazırlanan tasarılar... Ki, bu arada hemen değinmek istiyorum; Bakanlar Kurulundan gelen kanun tasarılarında da büyük eksiklikler var; oradaki bürokrat arkadaş-larımız yeterli düzeyde değil, katılıyor; ama, biz, komisyonlarda, çok güzel şeyleri tartışıyoruz. Bendeniz, şu an, Anayasa Komisyonundayım. Ben, o komisyonda, Sayın Ahmet İyimaya ar-kadaşımdan, Sayın Malkoç'tan, Sayın Kamalak Hocamdan, pek çok şey öğreniyorum; en azından, hukuk bilgilerimi tazeleme ve hukuk nosyonumu genişletme şansını yakalıyorum. Orada, iletişim-ler doğuyor; birbirimizi tanıyoruz ve bu ülke için neler yapılması gerektiğine dair, birlikte karar ver-meye çalışıyoruz. Eğer, biz, komisyonlardaki çalışmalarımızı daha artırır ve gerçeği gibi yaparsak; her siyasi parti, komisyona göndereceği arkadaşları uzman arkadaşlarımızdan seçer gönderirse ve o arkadaşlarımızı, demokratik anlayışa göre, bürokrat, sekreteryaya ve uzmanlarla da destekleyecek olursak, biz, mükemmel kanun teklifleri hazırlarız; bakanlıklardan, Başbakanlıktan gelen kanun tasarılarının üzerinde çok güzel düzenlemeler yaparız ve Türkiye Büyük Millet Meclisi de, halkın benimseyeceği mükemmel yasaları çıkarır. •

Değerli arkadaşlarım, elbette, yasaların çok hızlı çıkarılması bir beceri değil; önemli olan, hem iyi üretken olacaksınız hem de halkın tasvip ettiği, kamuoyunun tasvip ettiği yasaları çıkaracak-sınız.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Bravo...

NECDET SARUHAN (Devamla) - Ancak, sayın milletvekilleri, bizim, şu andaki iç-tüzüğümüzle, 3 maddelik bir yasayı çıkarabilmemiz için -ki, bu, milletlerarası sözleşme de olabilir, en rahat geçenlerden biri de budur- yaklaşık, tüm siyasi partilerimiz ve hak sahibi olan milletvekili

arkadaşlarımız konuşursa, 6-7 saate ihtiyacımız vardır. İçtüzüğümüze göre, Meclis, haftada bir gün veya birbuçuk gün yasama görevini yürütüyor. Dolayısıyla, bizim, haftada, ancak 3 maddelik bir yasa yapabilme hakkımız doğar.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Uzatıyorsunuz!..

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - 200 maddelik tasarı 2 saatte geçti buradan...

NECDET SARUHAN (Devamla) - Arkadaşlarım, arz edeceğim... İzin verin lütfen...

Oysa, önümüzde, 1030 maddelik bir Medeni Yasa, 500 maddeye yakın bir Ceza Yasası değişikliği...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Uzlaşmayla...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Uzlaşmayla çıksın...

NECDET SARUHAN (Devamla) - ...98 maddelik Avukatlık Yasası değişikliği gündemde bekliyor ve yine, en önemlisi, yüzlerce maddeyi açacak bir yerel yönetimler yasası var.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Muhalefet konuşmasın!..

NECDET SARUHAN (Devamla) - Bunlarla ilgili, konuşma haklarımızı içtüzükteki biçimde hepimiz kullanırsak, hele hele, yarın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altına 5 değil de 10 siyasi partimiz girerse, yıllarca, bir yasa çıkarmamız mümkün değil.

Bendeniz Rize kökenliyim. Rize'de, bir sempozyuma katıldım Sayın Bekaroğlu'yla beraber; yine, İstanbul'da, yerel yönetimlerle ilgili bir toplantıya katıldım. Rize'de, bu toplantılarda, Rize Üniversitesi yasasının bir an evvel çıkarılmasını istediler benden; İstanbul'da da, yerel yönetimler yasasının çıkarılmasını istedi muhtarlarımız; ama, arkadaşlar, onlara, üzülersek, ne Rize Üniversitesi yasasının ne de yerel yönetimler yasasının, mevcut tüzükle bir veya iki seneden önce çıkarmayacağımı, belki de kadük kalacağını söylemek zorunda kaldım.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Hükümet istiyor mu sayın sözcü?..

NECDET SARUHAN (Devamla) - Şimdi, arkadaşlarım, en iyiyi üreteceğiz; ama, en iyiyi üretirken, bunun yanına hızı da katacağız. Hızlı olmak kaliteyi düşürür diye bir şey yok arkadaşlarım. Bugün, Ankara'dan İstanbul'a bir tren 12 saatte gidiyor, hızlı trenle 3 saatte giderseniz, kaliteyi düşürmez, aksine artırırız. Bir de, Türkiye, milletlerarası bir sürü sözleşmenin altına imza atmış durumda. Bizler, Avrupa Birliğine girmek istiyoruz. Bizim, dünya standartlarına, milletlerarası hukuk normlarına ulaşmamız gerekiyor, hukuk reformu yapmamız gerekiyor; ama, o hukuk reformunun temelinde, bütün Batı demokrasilerinde olduğu gibi, hızlı çalışmak da yatıyor. Ben, her hızlı çalışmanın zarar getireceği kanaatinde değilim.

Yine, arkadaşlarım, içtüzükte en mükemmelini yapmak mümkün mü; bence şöyle değil: Malumunuz, bir uzlaşma, uyum komisyonumuz vardı; Anayasanın yaklaşık 20 maddesini değiştirmeyi düşünüyorduk. Sanıyorum bugün, aynı Anayasamızın toplantı ve karar yetersayısına ilişkin maddesini de, eğer böyle devamsızlıklarımız sürerse, mecburen, anayasa değişikliğiyle düzleteceğiz. Biz, madem anayasa değişiklikleri yapmayı düşünüyoruz arkadaşlarım, Tüzüğümüzü de, Anayasa gereği yapacağımız o değişikliklerle bütünleştirmek, o uyumu sağlamak zorunda olduğumuza göre, ne yapacağız; önce anayasa değişikliğini halledeceğiz, sonra çok detaylı, yaptığımız o değişikliklerle de koşut olan, onlara paralel olan yeni bir tüzük çıkaracağız.

Biraz evvel, sanıyorum Sayın Kamer Genç arkadaşım, Anayasa Komisyonunda neden bu iki teklifin birlikte mütalaa edilmediğini söylediler. Arkadaşlarım, içtüzüğün 35 inci maddesinde,

Anayasa Komisyonu veya diğer komisyonlar birbiriyle ilintili bulunan kanun tekliflerini veya tasarılarını birleştirebilirler deniliyor. Burada bir ihtiyarlık var; yani, buna mecbur değil; bu bir. İkincisi, Anayasa Komisyonunda hiçbir arkadaşımızdan böyle bir öneri de gelmedi; gelseydi, belki de memnuniyetle ikisini birleştirir, bir arada görüşülmesine karar verirdik.

Yine, arkadaşlarım, Anayasa Komisyonunun toplantısıyla ilgili başka bir üzüntümü arz etmek istiyorum. Muhalefet partilerine mensup bazı arkadaşlarımız, komisyonda -haklı olabilirler- sinirlendiler ve maddelere geçildiği zaman salonu terk ettiler.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Protesto ettiler.

NECDET SARUHAN (Devamla) - Arkadaşlar, buna hakları yok. Ben, orayı terk eden arkadaşlarımdan bir şeyler öğrenmek ihtiyacıydım. Ben soracağım, karşımdaki arkadaşım -muhalefette olabilir, Meclis dışında olabilir, halktan birisi olabilir- bana bilgi verecek.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Yahu, Genel Kurulda konuşturuyorsunuz!..

NECDET SARUHAN (Devamla) - Yüce dinimiz, bildiğinizi öğreteceksiniz diyor arkadaşlarım. Oturacağız, kavga etmeden, uzlaşarak...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Nasıl uzlaşacağız, konuşturuyorsunuz ki!

NECDET SARUHAN (Devamla) - Hukukta kesin doğru yok, doğruları bulma gayreti var. Ben yanlış düşünebilirim ve burada isim vererek söylüyorum, Sayın Ahmet İyimaya'nın anayasa konuşmalarından zevk alıyorum, bilgi alıyorum.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Ama, alamayacaksın artık, konuşturamayacaksın...

NECDET SARUHAN (Devamla) - Şimdi, arkadaşlarım, biraz evvel de anlattım ve izin verirsiniz, maddelere -maddeler üzerinde arkadaşlarımız konuşacaklar, onların haklarına fazla tecavüz etmek istemiyorum- kısaca değineyim.

Şimdi, yapılan bu değişiklik 8 madde; zaten, bunun 2'si yürürlük ve yürütme; onun dışında kalan maddelere kısaca bir göz atarsak: 1 inci maddede soru-cevap müddeti 10 dakikayla sınırlandırılıyor. Arkadaşlarım, bugün, zaten, bunu 20 dakika olarak yapıyoruz; ama, yine bir anımı anlatarak söylemek istiyorum: Sanıyorum dün akşam veya evvelki akşamdı, Sayın Kamer Genç bakanımıza bir soru sordular. O arada, bakanımız meşguldü ve Sayın Kamer Genç de haklı olarak sinirlendiler, başkanımıza hitaben "bakan beni dinlemiyor" dediler; başkanımız da "bir kulağı sizde" deyince, Sayın Kamer Genç "o halde, son söylediğim üç kelimeyi söyleyin" dediler, bakanımız cevap veremedi. Arkadaşlarım, önemli olan, birbirimizi dinlemek. Dolayısıyla, soruyu soruyorsunuz -hiç kimseyi tenkit etmiyorum- ama, önce bir yorum getiriyoruz; o yorumu getirirken, başka arkadaşlarımızın -muhalefetten olabilir, iktidardan olabilir- soru sorma haklarını da sınırlıyoruz, ondan sonra soruyu soruyoruz ve bakan, eğer gerek duyarsa "yazılı yanıt vereceğim" diyor; burada sorulan soru da, o an için hiçbir değer ifade etmiyor.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Niye rahatsız oluyorsunuz başkalarının konuşmasından?!

NECDET SARUHAN (Devamla) - Yine, 79 uncu madde değiştirilerek, raporların okunmaması getirilmiş.

ASLAN POLAT (Erzurum) - O bir şey değil, onu anlıyoruz.

NECDET SARUHAN (Devamla) - Arkadaşlarım, ben, iki yıldır, Parlamentoda komisyon raporlarının okunmasına karar verildiğini görmedim. Şimdi, okunmazsa ne olur; bize, Divan, kitapçıları dağıtıyor; burada, komisyonların raporları var. Milletvekili olarak bizler, biraz zahmete kat-

lanıp, o kitapçıları yarım saat önce alıp okumak istesek veya görüşmeler arasında okumak istesek bunu hallederiz; bunun bir mahzuru olduğu kanısında değilim.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Tamam, ona itiraz eden yok.

NECDET SARUHAN (Devamla)- Yine, arkadaşlarım konuşurken görüşme usulünde değişiklikler geldiğini belirttiler. Muhalefetin orada haklılığı olabilir; ama, hiçbir parti, iktidardaki yerini garanti görmemeli; bugün biz iktidardayız, yarın muhalefette olabiliriz; sizler orada olabilirsiniz; bu, demokrasinin en doğal sonucu.

ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) - Biz de onu söylüyoruz.

NECDET SARUHAN (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, şu tekliflerin ikisini de inceledim, muhalefeti susturmak amacıyla yapılmış bir şey olduğuna...İnanm, bu konuda bazı anayasa profesörlerini de arayarak, bilgilerini istedim.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Ciddi misin?!

NECDET SARUHAN (Devamla)- Ciddiyim...

ASLAN POLAT(Erzurum) - Yemin et!

NECDET SARUHAN (Devamla) - Ciddiyim arkadaşlarım; çünkü, buradaki konuşmalarla...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Yemin et, kabul edeceğim.

NECDET SARUHAN (Devamla) - Bakın, şu an Mecliste 200 kişi var mı?.. Beni dinlemeyen 300 arkadaşım Meclisin dışında; konuşsam ne olacak, konuşmasam ne olacak!

Yine, arkadaşlarım, bu temel kanunlar konusu var. Burada, beşte 3 çoğunlukla teklif getirebiliyor; bu rakam da 330; 330 oyla, neredeyse anayasa değişikliği yapabiliyoruz. Dolayısıyla, o rakamın, o oranın bulunması halinde, müsaade edelim, bütün dünyada olduğu gibi, biz de, o temel yasaları pratik biçimde geçirelim.

Bir örnek vermek istiyorum arkadaşlarım. İtalya Parlamentosunda, komisyonların, bazı konularda yasa yapma hakları var. Amerika'da, bütün yükü komisyonların üzerine aktarmışlar, neredeyse, komisyondan gelen tasarılar, teklifler, olduğu gibi çok pratik sürede geçiyor.

Her partiden bir arkadaşımızla birlikte Kudüs'e bir geziye gitmiştik, orada parlamentoyu izleme şansını bulduk. Arkadaşlarım, konuşmacıya üç veya üçbuçuk dakikalık konuşma hakkı tanımışlar; ama, başka bir şey dikkatimi çekti, milletvekili koltuklarının arkasında locamsı yerler var ve orada da bir sürü insan var; konuşacak olan milletvekiline veya dinleyen milletvekillerine devamlı olarak yazılar getirip götürüyorlar, kulaklarına bir şeyler fısıldıyorlar; sonra anladım ki, bunlar onların danışmanıymış -nasıl burada bakanlarımızın yanında bürokratlar oturuyorsa- onlara yardım eden kişilermiş. Arkadaşlarım, bunu yapmak zorundayız.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Öyle bir şey getirseydiniz kabul ederdik.

NECDET SARUHAN (Devamla)- Arkadaşlarım, bir de 83 üncü madde yürürlükten kalkmış. Burada bir kanun maddesinin önce görüşülmesi veya sonra görüşülmesi fazla bir değer zaten ifade etmiyordu, ki, biz, Anayasa Komisyonunda tartışma yaparken, birbirimize uyumlu davrandık; tabii, haklı olarak farklı fikirler de çıktı.

Netice olarak şunu söylemek istiyorum: Bu içtüzük, içtüzükte değişiklik yapma hakkımızı frenlemiyor. Şu anda komisyon tarafından geri çekilmiş olan içtüzük değişikliği, gönülüm ister ki, anayasa değişiklikleri de yapıldıktan sonra daha detaylı bir biçimde Genel Kurula sunulsun; ama, uzlaşmadan geçerek sunulsun.

Arkadaşlar, demokrasinin en güzel yolu uzlaşma; biz, Demokratik Sol Parti olarak bunu yapmaya uğraştık. Ben açık söylüyorum, vatandaşına da açığım, milletvekilime de açığım, profesörüne de açığım; lütfen, bilmediklerimi bana anlatsınlar, onlara teşekkür ediyorum, etmeye de devam edeceğim. Bize birçok faks geliyor, kanun yapılırken görüş belirten bilgiler geliyor; ben otuz yıllık avukattım; ama, bazen, o bilgileri gördüğümde hayranlık duyuyorum.

Arkadaşlarım, her şeyi biz bilmiyoruz, Parlamento da bilmiyor.

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Liderler biliyor, liderler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET SARUHAN (Devamla)- Başkanım, çok kısa bir süre rica edeceğim.

BAŞKAN - Sayın Saruhan, 1 dakika ilave ettim; buyurun efendim.

NECDET SARUHAN (Devamla)- Sayın arkadaşlarım, biz 70 milyonluk bir ülkeyiz; gönlüm ister ki, yapacağımız her yasada, atacağımız her adımda, halkımızın emeği olsun, halkımın düşüncesi olsun.

Netice olarak şunu söylüyorum: Bir şeyler yapmak, hiç değilse, hiçbir şey yapmamaktan iyidir. Gelin, şu 6 tane maddeyi geçirelim; ama, ileride de Türkiye Büyük Millet Meclisine yakışır bir biçimde mükemmel bir içtüzük yapalım; biz Batı demokrasilerinden örnek almaya çalışırken, onlar bizden örnek alsın diyor, hepinize sabrınız için teşekkür ediyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, içtüzük değişikliği hakkında gruplar adına yapılacak konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi sıra, şahısları adına yapılacak konuşmalara gelmiştir.

Şahısları adına söz isteyenlerin isimlerini okuyorum: Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün, İstanbul Milletvekili Sayın Osman Kılıç, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak.

Ancak, bu arkadaşlarımızdan ikisine söz verilebilecektir. Konuşma süreleri 10'ar dakikadır.

İlk söz, Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün'ün.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İçtüzük değişiklik teklifi hakkında kişisel düşüncelerimi, görüşlerimi, daha doğrusu endişelerimi dile getirmek üzere huzurunuzdayım.

Değerli arkadaşlar, bu içtüzük değişiklik teklifini -samimi olarak ifade edeyim- okuduğum zaman, böyle bir teklif nasıl verilir diye gerçekten hayret ettim. Böyle bir teklifi Meclise, hele de Genel Kurulun huzuruna kadar getirmek, büyük bir talihsizliktir. Ben, böyle bir değişikliği savunmak bir tarafa, teklif etmeyi dahi, demokrasiye inanmamakla bir tutuyorum... (FP sıralarından alkışlar) ...ama, biraz evvel, teklif sahibi sayın sözcüleri dinleyince, baktım ki, endişelerimde pek haklı değilim; bu kafadan ancak böyle bir teklif çıkar!.. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlar, biraz evvel burada dinledik; iktidar partilerine mensup sözcülerin bir tek savunması var: "Zamanı iyi kullanalım." Nice zamanlar boşa gitti. Bu sene, şu Mecliste, 1 Ekimde açıldıktan ta kasım ayı sonuna kadar, hiçbir yasa tasarısı veya teklifi görüşülmedi, günlerimiz boşa gitti; ama, iktidar partileri, hükümet, Meclisi çalıştırmak isteği zaman, gece 24.00'lere kadar çalış-

tık. 24.00'e kadar da çalışırız, sabahlara kadar da çalışırız; yeter ki, sizin Meclise getirecek tasarınızı olsun, gerçekten milletin dertlerini giderecek yasa tasarılarınız olsun.

Değerli arkadaşlar, ben, Sayın Başkanla ilgili bir düşüncemi de müsamahalarına sığmarak arz edeceğim. Bugün, birleşim başlarken, Sayın Sökmenoğlu Başkanlık kürsüsünde idi, sonra değişiklik yapıldı, Meclis Başkanımız Meclisi yönetmeye başladı. Biraz sonra önergeler görüşülecek. Önergeler görüşülürken, Meclis Başkanlığı adına düşünce ifade etmek üzere yine Sayın Sökmenoğlu'na söz düşecek. Yanılıyor olabilirim ama kişisel kanaatim, Sayın Başkanın, komisyon sıralarında oturması daha münasip olurdu. Meclis adına söz söylemek ve önergeler, özellikle muhalefetten gelen önergeler üzerinde görüş beyan etmek üzere Sayın Başkanın, komisyon sıralarında olması daha münasip olurdu; bir. İkincisi; Sayın Sökmenoğlu'na saygımız var; ama, niye orada mesela bir Fazilet Partili Meclis Başkanvekili oturmuyor diye de haklı olarak hatırıma geliyor.

Değerli arkadaşlar, bu içtüzük değişikliği, gerçekten bir faciadır, bir fecaatir. Bunun, komisyon tarafından mı olur, teklif sahipleri tarafından mı olur bilmiyorum, ama, görüşmeleri tamamlanmadan geri çekilmesi lazımdır; böyle bir içtüzük, Osmanlı'nın Meclisi Mebusanında dahi yoktur. (FP sıralarından alkışlar) Meşrutiyet Meclisi, Cumhuriyet Meclisi değil... Meşrutiyet Meclisinde dahi böyle bir içtüzük uygulanmamıştır.

Bu içtüzük değişikliği neyi getiriyor hatırıma, 12 Eylül'ün Millî Güvenlik Konseyinin aldığı kararları, çıkardığı kanunları. 5 kişi bir araya gelecek, imza atacaklar, müzakere yok, milletin bilgisi yok, millete danışma yok; biz yaptık, böyle oldu.. Bu içtüzük değişikliği gerçekleşirse, olacak olan budur; çoğunluğun azınlığa tahakkümüdür; muhalefeti yok saymaktır, muhalefeti boğmaktır.

Sayın Başkan, siz, Başkan sıfatıyla, muhalefetin de hakkını hukukunu korumak mecburiyetindedir. Bu içtüzük değişiklik teklifi verildikten sonra, komisyonda görüşülürken, buraya gelirken, acaba, Meclisin hukukunu, muhalefetin hakkını savunmak durumunda olan Meclis Başkanımızın tavrı ne oldu diye hep düşündüm; ama, şimdi görüyoruz ki, bu, sıradan bir yasa teklifi gibi, yasa tasarısı gibi görüşülüp Meclisten çıkacak; çoğunluğuna güvenerek, iktidar partileri, bu hatayı yapacaklar.

Değerli arkadaşlar, bundan kimseye hayır gelmez. Bugün iktidarda olanlar, yarın, muhalefette olacaklar. Düşünün şöyle beş on sene evvelini: Üçte 2'ye yakın çoğunluğa sahip olan Anavatan Partisi, bugün, Mecliste dördüncü sırada. Milliyetçi Hareket Partisi 19 uncu Dönemde vardı 19 kişiyle, 20 nci Dönemde yoktu, şimdi var; ama, sonrası ne olur, Allah bilir! DSP, 19 uncu Dönemde 3 kişiydi; Sayın Ecevit, Sayın Özkan ve bir başka milletvekili arkadaşıyla Meclisin arka sıralarında otururdu ve bizden de, sık sık, kişisel sözlerimizi ödünç alırlardı; beraber muhalefetteydik, Sayın Ecevit'e olan saygımızdan dolayı, kişisel sözlerimizi de verirdik; şimdi, birinci partisiniz; ama, bir dahaki seçimde ne olacağınız sizin de belli değil! (DSP sıralarından "Yine birinci partiyiz", FP sıralarından "Olmayacaksınız" sesleri)

Değerli arkadaşlar, ben, şunu samimi olarak dile getiriyorum: Bugünün şartlarını düşünerek, hep iktidarda kalacağını zannederek, bu hataların içine düşmeyin. Bu Meclis varsa, muhalefetiyle var. Bu Meclis olacaksa, demokrasi olacaksa, muhalefetin sesiyle olacak. Muhalefet, isteklerini komisyonda dile getirsin gibi bir mazerete sığınmayın; komisyonların nasıl çalıştığını biliyoruz. İhtisas komisyonu olmasına rağmen, hesabınıza gelmeyen, söz tutmayan komisyon başkanlarını nasıl değiştirdiğinizi biliyoruz. Komisyonlarda, yine, söz tutmayan üyelerin nasıl al aşağı edildiğini, komisyonlarda ikna odalarının nasıl kurulduğunu, başbakanlardan, başbakan yardımcılardan özel talimat getirilerek nasıl yasaların yapıldığını hep beraber görüyoruz.(FP sıralarından alkışlar) Onun

için, gelin, akliselimle düşünün, sağduyuyla düşünün; bugünün yarını da var, bu sıralar hiç kimseye kalmaz.

Sayın Köse'nin savunması neydi, daha çok, verdiği teklifi: "Efendim, zaman, zaman, zaman..." Geçenlerde, Ağrı Milletvekilimiz Sayın Seven "Ağrı'ya üniversite kurulmazsa, kendimi yakarım" demiş; kendinizi yakmaya lüzum yok kardeşim, getirin kanun teklifini, destek verelim, çalışalım gece saat 12'lere kadar, hem Ağrı'ya üniversite kuralım -bölgem olduğu için söylüyorum- hem Erzurum'a üniversite kuralım. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Çorum, çoktan beri, yıllardan beri, üniversiteyi hak etmiş; ama, Meclise gelmiyor. Meclise ne geliyor, durun, onu söyleyeyim; bu içtüzük değişiklikleri niçin yapılıyor: Değerli kardeşlerim, bu millet, size, götürün bu emaneti, bu işleri IMF'ye teslim edin diye rey vermedi; şu derdimizi halledin, şu ekonominin, pahalılığın üstesinden gelin diye, size, güvenererek rey verdi, oy verdi, destek verdi, siz de, aldığınız emaneti, doğru götürüp IMF'ye o Cottarelli denen adama teslim ettiniz.

Ek Niyet Mektubu İzleme Formu... Ek niyet mektubu verilmiş, onun da izleme formunda bakın ne diyor: 30 Ocak 2001 gününe kadar bütün kanununun çıkarılmasının son günü. Sonra elektrik piyasası kanunu Meclisten geçecek, ocak 2001. Yine, aynı ay içerisinde, ay sonuna kadar kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin kanun çıkarılacak. Nisan ayında ne olacaktı; Merkez Bankası kanununun çıkarılmasının son günü. 30 Nisan, iyi bilin, bakın, bu size verilmiş talimattır, dikkat edin.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Emir, ciro...

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) - 15 Mart 2001, şeker kanunu Mecliste onaylanacak. Değerli kardeşlerim, ben bunu okurken, gerçekten, kanıma dokunuyor, kanıma dokunuyor. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Böyle bir takvimi, böyle bir vaadi, Meclis adına, hiç kimse, ne Cottarelli denen o adama ne IMF'ye vermemeli. Bu milletten siz böyle mi emaneti aldınız? Bu emanetin hakkı böyle mi yerine gelecek? Onun için, içtüzük değişecek, IMF'ye verdiğiniz bu sözler günü gününe yerine gelecek, Cottarelli gelecek her gün bir bakanın ensesinde dikilecek, bu iş ne oldu, şu iş ne oldu...

Bakın, samimi söylüyorum, bizim, millet olarak, Türkiye olarak, Cenabı Hak'kın verdiği bütün zenginliklerle ne IMF'ye ne Cottarelli'ye muhtaç olmadan ayakta durmamız, gelişmemiz, büyümemiz, dünyanın en büyük on ülkesi arasına girmemiz pekâlâ mümkün; ama, ne yapalım, işte, 54 üncü hükümet bitti, 55, 56, 57... IMF'ye mahkûm hale getirdiniz. Şimdi de, IMF'nin hizmetine Meclisi sokmaya çalışıyorsunuz. Bu Meclis, ne IMF'nin, ne Cottarelli'nin ne de bir başkasının emrine de girmeyecek, talimatıyla da hareket etmeyecek, kendi hür iradesi neyse, onu yapacak.

Değerli arkadaşlar, söylenecek çok söz var. Maddeler üzerinde kişisel sözlerim var, inşallah, onların hepsini tek tek dile getirmeye gayret edeceğim. Ancak, samimi olarak tekrar ifade ediyorum, bu içtüzük değişikliği fevkalade yanlıştır. Bu içtüzükle muhalefetin sesi kısılacaktır, muhalefet boğulacaktır. Mecliste maddelerin görüşülmesi ne demek?! Elinizi vicdanınıza koyun, bunu, hanginizin havsalası alıyor?! Meclise geldiğinde ne olacak; tümü üzerinde görüşmeler yapılacak, benimsenip benimsenmemesi... Yeni bir tabir geliyor: Benimseme. Benimsenirse, maddeler okunmayacak, oylanmayacak... Ee, bu ne demektir; biz, gece 24.00'e kadar çalışırken çok yoruluyoruz, 24.00'e kadar değil de 19.00'a kadar çalışalım, bitirelim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) - Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Esengün, süreniz bitti; 1 dakikalık eksüre veriyorum, tamamlayın efendim.
LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Geldi, okundu, tümü üzerinde sadece bir görüşme yapıldı, ne oldu; kanun çıktı. Buna ne derler; ne sihirdir ne keramet, el çabukluğu bir marifet. Değerli kardeşlerim, sizin asıl korktuğunuz çalışmak değil. Ben inanıyorum ki, gece sabahlara kadar bu Meclisteki bütün arkadaşlar çalışmaya vardır. Sizin korkunuz, şu Meclis televizyonu, şu televizyondan milletin sizi izlemesi. Geçenlerde biri ortaya çıktı "efendim, Meclis televizyonu naklen yayına son versin" dedi. O sözü, TRT Genel Müdürlüğü kendi kafasından mı söyledi zannediyorsunuz; o sözün arkasında başkaları var.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Güçler var.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) - Bu Meclisteki görüşmeleri millettten saklamaya çalışan güçler var. Özellikle iktidarın, artık, milletin huzuruna çıkacak yüzü kalmadı.

Şimdi, gelecek, ne olduğunu ne milletvekili anlayacak ne televizyonu başındaki halkımız anlayacak, bir yasa çıkarılmış olacak. Kim anlayacak bunu; IMF anlayacak; çünkü, IMF'nin dediği olacak.

Değerli arkadaşlar, tekrar ifade ediyorum, gelin, bu tekliften vazgeçin, bu yanlıştan vazgeçin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinde olmamış bu yanlışlığa siz alet olmayın. Yarın vakit geçer, muhalefete düşersiniz, elinizi dizinize vurursunuz.

Şunu da ifade edeyim: Bu yanlış eğer siz gerçekleştirerseniz, Fazilet Partisi olarak, iktidara geldiğimiz gün, böyle yanlış, antidemokratik, baskıcı bir iktidarı, biz, yeniden eski haline getirmeye muktedir olacağız; inşallah, eski haline getireceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Esengün, konuşmanıza teşekkür ediyorum.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkanım, hatip, benim ismimden bahsederek, sataşma yaptı.

BAŞKAN - Tutanakları getirteyim efendim.

Değerli milletvekilleri, bir konuya açıklık getirmek isterim.

Sayın Esengün, yapmış oldukları konuşmalarında, benim, Genel Kurulda, Meclis iktidarı görüşmeleri sırasında, Komisyon yanında, Başkanlık Temsilcisi yerinde bulunmamın daha uygun olacağını düşünmüşler; bunu ifade ettiler. Kendi görüşlerine teşekkür ediyorum; ancak, iktidarı 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre, Meclis Başkanı Genel Kurulda bulunduğu anda, öncelikle, Meclis görüşmelerini yönetmekle sorumludur; yaptığımız odur.

Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan... Sayın Başkanım... Sayın Başkanım!.. Sayın Başkanım!..

BAŞKAN - Sayın Osman Kılıç, buyurun efendim... (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkanım, görüşmelere devam edemezsiniz o zaman; çünkü, Meclis Başkanvekili yok.

LÜTFİ YALMAN (Konya) - Meclis Başkanvekili yok Sayın Başkan.

BAŞKAN - Elbette ki... Sayın Başkanvekilimizin yerinde olması gerekir.

TURHAN GÜVEN (İçel) - O zaman, tatil edin efendim.

BAŞKAN - Hayır...

MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Esengün yeniden konuşacak.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Şu anda konuşma yapılamaz. Sayın Esengün'ün de bir daha konuşması lazım.

BAŞKAN - Sayın Güven, o zaman, bir konuya daha açıklık getirelim.

Dünkü görüşmelerde ben bulunmadığım için, her konuyu anında izlemem mümkün olmuyor. Dün, olmadığı için, birinci erteleme yapılmış; artı, bugün görüşülecek.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - 62 nci madde açık; Başkan olmazsa, Genel Sekreter Yardımcısı var.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Ya?.. Sizin adımıza Genel Sekreter Yardımcısı mı konuşacak?!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kılıç.

OSMAN KILIÇ (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 586 sıra sayılı yasa teklifinin tümü üzerinde kişisel olarak söz almış bulunmaktayım; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, Diyarbakır'daki haince, alçakça suikastta yaşamlarını yitiren kamu görevlilerimize Allah'tan rahmet, ailesine ve milletimize başsağlığı diliyorum; ancak, belirtmeliyim ki, bu tür eylemler koyabilen yapılanmaları, başlangıçta kaynağında kontrol altına alarak engellemek, devletin ve milletin öncelikli görevidir; yoksa, eylem bir sonuçtur.

Değerli milletvekilleri, çağımız bilgi çağıdır, teknoloji çağıdır. Bilgi ve teknoloji hayatın her alanında toplumsal ve bireysel yaşamın her yönünde etkilidir, belirleyicidir.

Siyaset de bir bilimdir. Öyle ki, ilköğretimden başlayarak, ortaöğretimde, tüm diğer alanların yanında, siyasetin üzerine bina edildiği kurumlar, kurullar öğretilmekte, üniversitelerimiz de ise, lisans ve lisansüstü eğitim verilmektedir.

Siyaset bilimine uygun siyasetlerin, tutumların, uygulanma, yürütülme kurumları ise, siyasal partilerdir. Anayasamızın bugünlerde sıkça sözü edilen ve öne çıkmış olan 68 inci maddesinde, siyasal partilerin demokratik siyasal hayatın vazgeçilmez unsurları olduğu belirtilmektedir; yani, öncelikle demokratik siyasal hayat olacak, sonra onun unsuru siyasal partiler olacaktır. Bunlardan birisi olmazsa, diğerinin tek başına bir anlamı ve işlevi olmayacaktır.

Anayasa Mahkememiz Siyasal Partiler Yasasıyla ilgili son kararlarında bu hususa da vurgu yaparak, demokrasinin, demokratik siyasal hayatın öncelikle olması ve korunması gerektiği, buna zarar veren, risk oluşturan yapılanmalara, faaliyetlere izin verilemeyeceğinin altını özenle çizmiştir.

Bu, kısa; ama, çok önemli gördüğüm vurgudan sonra, Parlamentoda bilimin belirleyici ve hâkim olmasının zorunlu olduğunu söylemeliyim.

Değerli milletvekilleri, Meclisimizin çalışmaları, yasama ve denetim görevlerinden oluşmaktadır. Hukuksal, sosyal, siyasal, teknik bilimlere uygunluk, denetim anlayışımızın da, yasama anlayışımızın da temelini oluşturmaktadır. Ancak, bu anlayış ve uygulamayla ülkemizin kalkınmasına katkı sağlayabilir, gelişmiş ülkelerle olan aramızdaki farkı kapatır ve hatta öne geçebiliriz.

Değerli milletvekilleri, bilim çok ve boş sözleri sevmez. Kalabalıkları sevse bile, kalabalık lafı sevmez; akılcı, somut, net sözler, söylemler, yöntemler ister, bulgular, dayanaklar ister.

Bu manada Meclis çalışma usul ve esaslarını irdelediğimizde, hemen görülecektir ki, gerek usul yönünden gerek bu usullere göre yürüttüğümüz faaliyetlerimiz yönünden, akla, bilime, tek-

nolojiye, olması gereken önemi ve yeri vermemekteyiz. Bunun çarpıcı örneklerinden birisini bugün yaşadık. Yakın zamana kadar uyguladığımız bir yöntem vardı: Ad okunarak yoklama yapılması. Tesadüf bu ki, bugün de bunu yaptık; Parlamentonun yarım saat ile 45 dakika arasındaki bir zamanını alıyor değerli arkadaşlar. Bu uygulamanın, bilime, teknolojiye, akla ne kadar uygun olduğu ortadadır.

Değerli milletvekilleri, özellikle Genel Kurul etkinliklerinde izlenen usuller ve bu usullere göre öngörülen süreler, maalesef, konuyla, esasla ilgili olmayan söylemlerle, hem de süreyi mutlaka aşmak pahasına doldurulmaya çalışılmaktadır. Amacına uygunluğu tartışılır gündem dışı konuşmalar, yerli yersiz istenen karar yetersayısı ve yoklama, yerli yersiz verilen önergeler; yürürlük ve yürütme maddelerinde dahi söz alıp, bir sürü şey söyleyip maddeyle ilgili hiçbir şey söylememe uygulamaları, Meclisin zaten kısıtlı olan çalışma zamanının büyük bölümünü alıp götürmektedir. Keza, denetim işleviyle ilgili olarak Tüzükteki tarifine ve amacına uygunluğu tartışılır mahiyette sözlü soru önergeleri, araştırma ve genel görüşme önergeleri, çoğu kez hukuksal ve bilimsel gerekçelerden yoksun soruşturma ve gensoru önergeleri, denetime ayrılan sınırlı süreleri alıp götürmekte, böylece, Tüzüğün amaçladığı manada önergeler görüşülememekte, kadük hale gelmektedir.

Öte yandan, Genel Kurul, âdeta bir komisyon gibi işlev görmekte, komisyonlar ise misyonundan ve işlevinden uzak bir görünüm ve çalışma sergilemektedir. Öncelikle ihtisas komisyonlarında gündeme getirilmesi gereken önergeler yoğun bir şekilde Genel Kurulda verilmekte; yine, komisyonlarda yapılması gereken ayrıntılı müzakereler, zaman çok daha uygun olmasına karşın yapılmamakta, Genel Kurulun sınırlı süreleri ise aşılmak pahasına kullanılmaktadır.

Bu nedenlerle, Parlamento, siyasal bilime uygun siyaset yerine, siyaset edebiyatının, siyaset demagogisinin yapıldığı, TV yayınının da etkisiyle "seçmene selam" anlayışının ağırlık kazandığı bir görünüm sergilemektedir. Bu çarpık yapı ve işleyiş büyük zaman ve kaynak israfına neden olmaktadır. Muhalefet etme adına başarı sayılan bu tutumlar ve itiraf etmek gerekir ki, zaman zaman iktidar üyelerinin gereken özeni göstermemeleriyle kaybedilen zaman, Ülkenin zararlıdır; halkın zararlıdır. Birbirimizi açığa düşüreceğiz diye, milletin çok kıymetli zamanını öldürme hakkı hiçbirimizde olmamalıdır.

Sayın üyeler, bir kısmına değinebildiğim nedenlerle, İltüzüğün genelde revize edilmesi ve hatta, Anayasada düzenlenen bazı kuralların dahi gözden geçirilmesi bir zorunluluktur. Bu görüşü paylaşan pek çok üyemiz de vardır; örneğin, bunlardan, Sayın Rifat Serdaroğlu, 7.10.1999 tarihinde Anayasa Komisyonunda İltüzükle ilgili görüşmede "teknik çalışmaların tamamlanacağı merci, siyasî partilerin Meclis aritmetiğine uygun olarak temsil edildikleri komisyonlardır" şeklinde bu konuya vurgu yapıyor.

Yine, örneğin, Sayın Bülent Akarcalı, aynı toplantıda şöyle diyor: "Şu anda, tasarı veya tekliflerin her maddesi üzerinde, fıkrası üzerinde önerge verilen hiçbir Batı meclisi yoktur. Genel oluşum, genel işleyiş, kanunlar komisyonlarda bitiyor ve de Avusturya Meclisi bunun en aşırı konumu. Komisyonlardan geçmiş olan kanun tasarıları, çok kısa bir görüşme olduktan sonra oylanıyor; kabul veya reddediliyor. Bütün ağırlık komisyon çalışmalarında, ihtisas komisyonlarında. Oysaki, bizdeki garabet şu: İhtisas komisyonu -hem ihtisas sahibi olmuş milletvekilleri hem de konu üzerinde uzmanlarla çalışmış milletvekilleri- bir teklif veya tasarını inceleyip aşağıya indirdikten sonra, Genel Kurulda, konuyla hiç ilgisi olmamış; ama, son dakika bir kelimeye bir cümleye aklını takmış dört beş arkadaşın imzasıyla mesele tartışılabilir; işin esprisine tamamen aykırı."

Yine aynı oturumda, Sayın Ahmet İyimaya şöyle diyor: "Bu Parlamentonun temel sorunlarından birisi, müzakere sürecindeki çarpıklık. Kanun tasarıları, komisyonlarda hazırlanır; komisyon-

larda görüldü; komisyonlarda tartışılır; mükemmeli komisyonda bulmalıyız ve Genel Kurulda, geneli üzerindeki konuşmaları, süre itibarıyla artırabiliriz; 30 dakikası siyasal olur, 20 dakikası teknik olur ve 20 dakikalık teknik eleştiriler çerçevesinde, gerçekten gözden geçirilecek bir madde varsa, onun usulünü getiririz ve gerçekten hızlı çalışan, devamlı çalışan değil, doğru üreten, zamanında çalışan parlamento örneğine ulaşırız diye düşünüyorum."

Değerli üyeler, işte, görüşmekte olduğumuz bu teklifle, bu amaca yönelik bir düzenleme getirilmektedir; kanaatimce, bu düzenleme yerindedir. Ancak, uygulamada, sözcülerin dile getirdiği gibi, mahzurlar, yetersizlikler görüldüğünde, bu Mecliste yeni düzenlemeler yapmak, her zaman için mümkündür.

Değerli üyeler, bir hususa daha değinmek istiyorum. Bu teklifin metninde, mutlaka, genel ve madde gerekçeleri geniş ve açık şekilde ve -kişisel görüşüm- tatmin edici bir şekilde yer almaktadır. Ancak, asıl gerekçe, şu anda önümüzde bulunan gündem. Gündemi bir incelediğimizde göreceğiz ki, yoğun bir birikme var, bir tıkanma var. Örneğin, üç gün önceki; yani, 23.1.2001 Salı günkü gündemi ben aldım; neredeyse, bir küçük kitapçık haline gelmiş. Bu gündeme baktığımızda, 8 kısımdan oluşuyor, bunun, zaten başlangıçtaki 5 kısmı, yasama ve denetim çalışmalarının dışındaki işlemlere ayrılmış; onlardan sonra kalan kısmı, ancak biz yasama ve denetime ayırabiliyoruz.

Arkadaşlar, salı günkü gündeme baktığımızda, yasama bölümüyle ilgili 220 tane kanun tasarısı ve teklifi var ve bunlar son derece önemli; her birisi, ülkenin önemli bir sorunuyla ilgili; her birisi, insanlarımızın, çeşitli toplum kesimlerinin umutla ve sabırla beklediği konuları içeren teklif ve tasarılar. Bunların içerisinde, uluslararası anlaşmalarla, ikili anlaşmalarla ilgili olanlar var; bunların içerisinde, dokunulmazlıklarla ilgili hususlar var; bunları görüşemiyoruz; dönem bitiyor; biz, hâlâ, bunları işleme koyamıyoruz. Denetimle ilgili bölüm daha da vahim.

Değerli arkadaşlar, burada, yüzlerle ifade edilecek 510 adet sözlü soru önergesi var; bunları ne zaman görüşeceğiz, ne zaman tartışacağız?! Bunların her birisi, ülke sorunlarıyla ilgili, milletvekillerinin önem verdiği konular.

Değerli arkadaşlar, yine, genel görüşme ve araştırma önergeleriyle ilgili bölüme bakıyoruz, 141 tane; her birisi son derece önemli konuları kapsıyor. Allah aşkına söyler misiniz, bunları ne zaman görüşeceğiz?!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFİ YALMAN (Konya) - Sayın Bakanlar çıksın cevaplandırsınlar.

BAŞKAN - Sayın hatip, süreniz bitti. Bir dakika ilave ediyorum; tamamlayın efendim.

OSMAN KILIÇ (Devamlı) - Millet bizden bu asli konularımızı süratle görüşmemizi bekliyor değerli arkadaşlar.

Denebilir ki, uzlaşmayla, 91 inci madde veya o yöntem olmasa bile Danışma Kurulunun oybirliğiyle veya grup önerisi yoluyla Genel Kurula gelinip gündemde bir sıralama yapılır öncelikle görüldü deniyor; ama, bunların her birisi önemli, her birisini bekleyen toplum kesimleri var. Birini öbüründen üstün tutmak meseleyi ne kadar çözer bunu da takdirinize sunuyorum, bu konuya dikkatinizi çekiyorum.

Değerli arkadaşlar, dolayısıyla, bu kanun teklifi, kanaatimce, son derece yerindedir; ama, belli mahzurlar, şu anda işaret edilen veya öngörülen mahzurlar da uygulamada önümüze çıkabilir. Bunu da pekâlâ burada giderebiliriz, yeni bir düzenlemeyle bunun gereğini yaparız.

Bu düşüncelerle sizleri saygıyla selamlıyorum; kanunlaştığı takdirde bu düzenlemenin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, zati âliniz gelmeden önce usulle ilgili bir itirazım olmuştu.

Malumunuz, Meclisin gündemini düzenlemek zati âlinize ait. İhtüüzüğümüzün 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında, komisyonların kanun tasarısı ve tekliflerini Genel Kurula parça parça indiremeyeceği ifade edilmektedir. Gündemin dördüncü sırasında, daha önceki 58 maddelik ihtüüzük değişikliği teklifi var ve bunun üzerinde Genel Kurul 12 maddeyi müzakere etmiş ve komisyon geri almış. Şimdi komisyon bunun içinden 6 maddeyi getiriyor, yani, bu çok önemli, aynen o 58 maddenin içindeki 6 maddeyi getiriyor ve müzakereye açılıyor. Gerçi bu yeni bir teklif; ama, Sayın Başkanım, bu bir hiledir, bu, Meclisin vaktinin israfıdır. Lütfen, bu konuyu bir tartışıp karar vererek memnun olurum.

BAŞKAN - Sayın Genç, tartışmaya gerek yok. Bahsettiğiniz, ihtüüzüğün 35 inci maddesi eşzamanlı teklifler içindir.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Hayır.

BAŞKAN - Bu teklifler eşzamanlı değil ayrı ayrı kişiler tarafından ayrı ayrı zamanlarda verilmiş.

Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, teklif hakkında sıra soru ve cevaplara gelmiştir. Alınan karar gereğince, soru ve cevaplar için 10 dakikalık süre verilmiş bulunuyor. Bu süre, sorular ve cevaplar için 5'er dakika olarak, eşit olarak kullanılacaktır.

Şimdi, soru sorma hakkına haiz olan arkadaşlarımızın adlarını okuyorum: Sayın Ilıcak, Sayın Ateş, Sayın Yalman, Sayın Erek, Sayın Genç, Sayın Arıncı, Sayın Polat, Sayın Bekaroğlu ve Sayın Çelen.

Şimdi, sırayla, bu milletvekili arkadaşlarıma, sorularını sormaları için söz veriyorum. 1'den itibaren, 5 dakika içerisinde, kaç arkadaşımızın sorusu gündeme gelirse, onların cevabı için Komisyona ve Başkanlık Temsilcisine söz vermeye başlayacağız.

Buyurun Sayın Ilıcak.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Sayın Başkan, milletvekillerinin düşüncelerini yerlerinden ifade etmeleri demokrasinin bir gereğidir; yalnız, bu mesele, sadece Yassıada Mahkemesinde bir suç sayılmıştı; zannediyorum, şimdi, sizin takdirlerinizle de bir suç unsuru haline gelmiştir.

Hemen soruma geçiyorum.

BAŞKAN - İhtüüzüğümüz öyle diyor, ben değil.

Buyurun.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - 1950 yılında, Cumhuriyet Halk Partisi, seçimlere giderken, sırf Demokrat Partililerin Mecliste az bir şekilde temsil edilmelerini sağlamak için bir seçim sistemi değişikliği yapmıştı ve çoğunluk sistemini getirmişti; yani, temsili nispeti, temsili imkânı yarıya indiren ve sınırlayan; fakat, bu, döndü, kendi aleyhine tecelli etti.

Ben, şimdi, şunu sormak istiyorum: Muhalefeti susturmak isteyen bu tüzüğün, yarın sizin aleyhinize de işleyeceğini düşünemiyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Affedersiniz "sizin" dediniz; acaba, Komisyona mı soruyorsunuz, yoksa Başkanlık Temsilcisine mi?

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - İktidar temsilcilerine soruyorum.

BAŞKAN - "Sizin" dediniz de efendim...

Buyurun efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum; benim sorum bitti efendim.

BAŞKAN - Sayın Ateş, sıra sizde; buyurun efendim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, Anavatan Partisi Grup Başkanvekili, konuşmasında "demokrasi çoğunluk rejimidir" ifadesini kullandı. Oysa, Abraham Lincoln demokrasiyi tarif ederken "halkın, halk için, halk tarafından yönetimidir" diyor ve bunun da merkezine, demokrasinin olmazsa olmazı olan ilkelerden çoğulculuk -çoğunluk değil, çoğulculuğu- farklılıkların zenginlik kabul edilişi, katılımcılık ve açık ve şeffaf yönetim anlayışı oluşturur... Bu anlamda baktığımızda, bu açıdan baktığımızda, milletvekillerinin sınırlı olan bilgi edinme özgürlüğünün daha da kısıtlanması yerine, gün ışığında yönetim anlayışını Türkiye'de ikame etmek gerektiğini düşünüyorum; yani, demokrasinin daha da demokratikleştirilmesi gerektiğini... Oysa, bu yeni düzenlemeyle, demokrasinin, yaralı demokrasinin daha da totaliter hale getirildiğini, yasağı, dayatmacı, baskıcı, otoriter bir yönetim anlayışının ikame edilmeye çalışıldığını görmekteyiz. Acaba, Sayın Çakan "çoğunluk rejimi" derken, bu ifadesi "biz istediğimizi yaparız" anlamını mı taşıyor? Bu bir.

İki; milletin özelemlerini, arzularını, taleplerini seslendirmeyi kısmış olmak, acaba milletin fakirliğinin ve fukaralığının sebebinin yolsuzluklar, soygunlar olduğu izahlarının, ifadelerinin bu Mecliste seslendirilmesi kısıtlanmak mı isteniyor?

Üç; milletin özelemlerini seslendirmeyi kısıtlama ne anlama geliyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ateş, teşekkür ederim. Yalnız, şu konuya bir açıklık getirelim: Sayın Çakan'a sual tevcihinde bulundunuz; ancak, herhalde, o soruyu Komisyon veya Başkanlık Temsilcisine tevcih ettiniz.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) - Nasıl yorumluyorsunuz noktasında Sayın Komisyon Başkanına soruyorum efendim.

BAŞKAN - Yorum... Yorum... Anlaşıldı efendim...

Sayın Yalman, buyurun efendim.

LÜTFİ YALMAN (Konya) - Sayın Başkan, delaletinizle, aşağıdaki sorularımın ilgililerce cevaplandırılmasını arz ediyorum.

Mevcut içtüzük değişikliği yasa teklifinde kanun maddelerinin okunmadan ve üzerinde konuşulmadan oylanmasının millî iradeye, hukuka, insanî değerlere ve mantığa uygunluğu sizce nasıldır?

Bir diğer sorum, kısa ve öz olarak soruyorum: Sayın Başkan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sayın İsmail Köse, altında zati âlinizin de Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili olarak imzanız bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Genel Kurul ve komisyon çalışmalarına başörtülü bayanların giremeyecekleri hükmünü getiren 527 sıra sayılı içtüzük değişikliğiyle ilgili kanun teklifinin geri çekildiğini ima eden ve bu konuda da hem Anavatan Partisi Grubuna hem de Demokratik Sol Parti Grubuna, âdeta, kendi girişimleriyle gerçekleştirilmiş gibi ima ederek,

teşekkür eden İsmail Köse'nin ifade ettiği 527 sıra sayılı içtüzük değişikliği görüşülmeyecek mi, geri çekilecek mi; bununla ilgili cevap istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sorular için verilen süre dolmuştur; şimdi, cevaplar için Sayın Komisyon ve Başkanlık Temsilcisine söz veriyorum...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, yanlış...

SALİH SÜMER (Diyarbakır) - Sayın Başkan, Kamer Beyin sorusu vardı...

MEHMET ÖZYOL (Adıyaman) - Sayın Başkan, siz kendiniz cevap verdiniz zaten; sorusu olanlara bir imkân daha tanıyın lütfen...

BAŞKAN - Buyurun efendim.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, bizi, Başkanlığı alakadar eden sual yok, komisyon cevap verecek, herhalde suallere... (DYP sıralarından gürültüler)

Ancak, müsaade eder misiniz efendim ben... Bir dakika efendim, benimle alakalı olursa veririm, hiç korkmayın.

Ancak, millî irade meselesine gelince, malumunuz, eskiden Dahilî Nizamnamede de yeterli önergesi vardı... Değil mi efendim?.. Bir sual sorduğunuz zaman, yeterli önergesi verildiği andan itibaren, tekrar oylamayla kifayet-i müzakere yapılırdı. Şimdi, bu sistem, yeterli bir sisteme geçiş ve anladığım kadarıyla da, Dahilî Nizamname buraya tekrar monte edilmeye çalışılıyor.

Bu, millî irade kısıtlaması değil.

Arz ederim. Teşekkür ederim...

LÜTFİ YALMAN (Konya) - Bu, cevap değil Sayın Başkan...

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, benim anlayışıma göre, cevap bu.

Şimdi, Komisyon size cevap verecektir.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Komisyon.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Sayın Başkan, görüşmekte olduğumuz içtüzükle ilgili üç değerli arkadaşımın görüşlerine cevap vermek istiyorum.

Tabii, öncelikle, üç değerli milletvekili arkadaşım da, içtüzükle ilgili teknik bir açıklama hususunda bir sual yöneltmemiştir. Sadece, arkadaşlarımız, gerek sözcülerin gerekse kişisel görüşleri istikametinde içtüzükte yapılmak istenen düzenlemenin eleştirisini yapmış bulunmaktadırlar. Ben, bu görüşlerin hepsini saygıyla karşılıyorum.

Genellikle, gerek içtüzük gerek Siyasi Partiler Yasası gerek seçim yasaları gerekse anayasalar, iktidar ve muhalefet konumuna göre zaman içerisinde değişik konumlarda, değişik şartlarda, değişik yaklaşımlarla eleştirilir ve ele alınır.

Demokratik olgunluğa varabilmek için yapmakta olduğumuz çalışmaların esas hedefi, genellikle, şartlar ve konum ne kadar değişirse değişsin, klasik, standart bir demokrasi anlayışında buluşabilmek istikametinde gelişmeli ve sonuçlanmalıdır.

Ben de arkadaşlarımın görüşleriyle katılıyorum, şöyle: Yani, İktidara sığınarak veya Siyasal Partiler Yasasına sığınarak veya seçim sistemlerine dayanarak, onlara sığınarak, iktidarlar hiçbir zaman kalıcı olamazlar; ama, buradaki tartışma konumuz spesifik olarak İktidardır.

MEHMET BEKAROĞLU (Rize) - İktidârın demokrasiyle ilgisi yok.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Arkadaşlarımdan madelerle ilgili daha değişik eleştirileri ve önerileri beklerdim. Zaten, bazı eleştiriler doğrudan doğruya grup başkanvekillerinden Sayın Çakan ve Sayın Köse'ye yöneliktir.

Bu arada şunu açıkça ifade edeyim: 527 sıra sayılı İktidâr teklifi, yani, daha önce komisyon olarak geriye çektiğimiz İktidâr teklifi, komisyonunda ifade ettiğim gibi, en kısa zamanda, Komisyonumuz tarafından gündeme alınacaktır.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Ne zaman Sayın Başkan? Üç ay mı, dört ay mı, beş ay mı?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Efendim, müsaade eder misiniz...

Ben, böyle bir suale muhatap olmadan, Komisyonunda bunu deklare ettim ve bunu, önümüzdeki günlerde görürsünüz; o konuda kimsenin tereddütü olmasın. Bir yıla yakın bir zaman, bütün parti gruplarının katkıda bulunduğu bir İktidârı görmemezlikten gelmek, bizim, benim ve arkadaşlarımdan demokratik anlayışına sığmaz. Bu konuda, Genel Kurulun huzurunda, bir defa daha açıklıyorum ki, en kısa zamanda, bu İktidâr Komisyonumuzda görüşülecek ve Genel Kurula indirilecektir.

Bu konuda, arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ve saygı sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Süremiz bitti; bundan sonra soru soracak arkadaşlarımıza söz vermemiz mümkün değil.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çakan; ne diyorsunuz efendim?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Sayın Başkan, İktidârın 69 uncu maddesine göre, açıklama hakkımı kullanmak istiyorum; çünkü, Anavatan Partisinin biraz önce konuşmacısı ben olduğum için, yanı sıra da ismimden bahsederek, Fazilet Partisinden soru soran arkadaşım, bir konuşmamda kullandığım cümleyi yanlış anladığını, daha doğrusu, hangi konuda bu cümleyi kullandığımı konusunda açıklama getirmemi istedi; aynı soruyu da Komisyon Başkanına sordu. Haklı olarak, Komisyon Başkanı da, bu sorunun kendisini ilgilendirmedikçe, dolayısıyla, muhatabının benim olduğunu kendilerine ifade ettiler. Müsaade ederseniz, çok kısa bir açıklama getirmek istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Çakan, sizin adınızı kullanarak, sayın konuşmacının yapmış olduğu ifadeler içerisinde, esasen sonrasında yaptıkları bir düzeltmeyle, öğrenmek istedikleri konunun, Komisyon ya da Meclis Başkanlık Temsilcisinin de, kendi anladıkları gibi olup olmadığını sordular; ama, onlar, bu konuda kendilerinin bilgi sahibi olmadıklarını bildirdikleri için, size, çok kısa, 1 dakika içerisinde bir açıklama fırsatı tanıyorum.

Buyurun efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; demokrasi, halkın, kendini, temsilciler aracılığıyla idare etmesidir. Halk, temsilcilerini, demokrasilerde, siyasal partiler aracılığıyla seçer ve meclise gönderir. İşte, Genel Kurulda çoğunluğun verdiği karara uymak, demokrasinin gereğidir. Azınlığın çoğun-

luğa hükmetmesi ise, demokrasiyle hiçbir zaman bağdaşmaz; dolayısıyla, ben, Genel Kurulda çoğunluğun verdiği karara, diğer arkadaşlarımın saygılı olmasını belirttim. Demokrasinin gereği de budur; aksi takdirde, azınlığın çoğunluğa hükmetmesi, demokrasi değildir.

Açıklyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Sayın Seven, Sayın Esengün'ün, yapmış oldukları konuşmada, sizin adınıza yer vererek "Ağrı'ya üniversite kurulmazsa kendimi yakarım, demiş" dedikleri geçti. Aslında, bu, sizin için bir sataşma değil...

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Ama efendim...

BAŞKAN - Benim sözümü dinleyin lütfen...

Ancak, Sayın Seven, böyle bir konuşmayı, siz, yapmamış da olabilirsiniz. Meclis kürsüsünde size atfen böyle bir ifade kullanıldığı için, yerinizden, 1 dakika süre içerisinde o konuşma hakkında bilgi verme hakkına sahipsiniz, yeni bir sataşmaya imkân bırakmadan.

Buyurun.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle, Sayın Esengün'e, Ağrı Dağı üniversitesiyle ilgili desteklerinden dolayı teşekkür ederim; ancak, bu konudaki "benim kendimi yakarım" dememdeki amaç şu: Burada, bir Ağrı milliyetçiliği söz konusu değildir. Burada, Ermenilerin, yıllardır, Ağrı üzerinde yaptıkları hesaplar söz konusudur. Ağrı Dağının, bir bayrak olarak, bir sembol olarak Ermenilerce kullanılması, pullarında Büyük Ağrı Dağı ve Küçük Ağrı Dağının kullanılması ve Bağımsızlık Bildirgesinde, Ağrı'nın Batı Ermenistan olarak değerlendirilmesi; konunun, sadece, Ağrı halkının ve Ağrı milletvekilinin problemi olmadığı, Türk Milletinin tümünün problemi olduğu; bu manada, Ağrı Dağı üniversitesinin, Ağrı'da, mutlaka kurulması gerektiğini ve bunun bir millî mesele olduğunu, bu millî mesele için...

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı)- Bu millî mesele için, değil bir Nidai Seven bin Nidai Seven'in feda olacağını belirtmiştim. (MHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Esengün de aynı şeyi ifade etti efendim.

Değerli milletvekilleri, şimdi, İçtüzük teklifinin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım; ancak, oylamadan önce, yoklama talebinde bulunulmuştur.

III. - YOKLAMA

BAŞKAN- Yoklama talebinde bulunan milletvekillerinin salonda bulunup bulunmadıklarının, öncelikle, tespit edilmesi gerekiyor. O itibarla, talepte bulunan milletvekillerinin adlarını okutup burada olup olmadıklarını belirleyeceğim.

Turhan Güven?.. Burada.

Ali Rıza Gönül?.. Burada.

Hayri Kozakçıoğlu?.. Burada.

Mustafa Örs?.. Burada.

Mehmet Sadri Yıldırım?.. Burada.

Saffet Kaya?.. Burada.

Mehmet Gölhan?.. Burada.

Yıldırım Ulupınar?.. Burada.

Mustafa Kemal Aykurt?.. Burada.

Ayvaz Gökdemir?.. Burada.

İbrahim Konukoğlu?.. Burada.

Hakkı Töre?.. Burada.

İlhan Aytekin?.. Burada.

Nihan İlgin?.. Burada.

Doğan Baran?.. Burada.

Hacı Filiz?.. Burada.

Mehmet Gözlükaya?.. Burada.

Mehmet Ali Yavuz?.. Burada.

M. Sait Değer?.. Burada.

Zeki Ertugay?.. Burada.

Faris Özdemir?.. Burada.

Nurettin Atik?... Burada.

Fazlasıyla var.

Değerli milletvekilleri, elektronik cihazla yoklama yapacağım ve yoklama için 5 dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin, teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin yoklama pusulalarını, belirtilen 5 dakikalık süre içerisinde, Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Yoklama talebinde bulunan sayın milletvekillerinin, yoklama için sisteme girmemelerini bil-hassa rica ediyorum. Onları şimdiden var saymış bulunuyoruz.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri; şu anda 172 mevcudumuz var, 23 kişi de yoklama talebinde bulunduğuna göre, yoklama isteği sonuçlanmış ve toplantı yetersayısının olduğu belli olmuştur.

Görüşmelere devam ediyoruz

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

6. - *Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/661) (S. Sayısı : 586) (Devam)*

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Teklifin maddelerine geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir. (FP sıralarından "say, say" sesleri)

Değerli milletvekilleri, burada Kâtip Üyelerimiz var; "say" diyen sıralardan birisine mensup; ben bu bilgiyi onlardan aldım. Hatırlattığınız için teşekkür ederim.

Şimdi, teklifin 1 inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNÜN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR İÇTÜZÜK TEKLİFİ

MADDE 1. - 5.3.1973 tarihli ve 584 karar numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Soru ve cevap süresi on dakika ile sınırlıdır."

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, 1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Bekaroğlu söz istemiştir; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır Sayın Bekaroğlu.

FP GRUBU ADINA MEHMET BEKÂROĞLU (Rize) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; ben de sözlerime önceki gün Diyarbakır'da güvenlik kuvvetlerimize yapılan saldırıyı kıyarak başlıyorum. Bu saldırının ülke barışına yapılmış bir saldırı olduğunu kabul ettiğimi bildirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, görüşmekte olduğumuz İçtüzük değişikliğinin 1 inci maddesi için Grubum adına düşüncelerimi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle Meclis çalışmasını verimli hale getirme iddiası mevcuttur. Denilmektedir ki, ülkenin ihtiyacı olan kanunlar mümkün olduğunca çabuk çıkarılma amacıyla bu kanun teklifi getirilmektedir.

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, lütfen dinlesinler efendim.

NIHAN İLGÜN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, şu arkadaşlara söyleyin, nedir bu; ya dinlesinler ya da dışarı çıksınlar; ayıp bu yahu.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, hatibin sesini duyalım, lütfen susunuz.

MEHMET BEKÂROĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu hükümet, şimdiye kadarki hükümetlere göre daha çok kanun çıkardığını söylemekte ve bununla övünmektedir. Gerçekten 20 nci Dönemle 21 inci Dönemi karşılaştırdığımız zaman, çok fazla sayıda kanun çıktığını görmekteyiz. Bugüne kadar 234 kanun çıkarmışız.

Değerli arkadaşlarım, bu hükümet, bu teklifi getirdiğine göre, demek ki, şimdiye kadar çıkarmış olduğu kanunlarda ülkenin ihtiyaçları olan temel kanunların bulunmadığını itiraf etmektedir. Henüz ülkenin ihtiyacı olan kanunları, bu hükümet, buraya getirmemiştir.

Siz, gerçekten, ülkenin ihtiyacı olan kanunları çıkarmadınız, çıkaramadınız. Çıkarmış olduğunuz kanunların büyük çoğunluğu, ülkenin temel sorunlarıyla ilgili değildir. Milletin istediği gelir dağılımını düzelterek, demokrasi ve hukuk devletini kuvvetlendirecek tek bir kanun getirmediğiniz. Temel sorunlarla ilgili getirmiş olduğunuz kanun ve kararnamelerin büyük çoğunluğu da ya Cumhurbaşkanından ya Anayasa Mahkemesinden dönmüştür ya da dönmek için sıra beklemektedir.

Değerli milletvekilleri, bu hükümet, maalesef, kendilerine oy veren toplum kesimlerinin çıkarlarına tek bir karar almamış, tek bir uygulama yapmamıştır. Esasen, hükümeti oluşturan üç partinin sorumluları millettten korkmaktadırlar, millettten kaçmaktadırlar. Bakınız, nasıl oluyor bunu size an-

latayım: İşte, üzerinde konuşmakta olduğumuz bu teklifin 1 inci maddesinde, milletvekillerinin kanunla ilgili soru sorma hakkı 10 dakikayla sınırlıdır denilmektedir.

Değerli arkadaşlarım, gerekçesinde de, bu soruları sormakta amaç, görüşülen konuyla ilgili metinlerde veya görüşmeler sırasında ortaya konulan görüşlerde anlaşılamayan veya farklı anlamalara gelebilecek olan hususlara açıklık kazandırmaktır; bu kriterlere göre yöneltilebilecek soru adedinin de nihayet üç beşe sınırlı olması yeterlidir deniliyor.

Değerli arkadaşlarım, siz, bu içtüzük değişikliğiyle, bu teklifin 1 inci maddesinde getirmiş olduğunuz 10 dakika sınırlamasıyla muhalefetin sesini kısmaya çalışıyorsunuz. Bunun anlamı, milletvekillerinin, yani milletin sesini kısmaktır.

Değerli arkadaşlarım, biraz evvel konuşan sözcüler belirttiler; muhalefetin olmadığı sistem demokrasi değildir; bu sistemin adı otokrasidir, diktatörlüktür değerli arkadaşlarım, çoğunluk diktatörlüğüdür. Nitekim, 1930'larda, faşizm de Avrupa'ya bu yolla gelmiştir değerli arkadaşlarım. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bu hükümet, dernekleri, vakıfları, baroları susturmaya çalışmaktadır. Sayın Adalet Bakanı, yüz yıllık kurumunuz olan İstanbul Barosunu susturmak için işlem başlatmıştır.

Değerli arkadaşlarım, yapılan bu hareketle, bu içtüzük teklifiyle, siz, siyaseti de, Parlamentoyu da susturmak istemektesiniz.

Değerli arkadaşlarım, özellikle bu teklife oy verecek olan iktidar partilerinin milletvekillerine sesleniyorum: Siz, milletvekilisiniz; milleti temsilen bu yüce çatının altında bulunmaktasınız. Unutmayınız ki, bu yüce çatı, bağımsızlık ve millet egemenliğinin odaklaştığı yerdur. Siz, milletin kaderini, geleceğini belirleyecek olan bu kanunlarla ilgili konuşma yapmayacak mısınız, bu kanunların ne anlama geldiğini sormayacak mısınız; bürokratların hazırlayıp liderlerinize verdiği kanun teklifleriyle ilgili sizin hiçbir fikriniz olmayacak mı şimdiye kadar olduğu gibi?! (FP sıralarından alkışlar) Niçin, bu teklife parmak kaldırarak konuşma hakkınızdan vazgeçiyorsunuz? Bu hak, aslında, milletin hakkı değil mi değerli arkadaşlarım? Siz, bu teklifin kanunlaşması için parmak kaldırarak milletin hakkını kullanmasını engellemiyor musunuz? Değerli milletvekilleri, millet, bize, böyle bir hak vermedi. Millet, bizi, buraya, haklarını savunmak için gönderdi. Konuşma hakkını, söz hakkını, kanun yapma hakkını bürokratlara devretmek için göndermedi.

Değerli milletvekilleri, eğer, şimdi, bu teklifi kanunlaştırırsanız, bundan sonra, korkarım, Fazilet Partisinin dışında, hiçbir hükümet bunu düzeltmek istemeyecektir. Unutmayın ki, iktidarda kalmanın garantisi yoktur, Yarın iktidardan düşersiniz; o zaman, bu yaptığınızdan dolayı pişman olursunuz. Değerli milletvekilleri, muhalefeti susturmak, aslında Meclisi susturmaktır, milleti susturmaktır; buna hakkımız yok.

Şimdi, iktidarı oluşturan liderlere, Sayın Ecevit'e, Yılmaz'a ve Sayın Bahçeli'ye seslenmek istiyorum: Eğer, siz, milletvekillerini, bu yüce çatıyı ciddiye almazsanız, millet için alınacak kararlara, iktidarı ve muhalefetiyle milletvekillerini ortak etmezseniz zayıf düşersiniz; bu Yüce Meclisi, bu milleti zayıf düşürürsünüz; buna hakkınız yok. Değerli arkadaşlarım, böyle olunca da, size müdahale ederler, size karışırlar. Bürokratlar, çıkar çevreleri, lobiler size dayatırlar; şu kanun olmadı, onu şöyle değiştir, geri çekin ya da çabuk çıkarın diye size telkinde bulunurlar, size dayatmalar yaparlar. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Değerli arkadaşlarım, bunları derler, derler ve siz, ses çıkaramazsınız. O zaman, millet küçük düşer, demokratik parlamenter sistem zayıflar değerli arkadaşlarım. Böyle olunca da, milletin özlemi olan refah, huzur, özgürlükler hayal olur.

Değerli arkadaşlarım, buna hakkınız yok. Bu millet, yaptığınızı görmektedir, her şey milletin gözünlün önünde olmaktadır. Milletin, artık, kandırılmaya tahammülü kalmamıştır.

Demokrasi varsa, Parlamento gerçekten çalışıyorsa, açıksa, burada, milletin sesi yükselmelidir değerli arkadaşlarım. Demokrasilerde, tek tiplilik, tek seslilik yoktur. Muhalefetin bastırıldığı, susturulduğu sistemin ismi demokrasi değildir değerli arkadaşlarım. Bu Meclis, daha evvel de susturuldu değerli arkadaşlarım. Bu Meclis iki defa tatil edildi değerli arkadaşlarım. Şimdi yapmış olduğunuz bu değişiklikle, biraz sonra kanunlaştıracağınız, el kaldıracağınız bu değişiklikle, siz, bu Meclisi, bu milletin sesini yeniden kısıyorsunuz. Bu bir tür Meclisi tatil etmektir, kapatmaktır değerli arkadaşlarım. Muhalefetin olmadığı bir Meclis demokrasinin Meclisi olamaz, bu milletin Meclisi olamaz değerli arkadaşlarım. O nedenle, bir kere daha düşünün, bir kere daha bu konuyu tartışalım ve ondan sonra karar verelim.

Değerli arkadaşlarım, burada konuşan iktidar partilerinin temsilcileri, özellikle Milliyetçi Hareket Partisi adına konuşan Sayın Köse birtakım istismarlar yaptı. Önce terörü kınadı, biz de kınadık, katılıyoruz, ondan sonra dedi ki, eğer bu kanunu çıkarırsak, bu terörle canlarını kaybeden polis memurlarımız için, yetimler için birtakım değişiklikler yaparız.

Değerli arkadaşlarım, bu, çok ucuz bir edebiyattır, bu, çok ucuz bir siyasettir. Bu, bir şekilde şehit istismarıdır değerli arkadaşlarım, bu doğru değildir değerli arkadaşlarım. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)

Siz, hangi kanunu getirdiniz buraya? Siz, emekliler, dullar, yetimler için, şehit aileleri için hangi kanunu getirdiniz de muhalefet size katılmadı değerli arkadaşlarım... Yapmayın bunu, yapmayın bunu... (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Fazilet Partisini din istismarıyla suçladınız; ama, geldiniz burada başörtüsü istismarı yaptınız değerli arkadaşlarım. Yazıktır, bu, ucuz bir siyasettir.

Değerli arkadaşlarım, gelin, siyaseti gerçek zeminine çekelim. Birtakım kutsal değerler var, üzerinde siyaset yapılmayacak değerler var. Bunlardan en önemlisi de şehit kandır ve yüce dinimizdir. Lütfen, gelin, bunları siyaset malzemesi yapmaktan çıkaralım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bekaroğlu, teşekkür ederim efendim.

Şimdi söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Mehmet Sadri Yıldırım'dadır.

Buyurun Sayın Yıldırım. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, 586 sıra sayılı, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin 1 inci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinize ve televizyonları başında bizi izleyen aziz milletime, Doğru Yol Partisi ve şahsım adına saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, demokrasinin temel unsurlarından biri de, Meclisin varlığıdır; yani, bir ülkede demokrasi varsa, Meclis vardır. Meclis, demokrasiyi tanımlayan unsurlardan biridir. Daha doğrusu, Meclis varsa demokrasi de vardır. İşte bu Yüce Meclis de, millet adına, milletin meclisidir. Yüce Meclisin üyesi olan milletvekilleri de, milletin oyuyla gelmiş, millet adına, milleti temsil etmektedirler ve millet adına konuşurlar.

Anayasanın 95 inci maddesine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi, çalışmalarını kendi yaptığı İçtüzük hükümlerine göre yürütür kural ve esaslarından hareketle, İçtüzüğün 60 ıncı maddesine eklenen soru ve cevap hakkı nedeniyle, milletvekilinin hakkı sınırlandırılmaktadır; sürenin 10 dakikayla sınırlandırılması yanlıştır, hatadır, millî iradeye ihanettir, hukuka aykırıdır, Anayasaya aykırıdır ve demokrasiye ihanettir. (DYP ve FP sıralarından alkışlar) Çünkü, milletvekillerinin soru sorma hakkı İçtüzükte etraflıca düzenlenmiştir.

Soru, yasama organının önemli araçlarından biridir. İçtüzükte soru iki kategoride ele alınmıştır: Bunlardan biri de denetim sorusudur ve Anayasanın 98 inci maddesinde düzenlenmiştir, diğeri ise yasama sorusudur, İçtüzüğün 60 ıncı maddesinde düzenlenmiştir. Yasama sorusu, denetim ve bilgilendirme sorusundan farklı olarak, sadece bakana değil, komisyona da tevcih olunabilmektedir.

Değerli milletvekilleri, Meclisin kanun yapma yetkisi içinde, kanun tasarısı ve teklifleri görüşülürken, her hususta, yani, lafzı ve ruhuyla incelenmesi gerekir. Kısacası, soru sorma, kanun yapmanın tamamlayıcı unsurudur. Hal böyleyken, soru sormanın sınırlandırılması ise, milletvekillerine getirilen sınırlamadır, millete getirilen sınırlamadır; başka bir ifadeyle, muhalefetin sesini kesmektir, kısmaktır, (DYP ve FP sıralarından alkışlar) milletvekilinin sesini kısmaktır, milletin sesini kısmaktır, Meclisin sesini kısmaktır, demokrasinin sesini kısmaktır. (DYP sıralarından alkışlar) Öyleyse, gelin, bu yanlıştan ve hatadan dönün; dönmezseniz, demokrasiden bahsedemezsiniz, ve demokrasiyi savunamazsınız. Yoksa, millet, her şeyin farkında ve millet demokraside bizden öndedir; yoksa, bedelini çok ağır ödersiniz.

Değerli milletvekilleri, tarihe baktığımızda, millete ihanet edenlerin ve milletin sesini kısıtlayanların sonu hüsrana olmuştur; çünkü, demokrasi, keyfî bir uygulama olamaz. Demokrasinin birinci unsuru millettir; öyleyse, muhalefetsiz demokrasi olamayacağına göre, muhalefetin ve milletin sesini kısmak çok tehlikelidir; çünkü, İçtüzük, gücünü Anayasadan almaktadır, daha doğrusu, İçtüzük, Meclisin iç anayasasıdır. Öyleyse, Anayasaya aykırı olan bu teklif, İçtüzüğe de aykırıdır.

Ülke olarak Avrupa Birliğine girmek istiyoruz. Peki, bu zihniyetle nasıl gireceksiniz?! Demokrat olmadan, demokrasiyi benimsemeden nasıl gireceksiniz?! Yaptığınız yanlıştır, yanlıştır.. (DYP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzük değişikliği teklifi çok önemlidir, hatta çok çok önemlidir. "kimin için önemlidir" diye sorarsanız; demokrasi için önemlidir, millet için önemlidir, egemenlik için önemlidir -bakınız, burada "egemenlik kayıtsız şartsız millettir" diye yazıyor; bunu inkâr edemezsiniz- parlamenter sistem için önemlidir, millî irade için önemlidir, milletin Meclisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi için önemlidir.

Sayın iktidar partileri, yaptığınız yanlıştır, bu yanlıştan dönün; yoksa, sabıka defteriniz doldu, kendinizi savunamazsınız, bu vebalin altından kalkamazsınız. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, kendi kendini yok eden, kendi kendinin sesini kesen, milletin sesini kesen dünyada başka bir meclis var mıdır; gösterebilir misiniz?! Hayır, hayır, asla yoktur!

Bakın, sayın milletvekilleri, bu mesele, İçtüzük meselesidir. Esasında, demokrasi meselesidir. Biz, Doğru Yol Partisi olarak, ellidört senedir demokrasiyi savunuyoruz. Demokrasi için şehit verdik. Gerekirse, yine veririz. Biz, buna rağmen, demokrasiyi savunmaya devam edeceğiz.

Sayın hükümet, size, tekrar söylüyorum. Çiftçi yürüdü, dinlemediniz, memur yürüdü, dinlemediniz; çıkardığınız vergilerle milleti inim inim inletiyorsunuz, esnafı dinlemediniz. Şimdi de sanayici bağılıyor. Ülkeyi bitirdiniz. Şimdi, sıra, milletin Meclisi olan Yüce Meclise mi geldi?!

Ama, buna gücünüz yetmez. Millet içine çıkmaya yüzünüz yok. Millet, sizi sandığa gömecek, unutmayın bunu. Bir daha buralara gelemeyeceksiniz. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın hükümet, size soruyorum: Allah aşkına, siz, neyin peşindesiniz?! 351 oyunuz var, istediğinizi yapıyorsunuz. Daha ne istiyorsunuz?! Yoksa, içtüzük değişikliğini de mi Cottarelli istedi?! Bugüne kadar, 200'den fazla kanun çıkardınız. Hepsi milletin aleyhine. Size soruyorum: Hiç, milletin lehine çıkardığınız kanun var mıdır; gelin buraya, onu söyleyin. Söyleyemezsiniz; çünkü, vergiden ve zamdan başka hiçbir kanun çıkarmadınız. Peki, böyleyse, muhalefetin sesini neden kısıyorsunuz?

MURAT AKIN (Aksaray) - Korktukları için!

MEHMET SADRI YILDIRIM (Devamla) - Muhalefet olmazsa, iktidar olur mu?! Muhalefet olmazsa, demokrasi olur mu?! Bu milletin Meclisi olur mu?! Gelin, Meclisi yok eden, milleti yok eden, hukuku yok eden, millî iradeyi yok eden, milletin sesini kısıyan, demokrasiyi yok eden bu teklifi geri çekin. Eğer, kısmaya devam ederseniz, milletin sesini kısarsanız, millet de sizin sesinizi kısar.

Bu hatadan ve yanlıştan dönün diyor, Yüce Heyetinize, Doğru Yol Partisi ve şahsım adına saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yıldırım, teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, şimdi, teklifin 1 inci maddesi hakkında şahıslara söz verme sırası gelmiştir.

NIHAN İLGÜN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, niye gruplar konuşmuyor; yani, kanunlar böyle mi çıkacak? Niye konuşmuyorlar? Afta da aynı şeyi yaptılar; ama, Kırıkkale'de millet bağırıyor "affa oy veren eller kırlsın" diye. Dinlesinler... (MHP sıralarından "otur yerine" sesleri, gürültüler)

BAŞKAN - İlk olarak, Erzurum Milletvekili Sayın Fahrettin Kucaracı konuşacak; buyurun efendim

FAHRETTİN KUKARACI (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 586 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin çerçeve 1 inci maddesi üzerinde kişisel görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, değiştirilmesi istenilen bu maddeyle, mevcut 60 ncı maddenin altıncı fıkrasına bir cümle ilave edilmektedir. Kanunların görüşülmesi esnasında, milletvekillerinin maddelerle ilgili soracağı sorular ve cevaplarının süresini 10 dakikayla sınırlayan bir hükümdür. Zaman tasarrufu ve teklif ve tasarıların Meclisimizden bir an önce çıkarılması amacıyla düzenlenmiştir. Daha önceki teklifte bu süre 20 dakika olarak belirlenmiş, komisyondan da o şekilde geçmişti. İktidar mensupları, bu sınırlamayı dahi az görmüş olacaktı ki, bunu 10 dakikaya indirmek istiyorlar. Bektaşinin dediği gibi, tamamen yok diyecekler de dilleri varmıyor.

Eğer madde kabul edilirse, belki, bu Meclisten kısa zamanda daha çok kanun çıkarmak mümkün olacaktır; ancak, Muhterem Heyetinizin de malumu olduğu üzere, kanun çokluğu bakımından, dünyada belki de ilk sıralarda bulunuyoruz. Basınımızda sık sık gündeme getirilen bu durumu düzeltmek yerine, yeni ve çok kanun çıkararak, var olan karmaşayı daha da içinden çıkılmaz hale getiriyoruz. Çok ve sık kanun çıkarmayı marifet sayan bir anlayışın, o kanunlardan beklenen azami yararın da hesabını yapması gerekir.

Eğer, çok kanun, ülke insanını mutlu etmeye yetseydi, milletimiz, dünyanın en mutlu ve en huzurlu milleti olurdu. Halbuki, çıkarılan kanunlar, insanımızın, sağlığını, eğitimini, maddi ve manevi mutluluğunu sağlamak şöyle dursun, sağlığından, eğitiminden, refah ve mutluluğundan bir şeyler alıp götürmüştür. Milletimiz, her yeni kanundan sonra, sırtına biraz daha yük yüklendiğini, biraz daha belinin büküldüğünü, hürriyetlerinin biraz daha sınırlandığını hissetmektedir; karamsar, güvensiz ve tedirgin olarak, geleceğinden daha fazla endişe eder duruma getirildiği bir ortama sürüklendiğini görmektedir.

Ayrıca, bu hükümetin, büyük bir aceleyle çıkardığı, adına reform dediği birçok kanun, ya Cumhurbaşkanlığından dönmüş ya da Anayasa Mahkemesinde hukuk duvarına çarpmıştır. Bunlardan bir kısmı da, ülke gerçeğine uymadığı için, kısa zamanda, yeni reform kanunları adı altında, değiştirilmek zorunda kalmıştır.

Amaç, hızlı ve çok kanun çıkarmak yerine, ehliyet ve liyakat sahibi bürokratlar ve ideolojik saplantısı olmayan bilim adamları tarafından, iyi hazırlanmış ve ülke insanını önplanda tutan, tartışmaya açık, en geniş şekilde karşılıklı görüşlerden de katkı alan, uzun süre yürürlükte kalabilecek, metni ve muhtevasıyla edebi değer taşıyan kanunlar yapmak olmalıdır. Aksi halde, muhalefetin katkılarını sınırlayacak bir içtüzükle, objektif, genel ve mükemmel kanunlar çıkarmak mümkün olmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, iktidar, bir süreden beri, zaman tasarrufu düşüncesiyle, içtüzüğün geniş bir şekilde değiştirilmesi ihtiyacını hep gündemde tutmuştur; ancak, bu değişikliklerin Yüce Meclisimizin önüne getirilmesinin gerçek sebebi, yukarıda arz ettiğim gibi, hükümetin "dikensiz gül bahçesi" arzusu ve karşılıklı görüşlere tahammülsüzlüğü düşüncesidir.

Komisyon görüşmeleri esnasında muhalefetin karşı çıktığı sınırlı sayıdaki maddelerin bu sebebe dayandırıldığı, karşılıklı yazılarından anlaşılmaktadır. Görüşmekte olduğumuz madde kabul edildiği takdirde, Yüce Meclis kanun yapma makinesi haline dönüşecek, milletvekillerinin, kanun yapma görüşmelerine katılmaları gereksiz hale gelecektir. Önerge verme ve soru sorma hakkını milletvekilinden alır veya sınırlarsanız, sadece muhalefet değil, iktidar milletvekillerine de fazla görev düşmeyecek, seçilmiş olmak ve milli iradeyi temsil, sözde kalacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kucaracı, zamanınız doldu; 1 dakika eksire verdim, toparlayım lütfen.

FAHRETTİN KUKARACI (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Halbuki, konuşmaların ve verilen önergelerin, sadece birinden istifade etme imkânı olsa dahi, ondan istifade etmek gerekir diye düşünüyorum. Bunu sınırlandırmak haksızlıktır ve yazık olacaktır. Sorulan soruların, verilecek olan cevapların, kanunların tatbikine de ışık tutacağı bilinmelidir. Çoğunluğun, her zaman ve her konuda doğruyu göreceği, hükümetlerin ve iktidar partilerinin yanlış yapmayacağı düşüncesi, sakim bir düşüncenin mahsulü olabilir.

Demokratik olmadığına inandığım bu düzenlemeler, gelecekte, telafisi imkânsız zararlara sebep olacak diyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kucaracı, teşekkür ederim.

Şimdi, şahıslar adına, ikinci sırada olup, söz hakkına sahip olan, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu?.. Yoklar.

O zaman, üçüncü sıradaki arkadaşımıza söz vereceğim.

İstanbul Milletvekili Sayın Osman Kılıç; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

OSMAN KILIÇ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli üyeler; 1 inci madde üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli üyeler, 1 inci madde, İttüdüğün 60 ıncı maddesinde düzenlenen soru işlemleri ile ilgilidir. Mevcut düzenleme, soruya olanak vermekte, ancak, süreyi belirlememektedir. Bu eksiklik, her defasında, Danışma Kurulunca veya grup önerileriyle belirlenmekte, çoğu kez tartışmalara neden olmaktadır. Görüşmelerin sonunda sorulan bu sorular, denetim göreviyle ilgili soru müessesesi dışında bir olay olmakla birlikte, uygulamada bu amaçla kullanılmaktadır. Oysa, buradaki amaç, görüşülen konuyla ilgili metinlerde anlaşılamayan hususlarda açıklık sağlamaktır. Bu kritere göre, yöneltilecek soru adedinin fazla olamayacağı ve öngörülen 10 dakika sürenin bu amaçla kullanıldığında yeterli olacağı kanaatindeyim; ama, yine, şahsi düşüncem, bu sürenin 15 veya 20 dakika olmasında da bir mahzur yoktur; çünkü, 81 inci maddeyle, henüz görüşmediğimiz maddeyle getirilen usul, gerçekten, bugüne kadar uyguladığımız usule bakıldığında, bir yenilik, âdeta bir devrim niteliğindedir.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Antidemokratik devrim...

OSMAN KILIÇ (Devamla) - Dolayısıyla, zamandan çok büyük bir tasarruf sağlanmaktadır. Dolayısıyla, soru süresinin 15 veya 20 dakika olarak değerlendirilmesinde yarar vardır diye düşünüyorum.

Değerli üyeler, bu teklifin Anayasa Komisyonunda görüşülmesi süresinde söz alan üyeler de bu konuya değindiler. Ben, tutanaklardan, Sayın Cemil Çiçek'in bu konudaki düşüncelerinden bir iki satır okumak istiyorum: "Şimdi, süreyi 10 dakikayla sınırlama nereden kaynaklanıyor? Belli ki, açık ya da kapalı ifade edilen şekilde bir istismardan kaynaklanıyor; yani, aşağıda soru sorarken, milletvekillerinin kanun üzerinde değil, kanun vesilesiyle ya da tasarı vesilesiyle soru sormalarının kaynaklanıyor..."

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Onu da kaldıralım canım!

OSMAN KILIÇ (Devamla) - "...Bunların bir kısmının da, mahallî ihtiyaçlarının dile getirilmesinden, soru müessesesinin doğru dürüst işletilmemiş olmasından kaynaklanıyor. Hepimiz de biliyoruz ki, yüzlerce, binlerce soru var gündemde. Bugün, soruyorsunuz soruyu, aktüeldir; bugün veya bu hafta içerisinde cevap verilmesi lazım. İster mahallî ihtiyaçtan ister Türkiye'nin genel ihtiyacından bir bilgi edinmek istiyorsunuz. Soruların tarihine baktığımızda altı ay geçmiş, bir sene geçmiş. Sorunun cevabını alamadığı için, diyelim ki, sağlık sorunuyla ilgili bir şey soracak, cevabını Sağlık Bakanından veya herhangi bir bakanlıktan alamadığı için, yeri gelmişken, konuyla şu veya bu şekilde alakası olan kanun tasarı veya teklifi üzerinden soruyor. Demek ki, bu tarafta bir istismar varsa, öbür tarafta da bir ihmal, bir gecikme var. Bu ikisini dengelemediğimiz takdirde bu maddeyi düzenlemeniz fevkalade zor olur" diyor Sayın Cemil Çiçek. Ben de katılıyorum.

İşte, bu teklifle getirilen düzenlemeler, gerçekten, şu anda uygulanan uygulamada, yasama faaliyetlerinin yoğunluğundan ve öncelik verilmesinden denetim faaliyetlerine gereken süreler ayrılamamaktadır. Hatta, kısıtlı süreleri de iptal ederek yasamaya ayırmak şeklinde bu uygulama söz konusudur. Dolayısıyla, sorulara, gereken cevaplar, gereken zamanda alınmamaktadır; ama, bu düzenlemeyle, artık, yasama hızlanacak, sıradaki birikmiş konular eritilecek; dolayısıyla, denetime daha geniş süre ayrılacaktır. Dolayısıyla, hem araştırma ve genel görüşme önergeleri hem de soru önergeleri süresinde, zamanında cevaplanacak; aktüelitesini kaybetmeden gerekli cevaplar alınacaktır.

Bu bakımdan, bu düzenlemenin yerinde olduğunu düşünüyorum; ama, 15-20 dakika olarak revize edilmesinde de bir mahzur yoktur diye düşünüyorum. Teşekkür ederim. (DSP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Lütüfettiniz efendim, lütüfettiniz!

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sıra, soru ve cevaplara gelmiştir.

Alınan karar gereğince, hepimizin de bildiği üzere, süremiz 10 dakikadır. 10 dakikalık sürenin 5 dakikası soru için, 5 dakikası cevap vermek üzere kullanılacaktır.

Şimdi, soru soracak arkadaşlarımızın isimlerini okuyorum: Sayın Erek, Sayın Ilıcak, Sayın Genç, Sayın Arıncı, Sayın Durhan, Sayın Seven, Sayın Akman, Sayın Yalman, Sayın Polat, Sayın Demir-ci, Sayın Erbaş, Sayın Çelen.

Şimdi, ilk soru sorma hakkına sahip olan Sayın Erek'e, sorusunu sorması için söz veriyorum.

Buyurun Sayın Erek.

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Sayın Başkanım, tarihe ve zabıtlara geçmesi bakımından, şimdi arz edeceğim kanaatlerime, Sayın Komisyon Başkanının iştirak edip etmeyeceğini soruyorum.

1. Bu değişiklik, parlamenter demokrasimize indirilen ağır, vahim bir darbedir. Bu kanaatime iştirak ediyor musunuz?

2. Milletvekillerinin en doğal hakkı olan soru ve cevap müessesesinin 10 dakikayla sınırlandırılmasının tarihî vebalini taşıyabilecek misiniz?

3. Güya, bir hakkın kötüye kullanılmasını önlemek maskesiyle, demokrasiyi katlettiğinizin farkında mısınız?

Teşekkür ederim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Erek.

Sayın Ilıcak, buyurun efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Komisyon Başkanına şu soruyu sormak istiyorum: İlk getirdiğiniz 527 sayılı İçtüzük teklifinde, soru-cevap 20 dakikaydı; şimdi, aradan bir hafta on gün geçti, 10 dakikaya indirdiniz. Maddeler üzerinde müzakere imkânı vardı; müzakereyi ortadan kaldırdınız. Bu kadar kısa süre içinde, acaba, kimler buna müdahale etti ki, iyice kuşa çevirdiniz muhalefetin konuşma hakkını?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ilıcak.

Sayın Genç, buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, bu Meclis Başkanlığı çok onurlu ve soylu bir görevdir ve şimdiye kadar, hiçbir Meclis Başkanı, bu Meclis kürsüsüne karşı işlenecek adı cinayetlere alet olmadı. Bu Meclis kürsüsüne kilit vurmaya kimse cesaret etmedi; ama, maalesef, şimdi getirilen bu teklifle, bu Meclis kürsüsüne karşı bir cinayet işleniyor ve buraya bir darbe yapılıyor.

Dikkat ederseniz, sizin yerinize, Başkanvekillerinden hiçbirisi, bu sorumluluğa katlanarak, o kürsüde oturmadı.

1. Sayın Başkan, bu kanun teklifinin Başbakanın bir bürokrati tarafından hazırlandığı doğru mudur?

2. Bunun, Başbakanın bürokrati tarafından hazırlandığı doğru ise, Sayın Başbakan bu teklifi görmüş müdür?

3. Bu kanun teklifi yasalaştığı zaman, artık, burada, milletvekilleri herhangi bir yasama faaliyetinde bulunmayacaklarına göre, zatiâlinizin de Meclis Başkanlığı görevinde bulunmasına gerek yok. O zaman, yerinizi, Başbakanlık Müsteşarına terk etmeyi düşünüyor musunuz? (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Sayın Genç, zamanı harcamamak için, size olan cevaplarımı sonra vereceğim.

Sayın Arınç, buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Sayın Başkanım, 10 dakika soru ve cevap süresinin çok kısa olduğunu ifade etmiştim. Sorunun nasıl olması gerektiği İçtüzükte yazılı. İçtüzüğe uygun hareket etmek de sayın başkanların görevi. Maalesef, bir kısım arkadaşlarımız, sorularını, kendi düşünceleri olarak, yorumları olarak da aktarabiliyorlar. Bu, belki, bir hakkın suiistimali olarak görülüyor; ancak, şimdi, bu maddenin önergelerine geçtiğimizde göreceğiz ki, dört önergeyle yol tıkanmıştır. Bir önergede, çok değerli milletvekili arkadaşımız, soru-cevap süresinin 3 dakika, birisinde 5 dakika, birisinde 7 dakika, birisinde de -merhamet etmiş- 8 dakika olmasını arzu ediyor. Sorusunu güzel soramayan eğer bu hakkını istismar ediyorsa, önergelerle yolu tıkayan arkadaşımız ne yapıyor?

Kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesinde, özellikle bütçe görüşmelerinde bu sürenin çok az olduğunu değerli başkanlarımız da, arkadaşlarımız da hissediyorlar. Lütfen, çeşitli istismarlarla bu hakkın kısıtlanması yerine, acaba, doğru verilecek bir önergeyle bu süre artırılabilir mi? Sayın Komisyon Başkanımızdan istirham ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arınç, verdiğiniz bilgiler için de teşekkür edeceğim; çünkü, bizim İçtüzüğümüz, bildiğimiz üzere, İtalya İçtüzüğünden alındı; onlar da İsveç'ten aldılar; İsveç Parlamentosu da, İngiltere'den almıştı.

Soruya verilecek cevapların "evet", "hayır" şeklinde olması gerekir. Cevap verme hakkı doğurmayacak şekilde soru sorulmalı; ama, buna uyulmuyor. Siz de aynı şeye işaret ettiniz. Keşke arkadaşlarımız uysa.

Süreyi uzattım efendim.

Sayın Durhan?.. Yok.

Sayın Seven?.. Yok.

Sayın Akman? Buyurun.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, aracılığınızla sormak istiyorum:

Öncelikle, demin, Sayın Genç'in de gündeme getirmiş olduğu, bu Meclis için hayati önem taşıyan, Meclisin iç anayasası diye kabul ettiğimiz İçtüzüğün hazırlanış şekliyle ilgili, Sayın Komisyon Başkanımızın bir açıklama yapmasını istiyorum. Ayrıca, zatiâlinizin ve şu anda, Başkanlık makamını temsil eden Sayın Başkanvekilimizin de bu İçtüzüğün hazırlanışıyla ilgili ne derece katkısının olduğunu öğrenmek istiyorum. Zira, her ne kadar, kanun tasarı ve tekliflerinin kanunlaşmasında Başkanlık Divanının görüşünün alınmasına dair bir hüküm bulunmasa dahi, malumunuz olduğu üzere, sair kanunlar, bakanlıkların en alt birimlerinden gelerek, ihtiyaçlara binaen hazırlanır ve son olarak burada kabul edilir; ama, Başkanlık Divanında Kâtip Üye olarak, Başkanlık

Divanının, İhtüzükle ilgili böyle bir görüşünün alınmadığını çok iyi biliyorum. Bu, sizce ve Başkanvekilimizce bir eksiklik olarak kabul ediliyor mu?

İkinci sorum: Soru-cevap süresinin, görüşülecek tasarının geneliyle ilgili olarak 10 dakikayla sınırlı tutulması, soru kısmının sadece 5 dakikayla sınırlanması anlamına geldiğinden dolayı, diyelim ki, 150 maddelik bir kanun tasarısı veya teklifini görüştüğümüzde, 550 kişiyle temsil edilen şu Genel Kurulda kaç arkadaşımızın söz alabileceğini, kaç madde üzerinde, sorular vasıtasıyla uygulayıcılara ışık tutacak şekilde açıklamalar yapılabileceğini Sayın Başkanvekilimden sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Cevaplara sıra gelmiştir. Benim biraz önce araya girerek yapmış olduğum süreyi de ekleyerek -bunu tespit ettim- cevap vermek üzere, Sayın Komisyon veya Başkanlık Temsilci buyurun efendim.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Sayın Başkan, görüşülmekte olan teklifin 1 inci maddesiyle ilgili, Sayın Ali Şevki Erek, bu teklifin, parlamenter demokrasiye bir darbe olduğunu, bendenizin de bu görüşte olup olmadığını sordular.

ALİ ŞEVKİ EREK (TOKAT) - Evet-hayır şeklinde...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Bu teklif, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerince yapılmış.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Yaptırılmış...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Anayasa Komisyonu tarafından görüşülmüş, kabul edilmiş ve İhtüzük gereği Genel Kurula indirilmiştir.

LÜTFİ YALMAN (Konya) - İstismar önlensin; ama, böyle olmaz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Bu süreç, İhtüzük hükümlerine uygun olarak devam etmektedir.

MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) - Çoğunluk istismarı... Çoğunluk istismarı...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkan, Komisyon Başkanı da "evet-hayır" diye cevap vermiyor.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Şu anda, teklif üzerinde müzakereler yapılmakta, iktidarıyla, muhalefetiyle ve kişisel olmak üzere, İhtüzükteki tüm imkânlar kullanılarak, konu üzerindeki tartışmalar yapılmaktadır ve oylanacaktır. Genel Kurulun iradesi kabul istikametinde olursa kabul edilecek ve yürürlüğe girecektir. Burada, olağanüstü bir usul ve sistem uygulanmamaktadır. İhtüzüğün ve Anayasanın verdiği hak ve imkânlar kullanılarak bir yasama görevi yapılmaktadır.

Bu İhtüzük değişikliğiyle getirilen yöntemi kabul edebiliriz etmeyebiliriz, kısmen içimize sindirebiliriz sindiremeyebiliriz; ama, netice olarak, bu usullere uygun olarak buraya gelmiş, müzakere edilmektedir ve oylanmaktadır.

10 dakikayla sınırlandırılmasının tarihi vebali... Bu, benim kişisel bir önerim, kişisel bir oy-lanam, kişisel bir hüküm, kararım olmadığına göre ve teklif istikametinde, Komisyon'da 25 üyeyle yapılan müzakereler sonunda alınmış olan karar ve yine, burada az önce ifade etmeye çalıştığım gibi, Genel Kurul'da yapılan müzakerelerle, şayet kabul edilirse, uygulanacak bir hükümdür. Eger bir vebal varsa, bunun, gündelik veya tarihî bir vebal oluşunun sonuçlarını, tarih, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu oturumundaki müzakereler istikametinde hükümünü verecektir ve verir.

Tarihte zaman en iyi hakemdir. Tarihten ve zamandan kimsenin kaçması mümkün değildir; ama, şu anda, burada, usulüne uygun bir müzakere yapılmaktadır. Üç milletvekili arkadaşımızın önerileri, İçtüzük değişiklik teklifleri görüşülmektedir. Daha önce de ifade etmeye çalıştım; daha kapsamlı bir İçtüzük değişiklik teklifi vardır; bunlar, müzakereye ediliyor; bunlar, yeteri kadar müzakere edilecektir, tekrar ele alınacaktır ve bu konudaki her türlü demokratik hak ve hukukun kullanılması istikâmetinde, Anayasa Komisyonu olarak, katkılarımız sürecektir.

Sayın Hılcak, ifade ettiler ki, geriye çekilen teklifte, bu soru-cevap süresi, 20 dakika idi; şimdi, 10 dakikaya indirildi; kimler müdahale etti?.. Biz, Anayasa Komisyonu olarak, Sayın Aydın Tümen, Sayın İsmail Köse ve Sayın Zeki Çakan arkadaşlarımızın teklifiyle bağlı olarak komisyonumuzda gündem teşkil etmişizdir. Bize gelen bu son teklifte, süre, 10 dakika olarak gelmiştir, komisyonumuz da 10 dakika olarak kabul etmiştir.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Çelişkili karar...

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Sayın Genç'in sorusu, benimle ilgili değil, Başkanlığımızla ilgili değil.

Sayın Arınç, önerilerin kabulüyle ilgili, önergelerle ilgili, şu anda, önergelerin yeteri kadar verildiğini ve tıkandığını; şu anda, herhangi bir değişiklik yapma imkânının olmadığını; bu konuda, Komisyon olarak ne düşündüğümüzü sordular. Biz, komisyon olarak, şayet, Genel Kurul uygun görürse, bu konudaki her türlü açılıma olumlu yaklaşırsınız; bu, bizim inancımızın gereğidir. Yeter ki, yeterli desteği görecektir, bulacak bir önerge gelsin. Bunun da yolu, eğer burada önergelerle bu yol tıkanmış ise, gruplar arasında yapılacak temaslara, bir uzlaşma arayışıyla bunlar olabilir. Nasıl ki, bugün, çok önemli konularda, siyasi partiler arasında uzlaşma çabaları ve gayretleri var ise, böyle bir basit konuda da; ama, Meclis çalışmaları bakımından önemli gördüğümüz bir hususta, soru-cevap müessesesinin kullanılması konusunda da, şayet bize düşen bir görev varsa, o açılımın gerçekleşmesi konusunda katkıda bulunmaya hazır olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Sayın Akman, hazırlanış şeklini bize sordular. O konuda, biz, sadece, 3 milletvekili arkadaşımızın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiği ve Sayın Başkanlığın da, Komisyonumuza havale ettiği evrak ve teklifle bağlıyız. Bunun hazırlanışıyla alakalı başkaca bilgilere, ne meraklı oluruz ne de başka saik, maksat ararız. Biz, 3 saygın milletvekili arkadaşımızın teklifini, Başkanlığımızın havalesiyle birlikte gündeme alır, müzakere ederiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Sökmenoğlu, diyecekleriniz var mı efendim?

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Tabii efendim.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Genç'e cevap vereyim.

Zatâlinizin oturuma davetini Sayın İyimaya yaptı; biz de, Başkanlık olarak, bu çağrıya uyarak, sizi çağırdık; Mesuliyeti alıp almama meselesinden dolayı değil efendim, onu arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sizin mesuliyetiniz bizim mesuliyetimiz, bizim mesuliyetimiz de sizin mesuliyetinizdir.

Ayrıca, Sayın Akman 10 dakika içerisinde ne kadar kişiye sual sorma imkânı verilir diye sordu. O, suali soran sayın milletvekilinin izanına kalmış; eğer, yorumla yaparsa, bir kişiye bile vakit

gelmiyor ve aynı şekilde, cevap verecek sayın bakanın da ızanına kalmış, isterse, bir kişiyle 5 dakikayı doldurabilir; ama, Sayın Arınç'ın ifadesi çok nettir. Soru ve cevapların çok net, yorum-suz sorulması gerekiyor. Biz, usulen, her zaman, Başkanlık olarak ifade ediyoruz; ama, arkadaşlarımız da o ikazlarımıza uymuyor, diğerlerinin hakkını alıyor. Yani, biraz da onlar suiistimal ediyor; diğer arkadaşlarının hakkını almalarının yanlışlığını, kendilerinin idrak etmesi gerektiğine inanıyorum efendim.

Başka da, bana sual soran olmadı herhalde?..

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkanım, bir de, Başkanlık Divanına bu konunun gelip gelmediğini sordular. Kendileri de Başkanlık Divanı üyesi. İçtüzük teklifi, kanun tasarı ve teklifleri gibi sayın milletvekilleri tarafından verilir; 3 sayın milletvekili vermiş ve o tekniğe göre de, Komisyon Başkanının ifade ettiği gibi, komisyonda görüşülmüştür. Bu konuda bir şeyimiz olmaz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Genç, burada, Genel Kurulu idare etmek sorumluluk almak demek değildir, öncelikle, bir görev sorumluluğunu taşımak demektir, o da çok şerefli bir şeydir. O itibarla, öylesi bir yasanın çıkmasında alet olmam şeklindeki ifadenizi kabul etmem mümkün değil. Kaldı ki, Başkanvekillerinden Sayın Arseven ve Sayın Gönül, çok daha önce, bugünlerde ve bu haftanın sonunda mazeretleri olduğu için benden izin aldılar, o izin, o zaman verilmişti. Dün ise, hiç beklemediğimiz bir anda, Sayın Ilıksoy'un mazereti ortaya çıktı ve Sayın Ilıksoy da, o mazeretini kullanım anına kadar burada görevi başındaydı. O itibarla, şimdi, Meclis başkanvekillerinden birisi görevinin başında, bir de, ben, başkan olarak görevimin başındayım; bu görevleri yapacak başka Meclis başkanvekili bulunmamaktadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Türkiye Büyük Millet Meclisinin kapısına kilit vuruyorsunuz; yani, bunu göreceğiz ileride. Siz, bu Meclisin Başkanı olarak... Ben, demin sorduğumda "35 inci maddeyle eşanlamlı" dediniz; 35 inci maddede eşanlamlı diye bir şey yok; yani, bu Meclisin kapısına kilit vurmaya müsaade edemezsiniz.

BAŞKAN - Galiba, tekrar hatırlatmam gerekiyor size. İki Meclis Başkanvekiline çok önceden izin verdiğimi söyledim; ama, bugünkü görüşeceğimiz konu, daha sonra Danışma Kurulunda gündeme gelmiş, bilahara da Yüce Meclisin iradesiyle görüşülecek hale gelmiş; ondan çok daha önce ise, diğer iki arkadaşımıza izin vermiştim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, ben yerinizde olsaydım, bu teklifi burada müzakereye açmazdım. İsterseniz, basın yoluyla, televizyonlara çıkalım, tartışalım; bu grup başkanvekilleri de gelsin, bu Meclise ve demokrasiye ne kadar müdahale olduğunu anlatalım.

BAŞKAN - Sayın Genç, siz olduğunuz zaman onu uygulayın; ama, ben olduğum zaman, şu içtüzüğü uygulayacağım, uyguluyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, aldığımız karar gereğince, saat 20.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.04

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.00

BAŞKAN: Ömer İZGİ**KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet BATUK (Kocaeli)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50 nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. - Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/661) (S. Sayısı : 586) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon?.. Yerinde.

Başkanlık Temsilcisi?.. Yerinde.

Görüşmekte olduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin 1 inci maddesi üzerindeki görüşmeler ile soru cevap işlemlerini önceki oturumda tamamlamıştık.

Şimdi, madde üzerinde verilmiş önergelerin işlemlerine geçiyorum. 1 inci madde üzerinde 12 adet önerge var; madde bir fıkra; onun için, 12 adet önergeden ancak 4 tanesini işleme alabileceğim. Önergeleri önce geliş sıralarına göre okutacağım; sonra, aykırılıklarına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan TBMM İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin çerçeve 1 inci maddesiyle değiştirilmek istenen 60 ncı maddesinin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Ahmet Kabil

Rize

"Soru ve cevap süresi 8 dakikayla sınırlıdır."

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan TBMM İçtüzüğü'nün bazı maddelerinin değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin çerçeve 1 inci maddesiyle değiştirilmek istenen 60 ncı maddesinin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Ahmet Kabil

Rize

"Soru ve cevap süresi 7 dakika ile sınırlıdır."

BAŞKAN - Üçüncü önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan TBMM İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin çerçeve 1 inci maddesiyle değiştirilmek istenen 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Ahmet Kabil

Rize

"Soru ve cevap süresi 5 dakika ile sınırlıdır"

BAŞKAN - Efendim, şimdi okutacağım önerge, dördüncü ve son önerge; bu önerge, aynı zamanda en aykırı önerge; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan TBMM İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifinin 1 inci maddesi ile değiştirilmek istenen 60 ıncı maddesinin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Ahmet Kabil

Rize

"Soru ve cevap işlemi 3 dakika ile sınırlıdır."

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Başkanlık Temsilcisi önergeye katılıyor mu?

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın önerge sahibine soruyorum; gerekçeyi mi okutayım?..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Gerekçe okunsun efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Gerekçe efendim, gerekçe...

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Sayın Başkan, önergelerin sahibi burada yok efendim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Evet, önergelerin sahibi yok efendim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Arayacaksınız Başkan.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Arayacaksınız efendim, bu şekilde olur mu?

BAŞKAN - Sayın Ahmet Kabil burada mı?

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Yok efendim, yok...

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Soruların amacına uygun sorulması durumunda, önerilen sürenin kâfi geleceği düşüncesindeyiz.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Niçin kötüye kullanıyorsunuz yetkiyi?

BAŞKAN - Şimdi, gerekçesi okunan önergeyi oylarınıza sunacağım.

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, karar yetersayısını arayınız efendim.

BAŞKAN - Dikkate alacağım efendim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Önergeyi kabul etmeyenler...

ASLAN POLAT (Erzurum) - İktidar, önergesine sahip çıkıyor, bu nasıl bir şey.

BAŞKAN - Karar yetersayısı olmadığı için, toplantıya 5 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 20.07

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.20

BAŞKAN: Ömer İZGİ**KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet BATUK (Kocaeli)**

BAŞKAN -Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50 nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. - *Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/661) (S. Sayısı : 586) (Devam)*

BAŞKAN - Başkanlık Temsilcisi ve Komisyon yerlerini aldılar.

Önceki oturumda Sayın Ahmet Kabil'in önergesinin oylamasında karar yetersayısı aranılmış, bulunamamıştır.

Komisyonun ve Başkanlık Temsilcisinin katılmadığı önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını yine arayacağım.

Oylamayı elektronik cihazla yapacağım.

Oylama için 5 dakika süre vereceğim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkanım, benim, Anayasaya aykırılık önergem var; önce, Anayasaya aykırı olan önergelerden başlanılır. (DSP ve MHP sıralarından "Otur yerine" sesleri, gürültüler) Doğrusunu söylüyoruz kardeşim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Öncelikli olan o.

BAŞKAN - Önce, karar yetersayısının aranılması önemli. Önce, karar yetersayısını bulacak kadar milletvekilimiz var mı, yok mu bakalım; ondan sonra, sizin durumunuz görüşülür.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Olur mu Sayın Başkanım!

TURHAN GÜVEN (İçel) - Efendim, önerge resen de oylanır.

BAŞKAN - Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

TURHAN GÜVEN (İçel) - Olmaz ki canım!.. Kendinizi hâlâ grup başkanvekili sanıyorsunuz...

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Yapmayın Başkanım...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkanım, İçtüzüğe göre, Anayasaya aykırılık önergesi önce işleme alınmaz mı?

BAŞKAN - Görülecek milletvekili gerekli; var mı, yok mu, bakalım; ondan sonra, Anayasaya aykırılık önergeleri varsa, onları da alacağız.

(MHP sıralarından "Aldın mı cevabını" sesleri)

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Olur mu efendim! Önerge oyluyorsunuz Sayın Başkan.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkanım, siz, evvela, bu önergeyi işleme koyacaksınız, onda karar yetersayısı arayacaksınız. Siz, Anayasaya aykırılık önergesini işleme koymuyorsunuz.

BAŞKAN - O önergeleri sırasıyla koyduk; o zaman böyle bir itirazınız gelmedi.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Bizim itiraz etmemize gerek yok Sayın Başkan; İhtilâfı uygulayacaksın sen; Allah, Allah!..

Önergeyi oylamanız yanlışır; bu, İhtilâfı aykırı, Anayasaya aykırıdır.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sayın Ahmet Kabil'in önergesi kabul edilmemiştir; karar yetersayısı vardır.

Sayın Genç, sizin önergeniz, 24.1.2001 tarihinde verilmiş. O nedenle, Başkanlığa, bize, yönetimde bulunan bana, 22.1.2001 tarihinde verilen 4 önerge gelmiş. Sizin önergeniz, selven, unutulmuş. Şimdi, ben, sizin önergenizden söz etmeden, diğer 4 önergeden bahsederken bir itirazınız olmadı.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ben burada yoktum.

BAŞKAN - Yoktunuz... Tamam.

Bütün buna rağmen, sizin önergeniz, Anayasaya aykırılık oluşturan bir önerge. Eğer, Başkanlığımızın bu önergeden haberi olsaydı, oylamaya geçmeden önce, bunu gündeme alırdı. Ancak, ekstrasdan, ben, şimdi, daha önceki önerge sizin önergeniz benim elime geçmeden oylandığı ve reddedildiği için, diğer önergelerin önüne alıyor ve işleme koyuyorum.

Şimdi önergeyi okutuyorum efendim...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, müsaade eder misiniz efendim...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Neyse, tamam canım...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Başka bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Efendim, buradaki Meclis Başkanına yardımcı olan insanların görevi, size, her tezkereyi, her önergeyi vaktinde getirmektir. Eğer, önünüze gelmemişse, bunun bir kabahatlisi, bir kusurlusu vardır. Bunu, lütfen, araştırın ve bundan sonra da, diğer önergelerden evvel Anayasaya aykırılık önergesinin görüşülmesinin lazım geldiğini de...

BAŞKAN - Anlaşıldı efendim.

Hayır, onu biz takdir edeceğiz de, bize zamanında gelmemiş.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Niye getirmemişler; getirsinler önünüze...

BAŞKAN - Önergeyi okutuyorum efendim:

Sayın Başkanlığa

Görülecek olan 586 sıra sayılı Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtilâfının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İhtilâf Teklifi 1 maddesi Anayasaya aykırıdır. Metinden, bu nedenle çıkarılması gerekir.

Kamer Genç
Tunceli

BAŞKAN - Komisyon?..

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) - Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Başkanlık Temsilcisi Önergeye katılıyor mu?

TBMM BAŞKANVEKİLİ MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Efendim, katılmıyoruz. Malumunuz, zaten, Anayasa Mahkemesi bu konuda bir karar almıştır.

BAŞKAN - Önermeniz hakkında konuşacak mısınız, yoksa gerekçesini okutayım mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) - Evet efendim konuşacağım, zaten söz hakkımızı kısıtlar! (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Genç.

Süreniz 5 dakika.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Önergem Anayasaya aykırılık önergesidir. Tabii, Sayın Başkanım, MHP Grup Başkanvekili iken kendisine büyük bir saygı duyuyordum, aynı saygımı da koruyorum; fakat, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı çok önemli bir görev. Burada, bu görev, altın tartan terazi gibi, çok hassas ve dürüstlikle yerine getirilmesi gerekir. Bana önerge gelmedi... Ben, 5 gün önce önergeyi vermişim; ben gidip de, burada, önergem de hangi tarihte... Yani, burada sizin göreviniz, benim görevim değil.

Değerli milletvekilleri, bakın, bu kürsü milletin kürsüsüdür. Bu kürsüde yasama faaliyeti yapmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulmuştur... (DSP sıralarından "önergeye gel" sesleri) Önergeme geliyorum, anlamıyorsanız anlamayın canım; Allah Allah!.. Yani, sizden rica ediyorum... Neyse, zamanımı kaybettiriyorsunuz... (Gülüşmeler)

Bu kürsüyü susturmak, kimseye, şimdiye kadar hayır getirmemiştir. Daha önce de söyledim; bakın, sizden önceki bazı iktidarlar, tabii sulistimallere battıktan sonra milletin, Meclisin sesini kısma yoluna gitmişler. Siz daha iki senenizi doldurmadınız; ama, o iki sene zarfında yapılan sulistimaller, başkalarının on senede yaptığı sulistimallerin yüzbin katını buldu. Bunu bilmenizi istiyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, şimdi, siz, hiçbir iktidarın cüret edemeyeceği kadar, bu Meclisin sesini kısma getiriyorsunuz; yani, bu kürsüye karşı bir cinayet işleniyor, bunu samimi söylüyorum.

Değerli arkadaşlarım, düşünebiliyor musunuz ki, 100-150 maddelik bir kanun tasarısı gelecek, gruplar yalnız 20'er dakika, o da, sizin lütfunuzla konuşulabilecek ve ondan sonra da, kanun maddeleri üzerinde konuşulmayacak!.. Kanunun bütünü üzerinde; yani, 150-200 madde üzerinde de soru ve cevap için 10 dakika süre işleyecek. O zaman, bakın, size bir şey tavsiye ediyorum; Türkiye Büyük Millet Meclisi kapatılmıştır diye bir önerge verirsiniz, vallahi çok daha dürüstçe ve onurlu olur! Çünkü, samimi söylüyorum... (DYP sıralarından alkışlar)

Biraz önce, ben Sayın Başkanıma söyledim, Sayın Başkan, sizden önce, bu Meclis Başkanlığı gibi çok onurlu ve soylu görevi yapan başkanlar, bu Meclise karşı, bu Meclisin kişiliğine, niteliğine ve saygınlığına karşı atılan her adıma karşı kendi dirayetli kişiliklerini karşı koyarak, bunlara karşı koydunuz.

Bakın, İçtüzüğümüzün 35 inci maddesi diyor ki: "Komisyonlar, kanun tasarı ve tekliflerini parça parça Meclise indiremezler." Bakın, daha bir önceki gündemde buraya 58 maddelik bir Tüzük teklifi gelmiş, 12 maddesini biz burada tartışmışız, komisyonumuz geri almış. Komisyon, Başbakanın bir bürokrati tarafından hazırlandığı öne sürülen ve direktifiyle buraya gelen bir madde... Onun içinde, o 58'in içinde; ama, yani, dışarıdan da bir şey değil. 58'in içinden 6 madde seçiliyor,

buraya gönderiliyor. Şimdi, Sayın Başkan diyor ki: "Eşanlamli verilen önergelerde o 35 inci madde..." Öyle bir şey yok Sayın Başkan.

Görüyorsunuz ki, size doğru dürüst önergeler gösterilmiyor. Biz, o kürsüde oturduğumuz zaman, bu kürsiye çıkmadan her şeyi enine boyuna tartıştık; çünkü, bu kürsü hata kabul etmez. Burada yapılan bir hata, memleket için felaket getirir, memleketi felakete götürür.

Bakın, inanmanızı istiyorum; bu teklifin 3 üncü maddesini kabul ettiğiniz takdirde, bu mikrofona kilit vurulmuş demektir. Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosunda görev yapan, Anayasaya sadakat yemini eden hiçbir milletvekili bu rizikoyu göze alamaz.

Ben, özellikle muhalefet partilerinden de rica ediyorum; 3 üncü madde, bu kürsüyü susturmak demektir. O halde, biz, bu kürsiye sahip çıkalım ve bu kürsüyü susturmayalım. Dolayısıyla, burada eylem de koyacağız, bu maddeyi çıkartmayacağız.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAAN (Balıkesir)- Hep aynı şeyleri söylüyorsunuz.

KAMER GENÇ (Devamla)- Bakın, değerli arkadaşlar, bu, milletin kürsüsüdür. Burada bizi susturmakla bir şey yapamazsınız. Ben her zaman söz bulurum. Bakın, ben size söyleyeyim ki, ben, her zaman söz bulurum; çünkü, karşımda, konuları bilmeyen, içtüzükten habersiz, Anayasadan habersiz bu kadar kitle olduktan sonra, ben her zaman burada söz hakkı elde edebilirim. (DYP sıralarından alkışlar, DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Ama, sizden rica ediyorum, bu milletin kürsüsünü şey etmeyin. Bu, Anayasaya aykırıdır.

Anayasa, yasama yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisine vermiştir. Yasama yetkisinin kullanılmasında da, bu kürsüde, olayların, enine boyuna tartışılmasıyla mümkündür.

O kadar komisyon var; hanginiz, gidip komisyonda şey edeceksiniz?..

MUSTAFA GÜVEN KARAHAAN (Balıkesir) - Sana ne?!

KAMER GENÇ (Devamla) - Yani, bu teklif, bu şekilde gittiği zaman, bakın, bu Meclis, bürokratlara mahkûm olacaktır. (MHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) - Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) - Şimdi, bakın, bürokratlar arasında, maaşlarının artırılması konusunda yarış vardır.

NAIL ÇELEBİ (Trabzon) - Önerge üzerinde konuş; önergeyle bunların ne ilgisi var?!

KAMER GENÇ (Devamla) - Şimdi, bu getirdiğiniz şeylerde de, kanunlar üzerinde, hem soruyu kısıtlıyorsunuz... Burada ne olacaktır; bakan, bürokratin etkisinde kalacaktır; sonra da getirecekler, burada, maaş zammı yarışına gireceklerdir; vergi muafiyetleri yarışına gireceklerdir...

İşte, Mavi Akımda...

İBRAHİM YAŞAR DEDELEK (Eskişehir) - Hayda!.. Ne alakası var şimdi?!

KAMER GENÇ (Devamla) - O mavi akım anlaşmasının içerisine öyle haince bir fıkra eklendi ki, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin geleceği ipotek altına alındı; Türkiye Cumhuriyeti Devleti, âdeta satıldı; biz de fark etmedik. Yani, bu kadar... Bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin her şeyi fark edeceğini zannetmeyin; 550 milletvekilinin, akşama kadar -özellikle iktidar partisindeki milletvekilleri; biz de yaptık- odaları insanla doluyor; konuları inceleyemiyoruz.

Yani, değerli arkadaşlarım, bu memleket bizim. Yetmişbeş senedir cumhuriyet kuruldu; bu memlekette, yetmişbeş senede, hiçbir hükümet, hiçbir kişi, yasama faaliyetine bu kadar kısıtlama getirmedir. Ben, bunları, kişisel yararım için söylemiyorum; bu memleketin yararı için söylüyorum.

Sizlerden, Anayasaya aykırılık önergemi desteklemenizi rica ediyor, saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Genç, 1 inci maddenin Anayasaya aykırılığı konusundaki iddialarına dair konuşma yapacaklardı. Ben, bu konuda bir ifade bulamadım; ama, gerekçesini okuduğumuzda, madde metni değişiklik önergesini okuduğumuzda, kısmen malumat sahibi olduk.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, Heyeti Celile görecektir onu; siz bulun veya bulunmayın... Arkadaşlar görecektir, milletvekilleri görecektir... Sen görse ne olur görmese ne olur!

BAŞKAN - Önergeyi oylamaya geçecektim; ama, oylamaya geçmeden önce, toplantı yeter sayısının aranılması isteminde bulunulmuştur.

III. - YOKLAMA

BAŞKAN - Şimdi, toplantı yeter sayısı isteyen milletvekili arkadaşlarımızın tespitini yapacağım...

(DSP ve MHP sıralarından "nereye gidiyorsunuz" sesleri, alkışlar [!])

TURHAN GÜVEN (İçel) - Biz, ne zaman çıkacağımızı, ne zaman oturacağımızı biliriz!

BAŞKAN - Lütfi Yalman?.. Burada.

Rıza Güneri?.. Burada.

Fethullah Erbaş?.. Burada.

Ayşe Nazlı Ilıcak?.. Burada.

Yakup Budak?.. Burada.

Mustafa Geçer?.. Burada.

Aslan Polat?.. Burada.

Akif Güllü?.. Burada.

Mahfuz Güler?.. Burada.

Mehmet Çiçek?.. Burada.

Mehmet Zeki Okudan?.. Burada.

Rıza Ulucak?.. Burada.

Osman Yumakoğulları?.. Burada.

Latif Öztekin?.. Burada.

Mahmut Göksu?.. Burada.

Ali Sezal?.. Burada.

Eyüp Fatsa?.. Burada.

Eyyüp Sanay?.. Burada.

Tevhit Karakaya?.. Burada.

İsmail Alptekin?.. Burada.

Toplantı yetersayısı; yani, yoklama için başvuruda bulunan arkadaşlarımızı tespit ettik. Usulüne uygun bir önerge verilmiştir. Şimdi, onu uygulamaya koyuyorum.

Yoklamayı elektronik cihazla yapacağım ve yoklama için 5 dakika süre vereceğim.

Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini; bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin, yoklama pusulalarını, bu süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Yoklama talebinde bulunan sayın milletvekillerinin, yoklama için sisteme girmemelerini rica ediyorum. Zira, onları şimdiden var sayıyoruz.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri....

YAKUP BUDAK (Adana) - Pusulaları okuyalım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toplantı yetersayısı yoktur; okumaya da gerek yok.

Sayın Grup Başkanvekilleri, ara vereyim mi, toplayabilir misiniz?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - 15 dakika ara verelim Sayın Başkan.

İBRAHİM YAŞAR DEDELEK (Eskişehir) - 15 dakika ara verelim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - 5 dakika ara verelim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - İkinci defa çoğunluğu bulamıyorsunuz Sayın Başkan!

BAŞKAN - Birleşime 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 20.43

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.00

BAŞKAN: Ömer İZGİ**KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet BATUK (Kocaeli)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50 nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DIĞER İŞLER (Devam)**

6. - *Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair İçtüzük Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/661) (S. Sayısı : 586) (Devam)*

BAŞKAN - Başkanlık Temsilcisi ve Komisyon yerinde.

Önceki oturumda, Sayın Kamer Genç'in, 1 inci maddenin Anayasaya aykırı olduğuna ilişkin önergesinin oylanmasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yetersayısı bulunamamıştı.

III. - YOKLAMA

BAŞKAN - Şimdi, toplantı yetersayısının tespiti için yeniden yoklama yapacağım.

Yoklamayı elektronik cihazla yapacağım.

Yoklama süresi 5 dakikadır.

5 dakikalık süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Süre dolmuştur, sayıma geçiyoruz.

Pusulalı bulunan, pusula veren arkadaşlarımızın isimlerini okutup tespit edeceğim; arkadaşlar, lütfen işaret buyursunlar.

Okuyun efendim...

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Başkan, hem oylamaya katılıyor hem pusula veriyor...

BAŞKAN - Buyurun, okuyun efendim.

Erol Karan?.. Burada.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Olmaz! Olmaz! O pusulayı gönderme...

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) - Almayın!.. Almayın!..

BAŞKAN - Okuyun...

Cafer Tufan Yazıcıoğlu?.. Burada.

Oğuz Aygün?.. Burada.